

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Proceduralna pitanja (Javna sednica)

Strana 1

1 Sreda, 14. septembar 2022.

2 [Završna reč]

3 [Javna sednica]

4 [Optuženi učestvuje u postupku putem video
5 konferencijske veze]

6 --- Po početku zasedanja u 9:30h

7 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Dobro jutro.

8 Molim Sudskog službenika da najavi predmet.

9 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobro jutro, Časni Sude. Ovo
10 je predmet KSC-BC-2020-05, Specijalizovani Tužilac protiv
11 Saliha Mustafe.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

13 Najpre da se strane predstave. Tužilaštvo.

14 G. MICHALCZUK: [Prevod] Dobro jutro, Časni Sude. Dobro
15 jutro, svima u sudnici i izvan sudnice. U timu Tužilaštva su
16 g. Jack Smith Specijalizovani Tužilac; zatim Tužilac Silvia
17 D'Ascoli i Filippo de Minicis; sa nama je i naš koordinator za
18 predmet Julie Mann, a ja sam Cezary Michalczuk.

19 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

20 Zastupnik žrtava.

21 GĐA. PUES: [Prevod] Dobro jutro, Časni Sude. Kao i juče u
22 timu Zastupnika žrtava su Jack Provan; zatim je samnom
23 Brechtje Vossenberg i ja sam Anni Pues.

24 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

25 Odbrana.

1 G. VON BONE: [Prevod] U Odbrani smo Julisu von Bone, g.
2 Betim Shala moj kobranilac, g. Fatmir Pelaj istražitelj i
3 prevodilac i putem video veze sa nama je i g. Mustafa. Hvala.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

5 Da kažem da je ovo Pretresni Panel 1.

6 Danas ćemo nastaviti sa završnim izlaganjima u ovom
7 predmetu.

8 Međutim, pre toga Panel bi želeo da se osvrne na jedno
9 preliminarno pitanje.

10 Panel napominje da juče u 16:11h Zastupnik žrtava je
11 obavestio Panel i Odbranu da nije podneo podnesak o
12 reparacijama u roku koji je istekao 7. septembra ove godine,
13 kao što je bilo predviđeno u stavu 20 Odluke Panela F00468 od
14 31. avgusta ove godine. Do toga je došlo zbog nesporazuma na
15 strani Zastupnika žrtava.

16 Panel takođe napominje da je zatražio od Zastupnika
17 žrtava i poslali smo ubrzo nakon toga *email* Zastupniku žrtava
18 putem Službe za organizaciju rada u sudnici i zatražili da
19 podnese taj podnesak do 08:00h uveče 13. septembra.

20 Panel bi želeo da dobije izjašnjenje Odbrane o podnesku
21 Zastupnika žrtava.

22 Mi bi smo radije g. Branioče da sva izjašnjenja budu
23 izneta usmeno, tako da ja bih vas zamolila da razmislite, da
24 li bi ste mogli da razmotrite taj podnesak i da onda iznesete
25 svoje izjašnjenje, ukoliko ga budete imali u vezi sa

1 reparacijama. Imate reč.

2 G. VON BONE: [Prevod] Časni Sude, mi ćemo sve svoje
3 argumente usmeno iznositi, uključujući i pitanja -- koja je
4 pokrenuo Zastupnik žrtava u svom podnesku. Što se nas tiče, mi
5 možemo da zaključimo sa izvođenjem dokaza u potpunosti danas,
6 barem što se tiče Odbrane.

7 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala vam
8 što možete usmeno da iznesete svoj stav u vezi sa podneskom
9 Zastupnika žrtava. Planiramo da to sutra obavimo.

10 U tom slučaju, sada možemo da počnemo sa završnom rečju
11 Zastupnika žrtava, u pogledu krivice ili nevinosti optuženog i
12 o eventualnoj kazni i dobili ste za to, shodno vašem zahtevu
13 jedan sat. Izvolite, imate reč.

14 GĐA. PUES: [Prevod] Hvala, Časni Sude.

15 Još jednom pozdravljam sve u sudnici.

16 U svom današnjem izlaganju Časni Sude, ja neću ponavljati
17 argumente koje je izneo Tužilac, već ću samo istaći neke
18 ključne aspekte koji su važni za žrtve koje učestvuju u ovom
19 predmetu.

20 Ovo suđenje je prvi predmet za ratne zločine pred
21 Specijalizovanim Većima Kosova. Za žrtve koje učestvuju u
22 postupku je izuzetno važno da se ovo suđenje okonča i da
23 stvari postanu jasnije. Jasnije u pogledu opsega odgovornosti
24 optuženog, njegove krivice ili nevinosti i eventualne kazne o
25 kojoj će odluku doneti Panel, kao i u pogledu reparacija na

1 koje oni imaju pravo.

2 Ja ću najpre govoriti danas o krivičnim delima i
3 krivičnoj odgovornosti optuženog, što mi advokati kažemo o
4 vidovima odgovornosti. Zatim ću govoriti o optužbi za ubistvo
5 detaljnije, kako bih upotpunila jučerašnje izlaganje. I onda
6 ću ukratko govoriti o verodostojnosti i pouzdanosti nekih
7 dokaza, koji su predočeni Panelu. I na kraju ću govoriti o
8 odmeravanju kazne.

9 Krivična dela za koja se tereti optuženi.

10 Žrtve u ovom predmetu su bile podvrgnute proizvoljnom
11 lišavanju slobode, surovom postupanju, mučenju i takođe
12 ubistvu. Specijalizovani Tužilac je juče ujutru stavio žrtve u
13 srž svog izlaganja i detaljno je prikazao šta su doživeli. I
14 čuli smo i neke od izjava koje su svedoci dali u sudnici. I na
15 tome smo zahvalni.

16 Jedna od optužbi je optužba za proizvoljno lišavanje
17 slobode. Čuli smo nekoliko iskaza iz prve ruke žrtava koje su
18 bile proizvoljno lišene slobode. Njihovo hapšenje je bilo
19 nepravično i nisu imali nikakve garancije da će biti vođen
20 odgovarajući postupak. -- Nikakav zakon ne opravdava njihovo
21 hapšenje. Nije izdat nalog za hapšenje. Ni jedan sudija nije
22 preispitao njihovo lišavanje slobode, a porodice nisu bile
23 obaveštene o tome. Umesto toga, čuli smo da makar u jednom
24 slučaju -- članovima porodica su iznete laži o tome gde se
25 nalaze njihovi voljeni.

1 Proizvoljno lišavanje slobode je kršenje ljudskih prava.
2 To je osnovno pravo da čovek nije proizvoljno uhapšen i
3 zatočen. To je jedno od ključnih prava garantovanih
4 Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima. Član 9. te
5 povelje eksplicitno kaže, niko neće biti proizvoljno uhapšen,
6 lišen slobode ili prognan.

7 Usled toga, žrtve su izuzetno ranjive u smislu drugih
8 kršenja ljudskih prava, budući da nemaju mogućnost da se
9 brane. I to je upravo ono što se ovde desilo. To je bilo
10 izuzetno dehumanizujuće iskustvo, koje je učinilo da su žrtve
11 ostale nemoćne i ranjive. A, takođe su i njihovi članovi
12 porodica bili bespomoćni, ispunjeni zebnjom i takođe ranjivi.

13 Čuli smo iskaze o ovom krivičnom delu -- iz obe
14 perspektive. Iz perspektive svedoka koji su tome bili
15 izloženi, ali i iz -- perspektive onih koji su pokušavali
16 beznadežno da pronađu svoje članove porodice. Iako je teško
17 razdvojiti uticaj tog krivičnog dela od onoga što je usledilo,
18 ne smemo potceniti na koji način je proizvoljno lišavanje
19 slobode uticalo na žrtve.

20 I iako ću govoriti o verodostojnosti svedoka i
21 pouzdanosti dokaza nešto kasnije tokom današnjeg obraćanja,
22 nema ni trunke sumnje da su ljudi bili zatočeni i da su
23 zatočeni bez bilo kakvog opravdanog razloga ili bez zakonskog
24 osnova.

25 Optuženi je takođe odgovoran za surovo postupanje žrtava

1 koje su svedočile pred ovim Sudom i onih koje su bile zatočene
2 na imanju u Zlašu. Tužilaštvo je već detaljno opisalo uslove u
3 kojima su bile žrtve i užasno zlostavljanje kojem su bile
4 izložene. Surovo postupanje je teška povreda njihovog ljudskog
5 dostojanstva i izazvalo je veliku patnju. Ono što želim da
6 istaknem je taj dodatni dehumanizujući aspekt zbog čega su se
7 žrtve osećale poput životinja, a nekada i gore nego životinje.
8 I neki su zapravo želeli da umru. Iščekivali su svoju smrt.

9 Ti uslovi praćeni radnjama mućenja -- predstavljali su
10 nanošenje teške fizičke i duševne bole i patnje. Izvršioi,
11 optuženi su želeli da kazne one koji su i zaista ističem
12 pogrešno bili osumnjičeni da sarađuju sa neprijateljem ili su
13 bili optuženi da su lopovi. Dakle, pogrešno su netačno bili
14 optuženi za to. Radnje mućenja, premlaćivanje kojim su želeli
15 da zatraše oni koji imaju drugačije političke stavove, a o
16 tome smo juče čuli ili su bili ciljani iz nekog nepoznatog
17 razloga. Paljenje kože, premlaćivanje, davanje elektro šokova,
18 lažna pogubljenja, sva ta dela su obeležila žrtve zauvek i
19 fizički i psihički.

20 Zabrana mućenja je apsolutna i to je -- jedan od
21 najstarijih propisa u pogledu pravila ratovanja. I ništa ne
22 opravdava bilo kakav oblik mućenja. To sam već rekla u uvodnom
23 izlaganju i sada ponavljam. To je ključna poruka koju treba da
24 čujemo sa ovog suđenja.

25 Žrtve u ovom predmetu su sve osećale koliko je važno

1 braniti narod na Kosovu naspram srpskog progona. Ali, poruka
2 mora biti jasna, a to je da mučenje nikada nije opravdano.
3 Pravičan cilj nikada ne opravdava nepravično sredstvo.

4 Odbrana je neprekidno tvrdila da ono što su žrtve
5 izjavile, jednostavno nije istina. Ali, to nije dovoljno dobra
6 odbrana. Žrtve su ne samo govorile, iznele svoj iskaz o tome
7 kako su pretrpele patnju i kako su mučene, već su pokazali i
8 ožiljke na svom telu i na duhu, kao dodatni dokaz. Nezavisni
9 veštaci, shodno preporuci Zastupnika žrtava i po nalogu
10 Pretresnog Panela su ispitali neke od tih direktnih žrtava i
11 ti veštaci su u svojim izveštajima potvrdili da na njihovim
12 telima ima brojnih ožiljaka i da imaju oblike invaliditeta
13 koji su u potpunosti u saglasnosti sa mučenjem -- kojem su
14 bili izloženi. To je jak dokaz.

15 Takođe imamo i dokaze o psihičkom uticaju tih zločina na
16 te žrtve. Oni i dalje imaju post-traumatski stres i neprekino
17 proživljavaju i prisećaju se tih događaja u noćnim morama.
18 Veštaci koji su sastavili te izveštaje, postupali su shodno
19 međunarodno priznatim standardima. Oni su se pridržavali
20 Istambulskog protokola i međunarodnog priručnika o delotvornoj
21 istrazi i dokumentovanju mučenja i drugih surovih, nehumanih i
22 ponižavajućih postupaka.

23 Iznenadujuće je u najmanju ruku, da Odbrana nije uložila
24 prigovor na izbor veštaka, njihovu metodu rada, niti
25 osnovanost njihovih izveštaja. Odbrana se nije usprotivila

1 prihvatanju u spis tih izveštaja. Ti izveštaji, po našem
2 mišljenju jasno pokazuju da surovo postupanje i mučenje o kom
3 su govorile neposredne žrtve, nisu izmišljene priče već se
4 tiču istinskih traumatičnih događaja. A, optuženi je jedan od
5 odgovornih za ta krivična dela, kao što ću nešto kasnije
6 pokazati.

7 No, osvrnimo se sada na vidove krivične odgovornosti.

8 Čuli smo iskaze svedoka koji povezuju optuženog,
9 komandanta Calija, čoveka sa crvenom kapom sa krivičnim
10 delima, proizvoljnim hapšenjima i mučenjem. Ta svedočenja
11 jasno pokazuju da je optuženi direktno učestvovao u tim
12 krivičnim delima i da on treba da bude krivično gonjen kao
13 direktni izvršilac. On je krivično odgovoran. -- Tužilaštvo je
14 predočilo brojne dokaze o tome.

15 On je vršio zlostavljanje jednog svedoka i rekao,
16 "dokrajčite ga." On je vodio lažna pogubljenja. Bio je
17 prisutan na licu mesta. Kretao se tim regionom i mogao je da
18 bude u kontaktu sa svojom jedinicom. On je imao pristup
19 satelitskom telefonu i imao je vozilo na raspolaganju.

20 Slažemo se sa Tužilaštvom da je optuženi kao i drugi
21 pripadnici BIA-e, bio učesnik u udruženom zločinačkom
22 poduhvatu, u svom osnovnom obliku UZP I. Zajednički plan je
23 obuhvatio i krivična dela proizvoljnog lišavanja slobode,
24 surovo postupanje i mučenje. Oni su zajedno postupali i
25 optuženi je učestvovao u tom poduhvatu. Šta više, on ga je

1 vodio.

2 Iako je glavna svrha BIA-e bila da oslobodi Kosovo od
3 srpskog progona i da se bori za nezavisnost Kosova, dela BIA-e
4 nažalost jasno pokazuju da je kao manji deo tog većeg plana
5 bio plan da se zatoče oni koji su bili prepoznati kao
6 nepožaljni, kao špijuni, kao lopovi ili kao jednostavno oni
7 koji imaju mišljenje koje se ne odobrava. I taj oblik
8 udruženog zločinačkog poduhvata je svakako sastavni deo
9 običajnog prava. A, vodi se rasprava i o još jednom udruženom
10 zločinačkom poduhvatu UZP III, koji takođe potpada pod
11 običajno pravo i po našem mišljenju nije relevantan u ovom
12 trenutku, u postupku koji se vodi protiv optuženog.

13 Takođe smo čuli brojne iskaze o zatočavanju, o surovom
14 postupanju i o mučenju koji su vršili pripadnici Skifterata.
15 Skifterat kao što je Odbrana rekla je drugi naziv za BIA-u. To
16 je specijalna gerilska jedinica, a optuženi je bio njen
17 komandant. Ni jedan svedok Odbrane nije uneo bilo kakvu sumnju
18 u pogledu toga. Optuženi je bio poštovani komandant, koji je
19 imao autoritet. Nema ničeg što bi pokazalo da jedinica BIA
20 nije bila pod njegovom kontrolom i da su radili stvari koje on
21 nije želeo.

22 Sa druge strane, Odbrana je pokazala da je postojao
23 kolektivni duh koji su delili svi ti u toj jedinici.

24 -- I zato je komandant Cali takođe odgovoran na osnovu
25 komandne odgovornosti, koja je sastavni deo običajnog prava.

1 Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda to odražava,
2 kao i nedavna presuda Evropskog suda za ljudska prava, u
3 predmetu Milaković [kao što je prevedeno] protiv Hrvatske, iz
4 janaura ove godine.

5 Taj vid odgovornosti se primenjuje kumulativno, zajedno
6 sa odgovornošću u sklopu udruženog zločinačkog poduhvata. U
7 Članu 16. Zakona ništa se ne navodi što bi ukazalo da vidovi
8 odgovornosti koji su tu navedeni se uzajamno isključuju.
9 Možemo pogledati i druge instrumente poput Rimskog statuta
10 Međunarodnog krivičnog suda, Član 28. Rimskog statuta počinje
11 rečima: "Pored drugih osnova krivične odgovonosti..."

12 Ali, osim tih reči, ono što je ovde važno je da svrha
13 krivične odgovornosti je da se pokaže specijalna uloga koju je
14 imao komandant, kada je sprovodio pravila ratovanja i da je
15 trebalo da se postara da bilo koji oružani sukob se vodi što
16 je više humano moguće. -- Dužnost je sprečiti kršenja
17 međunarodnog humanitarnog prava i kada jedinica se otme
18 kontroli, komandant je dužan da kazni one koji su odgovorni
19 kako bi se zakoni poštovali.

20 Salih Mustafa je bio komandant jedinice BIA i o tome nema
21 nikakve sumnje. Kada on nije lično učestvovao u krivičnim
22 delima, učestvovali su njegovi potčinjeni. On je znao i imao
23 je razloga da zna šta se dešava u Zlašu. Bio je prisutan i čak
24 je bio neposredno umešan u te zločine. Nije preduzeo nikakve
25 korake da ih zaustavi. To što nije uradio ispravnu stvar kao

1 komandant, da spreči i kazni dela mučenja i druge ratne
2 zločine je u stvari nešto što ide njemu na teret i dodaje se
3 na druge vidove krivične odgovornosti.

4 Kao komandant, g. Mustafa vi ste bili dužni da zaštitite
5 žrtve. Umesto toga, vi i vaši ljudi ste proizvoljno ljude
6 lišavali slobode, postupali ste sa svojim zatvorenicima
7 okrutno i mučili ste ih. Iako -- se Odbrana trudila da predoči
8 kako ste se kretali i niste uvek bili prisutni u Zlašu, ovo
9 vas ne oslobađa vaše odgovornosti kao komandanta.

10 I ja ovde se vama direktno obraćam, zato što žrtve nisu
11 imale pravo da se suoče sa optuženim koji nije bio prisutan u
12 sudnici.

13 I sada želim da se bavim optužbom ili tačkom optužnice,
14 ubistvo. To zaslužuje posebnu pažnju. Preživele neposredne
15 žrtve u ovom predmetu su bile jako potresene sudbinom njihovog
16 kolege koji je bio ubijen tokom zatočeništva. Mnogi ljudi su
17 zbog toga traumatizovani, ranjivi su i to i dan danas utiče na
18 njihove živote.

19 Čuli smo detaljno kako su izdvojili jednu žrtvu od svih
20 onih koji su bili proizvoljno lišeni slobode i mučeni. I
21 zaista, preživele žrtve koje su svedočile o vremenu koje su
22 proveli u Zlašu, opisali su kako je ubijena žrtva bila
23 uzastopce mučena. Njihovi iskazi govore da je bio mučen više
24 od bilo koga drugog, ko je bio tamo zatočen. Nije mogao ni da
25 stoji, ni da hoda. Bio je prosto masakriran, kao što je rekao

1 jedan svedok. Bio je više mrtav nego živ. Kasnije su ga
2 pronašli pokopanog u plitkom grobu, u blizini -- tog
3 zatočeničkog objekta. Jedna nepoznata osoba ga je pokopala i
4 još jedno lice, koje je nađeno sa njim u grobnici. Telo je
5 bilo u stanju raspadanja, što ukazuje da je smrt u stvari
6 nastupila neko vreme pre nego što su ga pronašli.

7 Sada da se suočimo sa činjenicom da nismo mogli da
8 utvrdimo -- tačan momenat smrti ove žrtve. To onda ostavlja i
9 dalje otvorena pitanja za one koji žele u potpunosti da
10 razumeju šta se desilo. Ali to što mi to ne znamo o tim
11 njegovim poslednjim trenutcima, ne znači da optuženi ne može
12 da se smatra odgovornim za njegovo ubistvo.

13 Na osnovu dokaza koje smo čuli i iskaza, samo su sledeća
14 objašnjenja za smrt žrtve iole verodostojna i verovatna.
15 Pripadnici BIA-e... Dakle, ja ću prema tome skratiti svoje
16 izlaganje na najverovatnija objašnjenja, pre nego što počnem
17 da se bavim pravnim konsekvencama drugih mogućnosti.

18 Dakle, pripadnici BIA-e su počinili, izvršili ubistvo
19 time što su uzeli život žrtve pre nego što su napustili imanje
20 u Zlašu. Dok možemo samo da nagađamo o tome zašto su
21 pripadnici BIA-e to uradili. Moguće je da su se plašili da ih
22 neko identifikuje ili da žrtva bude neželjeni teret tokom
23 evakuacije, koja je bila u toku. -- Na posletku, on nije mogao
24 da hoda zbog mučenja -- kojem je bio izložen i dokazi sugerišu
25 da su njegove noge bile slomljene.

1 Bez obzira na razloge, scenario u kome je žrtva
2 ustreljena od strane BIA-e čini se najverovatnijim. Kada se
3 uzmu u obzir fotografije tela u stanju raspadanja i na kojoj
4 se takođe videla rupa od metka. Dakle, sve onda ovo počiva na
5 tome da je optuženi odgovoran za to u svom svojstvu
6 komandanta.

7 Ali, želim sada da se -- fokusiram na drugu mogućnost.
8 Dakle, to je teorija sledeća. Kada je BIA napustila imanje u
9 Zlašu, -- ostavili su žrtvu zato što su nadolazile
10 neprijateljske snage, a onda je žrtva umrla zbog povreda koje
11 su mu pre toga naneli pripadnici BIA-e.

12 Iako se slažem da ovaj scenario nije baš verovatan kao
13 onaj prvi, još uvek bi optuženi bio odgovoran za smrt žrtve.
14 Želim sada da izložim zašto je to tako.

15 Elementi krivičnog dela ubistvo kao ratnog zločina su
16 utvrđeni u sudskoj praksi. Žalbeno Veće MKSJ-a npr. u žalbi
17 Đorđević od 27. januara 2014., u stavu 548 glasi da su
18 potrebni sledeći elementi: Smrt žrtve koja nije imala aktivno
19 učešće u neprijateljstvima, što je ovde slučaj i takođe je
20 potrebno da smrt bude rezultat neke radnje ili propusta od
21 strane izvršioca jedne ili više osoba, a za koje je optuženi
22 krivično odgovoran. Dakle, te radnje, brojne radnje teškog
23 mučenja su u stvari ostavile žrtvu u stanju kada je bio više
24 mrtav nego živ. I radilo se o masakru.

25 I na kraju počinitelj je nameravao da ubije žrtvu i svesno

1 mu nanese štetu i znao je da će te radnje najverovatnije
2 dovesti do smrti žrtve. Dakle, ovde je ispunjen i taj element
3 *mens rea*. Mučenje ovakve vrste najverovatnije rezultira u
4 smrti žrtve. Na mnogo načina još je ovo okrutniji scenario da
5 se napusti neko ko je toliko teško povređen, da umre u
6 najtežim mukama i bolovima.

7 A, na kraju, a što mislim da je najmanje verovatno je da
8 je žrtva ostavljena, napuštena u teškom fizičkom stanju, nije
9 mogao da hoda niti da se skloni bilo gde i onda je možda
10 pogođen u neprijateljskoj vatri. Međutim, to je teorija. Ja
11 mislim da ovo onda još uvek ne oslobađa optuženog krivične
12 odgovornosti.

13 -- Zato što je zatočenik bio zatočen od strane jedinice
14 optuženog, oni su bili obavezni da vode računa o njemu. Ako su
15 ga napustili i bio je bespomoćan pred neprijateljem za koga se
16 znalo da goni kosovske Albance, jednako to znači ubistvo. I ja
17 jednostavno ponavljam da je važno da uzmemo u obzir da dokaze
18 Odbrane koje smo čuli, tvrde da jednostavno bi ova
19 neprijateljska vatra bila uzrok smrti.

20 Bez obzira, čak i u takvoj situaciji pravni elementi
21 ubistva su još uvek tu prisutni. Konkretno, namera da se
22 izvrši ubistvo i na to se sada skoncentrišemo.

23 Dozvolite mi da ponovo skrenem pažnju na predmete iz
24 MKSJ-a, a to može jako puno da nam pomogne. Dakle, Sudsko Veće
25 u predmetu Orić od 30. juna 2006., stav 348 kaže, namera za

1 ubistvo je potrebna kako bi se konstatovalo postojanje *mens*
2 *rea* za ubistvo. To uključuje dokaz psihičkog stanja, gde
3 počinitelj predviđa da je verovatnije da će doći do smrti
4 žrtve kao posledice njegove radnje ili propusta da nešto
5 uradi. Međutim, on ipak prihvata taj rizik.

6 U predmetu Martić, od 12. juna 2007. stav 60 presude
7 kaže, *mens rea* ubistva je namera da se izvrši ubistvo,
8 uključujući direktna namera, a to je saznanje da je smrt žrtve
9 verovatna posledica radnje ili propusta. Dakle, ostavljanje
10 teško mučenog i polumrtvog čoveka bez skloništa pred --
11 neprijateljima koji dolaze je jasna verovatna posledica koja
12 će dovesti do smrti žrtve.

13 Dakle, mi smo čuli i od svedoka Odbrane da je optuženi
14 bio aktivno uključen u evakuaciju ranjenika iz Zlaša. Ako je
15 optuženi dao naredbe o tome šta treba da se desi sa žrtvom,
16 onda je on direktno odgovoran. Ako se nije bavio -- time šta
17 će se desiti sa ovim teško povređenim zatočenikom i ako je to
18 prepustio svojim ljudima, to ipak njega ne oslobađa
19 odgovornosti kao komandanta.

20 Optuženi je imao razloga da zna da će doći do krivičnog
21 dela ubistva.

22 E, sad ponovo da skrenem pažnju na presudu Žalbenog Veća
23 MKSJ-a u presudi u predmetu Čelebići 2001., u stavu 237
24 tumačenje koje je koristio MKSJ npr. je da je razjašnjeno da
25 nije potrebno opravdanje kako bi se -- navele konkretne

1 pojedivosti samog krivičnog dela.

2 Dakle, krivična odgovornost optuženog za ubistvo prema
3 tome počiva na njegovom saznanju o opštim informacijama na
4 osnovu kojih bi imao razloga da zna o verovatnoći da dođe do
5 krivičnog dela. To znači da bi optuženi još uvek bio kriv čak
6 i ako nije imao saznanja o konkretnim pojedivostima. Znao je,
7 bio je uključen u protivpravnom zatočenju i mučenju. On je
8 dakle bio na čelu radnji da se evakuišu ranjeni iz Zlaša.

9 Svedok Odbrane Hadri je čak bio primoran da kaže za vreme
10 suđenja prilikom opisa evakuacije iz Zlaša: "Ja se javno
11 zahvaljujem Caliju i drugim vojnicima, zato što sam
12 zahvaljujući njima danas živ. Zahvaljujem im za organizaciju
13 koju su izveli da bi spasili naše živote, živote medicinskog
14 osoblja, civila i povređenih."

15 Međutim, preminuli nije imao baš tu sreću. On je žrtva
16 koja je toliko teško bila premlaćena, da nije mogao da hoda
17 niti da stoji uspravno i nisu ga spasili, već su ga ili ubili
18 pripadnici BIA ili su ga jednostavno ostavili. Optuženi je
19 imao sve informacije koje bi mu ukazale na to što će se
20 desiti. I zbog toga je optuženi odgovoran za ubistvo kao i za
21 proizvoljno lišavanje slobode, surovo postupanje, mučenje i
22 treba za to da bude kažnjen.

23 Sada bih se -- osvrnula na verodostojnost i pouzdanost
24 nekih -- svedoka koji su se pojavili pred ovim Panelom. --
25 Mogu samo da ponovim ono što je Tužilaštvo već reklo, ali ne

1 želim da se ponavljam. Tako da ću biti što sažetija.

2 Želim da dam neke dodatne opservacije. Kada se procenjuje
3 verodostojnost svedoka i pouzdanost njihovih iskaza, Panel
4 treba da bude posebno pažljiv prilikom razmatranja dejstva
5 dugotrajne traume izazvane krivičnim delima nad svedocima u
6 ovom predmetu. Takođe, treba obratiti posebnu pažnju na
7 dejstvo dinamike moći koja suptilno, a nekada ni ne tako
8 suptilno utiče na ponašanje svedoka, komunikaciju i
9 kulturološke barijere.

10 Dakle, videli smo da su različiti svedoci se ponašali
11 različito tokom svojih iskaza. Videli smo da su bili
12 suzdržani, da ostanu u kontroli. Videli smo trenutke ljutnje,
13 izbegavanja, nelagode. Ukratko, dakle videli smo čitav niz
14 različitih ponašanja, kada su oni pričali o zločinima koji su
15 nad njima počinjeni. Taj čitav niz ponašanja se očekuje od
16 onih koji su preživeli traumatske događaje.

17 Nedavno istraživanje u ovom polju je pokazalo da
18 preživeli koji pokazuju simptome post-traumatskog stresnog
19 poremećaja, mogu da potiskuju emocije kako ih one ne bi
20 savladale ili dovele do stanja disasocijacije. To je posebno
21 često kada dolaze žrtve da svedoče. Tada se traumatska sećanja
22 ponovo reaktiviraju.

23 Dakle, efekat te traume na pamćenje, jedini način na koji
24 mozak zadržava i procesira podatke može da se razlikuje od
25 žrtve do žrtve, bez obzira što su iskusili slične stvari. Zbog

1 toga nekome može biti jako teško da se seti ili da priča o
2 pojedinostima na jedan linearan ili kompletan način. Može im
3 biti teško da imaju jedan koherentan narativ. A, drugi mogu da
4 daju vrlo detaljan iskaz, sa iznenađujućom količinom detalja.

5 Ukratko, ove specifične karakteristike dejstva traume na
6 pamćenje se moraju uzeti u obzir kada Panel bude procenjivao
7 svedočenje svedoka.

8 S tim, ja ću sada govoriti o elementima iskaza
9 pojedinačnih svedoka. Ja ću to uraditi na javnoj sednici. Biću
10 jako kratka i neću zalaziti u toliko detalja. Ali mislim da
11 zbog onih koji prate, biće jako dobro i korisno i neće
12 umanjiti moje argumente. Dakle, mi ćemo jednu sasvim malu
13 sesiju voditi u poluzatvorenoj sednici.

14 Pošto sam to rekla preći ću na svedočenje Svedoka 01679
15 koji je vrlo detaljno izneo opis mučenja koje je doživeo u
16 Zlašu, opis koji je veoma značajan. I ako se bori sa post-
17 traumatskim stresom, bilo je impresivno videti njegove napore
18 da ostane smiren i da sve drži pod kontrolom. On je pokušavao
19 da ne dozvoli da ga jaka osećanja ophrvaju. Po mom mišljenju,
20 ne može biti nikakve sumnje da je to verodostojan svedok.

21 On je bio u mogućnosti da iznese svedočenje od suštinskog
22 značaja, sa mnogo pojedinosti koje su kasnije potkrepljene
23 nezavisno od njega. Kao što je Tužilaštvo već pokazalo, on je
24 bio u mogućnosti da identifikuje jednog od svojih mučitelja sa
25 nadimkom Bimi, pre nego što je isto lice ikada pomenuto u

1 sudnici.

2 Svedok 01679 takođe je detaljno ispričao šta mu se
3 dogodilo i njegova priča je konzistentna. On je izneo jasna
4 objašnjenja kojima je objasnio zašto se njegove izjave date
5 Tužilaštvu nisu uvek poklapale sa ranijim izjavama koje je dao
6 u procesima koje je vodio UNMIK. Treba da se suočimo i sa time
7 da su ti postupci bili puni nekakvih nedostataka, jer UNMIK
8 kao misija u to vreme nije imao profesionalne sposobnosti da
9 obezbedi adekvatnu podršku svedocima i da obezbedi školovane,
10 obučene, stručne prevodioce. Sve su to faktori koji su
11 neophodni da bi se obezbedio integritet postupka i obezbedili
12 uslovi koji dopuštaju da se čuje autentična priča o
13 događajima.

14 Opis koji je ovaj svedok dao, mučenja koje je doživeo
15 takođe potkrepljuju kao što sam već ranije pominjala,
16 medicinski i psihijatrijski nalazi u kojima su dva sudska
17 veštaka zajednički zaključila da njegovi ožiljci, povrede i
18 njegovo psihičko stanje potvrđuju da je njegova priča
19 verodostojna. Kao što sam već pomenula, ako se držimo
20 standarda Istambulskog protokola u vezi sa istragom koja se
21 odnosi na mučenje, ovaj rezultat je najubedljiviji mogući.

22 Nikada ne možemo u potpunosti utvrditi uzrok nekih
23 povreda posle mnogo godina, ali sudski veštaci su dali jedan
24 sasvim konzistentan prikaz koji je rezultat kakav je važno
25 uzeti u obzir. I važno je naglasiti da ovaj svedok nije morao

1 da se podvrgne ovakvoj vrsti ispitivanja, koja je za njega
2 podrazumevala veliku količinu stresa.

3 Nismo morali ni da sugerišemo da se ova vrsta dokaza
4 izvodi. Međutim, ovaj svedok želeo je da doprinese postupku, a
5 dokazi pokazuju kako su snažna njegova osećanja i njegova
6 želja da se istina iznese na videlo. To potkrepljuje njegovu
7 kredibilnost, verodostojnost i pouzdanost njegove priče.

8 Svedok 04669 je još jedna neposredna žrtva koja je
9 svedočila pred ovim Sudom i takođe vrlo verodostojna i
10 pouzdana, kada je reč o opisu događaja koji je ovaj čovek
11 izneo o svom zatočenju u Zlašu. On je vrlo smireno svedočio.
12 Imao je podršku i veoma se trudio da drži pod kontrolom
13 negativna osećanja koja su mogla ponovo da se jave zbog
14 njegovog prisećanja tih nesrećnih događaja. Njega su takođe
15 ispitivali sudski veštaci. On se dakle dobrovoljno podvrgao
16 tom iskustvu punom stresa, a to ispitivanje takođe je
17 potvrdilo da su ožiljci koje ima na telu nešto što se poklapa
18 sa njegovim opisom premlaćivanja kojem je bio izložen.

19 Njegovo svedočenje takođe je sadržalo pojedinosti koje su
20 kasnije potkrepili drugi svedoci. On nije samo potvrdio ono
21 što su rekli prethodni svedoci. Svedok 1679 npr. pričao je o
22 obuci u školi u Zlašu i svedoci Odbrane izneli su pojedinosti
23 koje to potkrepljuju npr. o treneru OVK koji je imao crni
24 pojas iz karate Musliju Halimiju. Ili događajem sa srpskim
25 helikopterom koji je koristio oznake Crveng krsta da bi

1 prikrio nameru da napadne, što je kasnije takođe ponovo
2 potvrđeno.

3 U tom kontekstu važna je i motivacija svedoka i mnogih
4 drugih ljudi -- na Kosovu, da se bore zajedno sa OVK i
5 učestvuju, odnosno uključe se u oružani sukob koji je u to
6 vreme bio u toku. Ovaj svedok verovao je da je među svojim
7 zemljacima, koji se svi bore za istu stvar.

8 Sada ću preći na svedočenje Svedoka 03593. I u ovom
9 slučaju nema sumnje da je taj svedok bio proizvoljno lišen
10 slobode i da je bio izložen mučenju i surovom postupanju.

11 Suštinski opis njegovih iskustava poklapa se sa drugim
12 izjavama. On je pokušao i da pokaže ožiljke koji su fizički
13 vidljivi. Naveo je i mnoge od elemenata koji ukazuju na to da
14 je doživeo traumu, njegove košmare i loš san. Kao što smo juče
15 čuli, a Panel se sigurno toga seća, ovaj svedok je izbegavao
16 da izgovori ime optuženog kada je svedočio u Sudu.

17 To može izgledati iracionalno, ako se uzmu u obzir i
18 njegove ranije izjave i njegovo svedočenje u celini, ali se to
19 može objasniti tako što se uzmu u obzir dve stvari. Prva od
20 njih je, a o tome je Tužilaštvo juče govorilo, ogromni
21 pritisak pod kojim se taj svedok nalazio. Drugi faktor koji
22 bih ja naglasila jeste da smo mogli da vidimo ovde da je
23 svedok koji ima traumu upotrebio strategiju izbegavanja, da bi
24 se udaljio od lica koje je prepoznao kao svog ključnog
25 mučitelja.

1 I nama se čini da to itekako ima smisla. Jer u mentalnom
2 stanju koje je karakteristično za takvu žrtvu, to je
3 objašnjenje zašto se tako postupa. Taj svedok bio je izložen
4 dugačkom unakrsnom ispitivanju, toliko da se skoro osećao
5 zlostavljanim pošto je ponovo morao da proživi svoja iskustva
6 i da se suoči sa traumom koju je doživeo u četiri dana.

7 Odbrana je kao mantru ponavljala svoj stav da svi ovi
8 svedoci prosto ne govore istinu. Ali, nema ničega što bi
9 objasnilo zašto bi oni lagali i izlagali opasnosti sopstvene
10 živote. Svi ti svedoci bili su u prilici da dočaraju svoje
11 iskustvo u Zlašu, gde su bili izloženi mučenjem, a jedinica
12 BIA pod komandom optuženog, odnosno komandanta Calija bila je
13 ta koja je bila odgovorna za dela koja su počinjena. Sva ta
14 tri čoveka nisu imala veze jedan sa drugim, kao što smo juče i
15 čuli. Jedini zajednički element njihovih iskaza jeste njihovo
16 iskustvo, odnosno ono što su doživeli u Zlašu. I svi su oni
17 imali mnogo šta da izgube time što su prihvatili da svedoče u
18 ovom predmetu.

19 Sada ću se osvrnuti na svedoka 03594. Njegovo svedočenje
20 u Sudu, činilo se manje verodostojno od svedočenja druge tri
21 žrtve koje su bile zatočene u Zlašu i ima samo graničnu
22 dokaznu vrednost. Određenim delovima to svedočenje bilo je u
23 značajnoj meri nekonzistentno sa prethodnim izjavama. Šta
24 više, taj svedok izneo je pred Sudom pojedinosti koje bi mogle
25 biti značajne iz njegove tačke gledišta kao svedoka, ali to je

1 pomenuo tek kada smo se svi okupili ovde zajedno u sudnici.

2 Obrana se više puta pozivala na događaj sa 100 maraka,
3 kako su ga oni nazvali. Ja mislim da se mi svi toga živo --
4 sećamo. Podsetiću kako je taj svedok pomenuo da je u martu
5 mesecu u Zlašu, pošto je oslobođen zastao na jednom mestu da
6 bi se obrijao, što je neobično pošto su svi bežali od
7 neprijateljskih snaga koje su napredovale. Bilo je čudno i da
8 je on opisao, a da ga to niko nije ni pitao, da druge žrtve
9 nisu imale polomljenih udova ili zuba.

10 Taj svedok je očigledno imao zadatak da ublaži sva dela
11 koja bi se mogla povezati sa OVK ili optuženim. Njegova
12 motivacija možda je lični motiv, što je on izrazio tokom
13 svedočenja. To je možda dovoljan pritisak da se pokuša i
14 ograniči bilo kakva šteta, koja mu je naneta, "šteta" koju je
15 pretrpeo kada je prethodno svedočio, odnosno davao iskaze
16 Tužilaštvu.

17 Uprkos tim naporima da se umanje sva nedela koja su
18 počinili optuženi i njegova jedinica i ovaj svedok potkrepio
19 je neke od elemenata iskaza drugih svedoka. Pomenuo je
20 nezakonito zatvaranje, odnosno da je bio zatočen na nezakoniti
21 način kao i drugi. Zatim njegov opis imanja u Zlašu, koji se u
22 velikoj meri poklapa sa opisom drugih svedoka. Drvene grede na
23 tavanici, to da se imanje nalazilo na kosom terenu, da je
24 postojala prostorija iznad štale, stare drvene daske u tim
25 kućama. Zatim, da je video ožiljke na telima drugih, da su

1 zatočenicima oslobođeni 18. ili 19. aprila 1999., na početku
2 srpske ofanzive, kao i da su peške zatim otišli od Zlaša do
3 Prištine. On je takođe potvrdio i da su uslovi u Zlašu bili
4 nehumani i da su ih tamo tretirali gore nego stoku.

5 U podnesku kojim tvrde da nemaju na šta da odgovore u
6 smislu optužbi, Odbrana je puno težine pridala svedočenju ovog
7 svedoka, ali Odbrana nije ništa rekla o činjenici da je čak i
8 ovaj svedok potvrdio optužbe za proizvoljno lišavanje slobode
9 i okrutno postupanje.

10 Sada ću zamoliti da pređemo na poluzatvorenu sednicu, da
11 bih mogla da govorim o nekim pojedinostima, koje mogu
12 potencijalno ukazati na identitet svedoka. Pa, da bi smo bili
13 sigurni da štitimo identitet svedoka u ovom predmetu, bilo bi
14 najbolje da pređemo na poluzatvorenu sednicu.

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Da. Molim
16 Sudskog službenika da nas prebaci na poluzatvorenu sednicu.

17 [Poluzatvorena sednica]

18 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća za Kosovo – Osnovni Sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća za Kosovo – Osnovni Sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 26

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća za Kosovo – Osnovni Sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 27

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19 [Javna sednica]

20 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni Sude, sada smo ponovo na
21 javnom zasedanju.

22 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

23 Zastupniče žrtava izvolite, možete nastaviti.

24 GĐA. PUES: [Prevod] Svi ti svedoci o kojima smo pričali
25 nisu pokušali da pripišu odgovornost optuženom, a da se nisu

1 prisećali događaja. -- Njihovi iskazi su okarakterisani
2 velikom -- boli koju su preživeli. Neki su bili pod izuzetnim
3 stresom. Tresli su se i bili su usredsređeni na svoje
4 svedočenje koje su nastojali da daju što je bolje moguće.

5 Sada bih Časni Sude iznela nekoliko komentara u pogledu
6 toga kako je Odbrana zapravo potvrdila i potkrepila neke
7 iskaze žrtava.

8 Oni su potvrdili da su žrtve mogle da znaju neke
9 pojedivosti, samo -- ukoliko su zaista prošle obuku u OVK i
10 bile na imanju u Zlašu. Već sam navela nekoliko takvih primera
11 poput crnog pojasa.

12 U tom smislu, svedoci Odbrane zapravo podržavaju iskustva
13 žrtava i pomažu da se potvrdi njihova verodostojnost i
14 vrednost u utvrđivanju istine. Musli Halimi već pomenuti je
15 potvrdio da je imao crni pojas u karateu, je potvrdio iskaz
16 Svedoka 04669. -- Halimi je objasnio zašto su vežbali sa
17 vazdušnim puškama, a ne pravim oružjem. Želeli su da štede
18 municiju.

19 Dakle, to je jedan mali detalj koji je relevantan i koji
20 ukazuje da je njegov iskaz bio tačan.

21 Svedok 1679 je opisao kako je odveden u jednu prostoriju
22 po dolasku u Zlaš. Odveden je u zgradu gde je bio hodnik sa
23 prostorijom levo i desno. On je odveden u prostoriju levo, gde
24 su bile stolice, sto, garderoba i kutije sa stvarima.

25 Svedok 3593 se takođe seća drveta i raznih stvari koje su

1 bile u toj prostoriji.

2 Sve te pojedinosti potvrđuje Svedok Hadri, koji o toj
3 zgradi govori kao o štabu. Ona je govorila o hodniku sa
4 prostorijom sa obe strane. U prostoriji sa leve strane je bio
5 sto i čovek je tu sedeo, koji je imao lični računar, -- *laptop*
6 i satelitski telefon. Nekoliko svedoka Odbrane je potvrdilo da
7 je OVK imala satelitske telefone i da je optuženi imao pristup
8 jednom.

9 U svakom slučaju, ta prostorija koja je izgledala kao
10 kancelarija koju je opisao Hadri, odgovara iskazu -- koji su
11 dali direktni svedoci.

12 Žrtve su takođe govatile o tome kako su odvođene na sprat
13 i dole gde su ispitivani i mučeni. I -- među ostalim metodima
14 kojima su se služili, primenjivali su elektro šokove nad
15 njima. Iako je Odbrana pokušala da pokaže da na imanju nije
16 bilo struje, dva svedoka Odbrane su potvrdila konkretno da je
17 bilo struje.

18 Hadri je to ne samo konkretno potvrdio, već se seća da je
19 gledao televiziju dok je bio na imanju u Zlašu. Svedok
20 Canolli-Kaciu je govorio o tome da -- su koristili akumulatore
21 na imanju, kao izvor struje. Taj iskaz odgovara ne samo onome
22 što je Svedok 1679 rekao u pogledu -- električnih naprava koje
23 su korišćene, već potvrđuje i iskaz Svedoka 3593 o tome da su
24 imali lampe, baterijske lampe koje su korišćene na imanju.

25 Ti kraći primeri pokazuju u kojoj meri svi ti iskazi

1 potvrđuju jedni druge. Svedoci koji su svi bili pripadnici
2 gerilske jedinice BIA, po mom mišljenju daju potporu i jačinu
3 iskazu žrtava, a ne narušavaju njihov iskaz.

4 Žrtve se nadaju da krivično gonjenje optuženog neće biti
5 jedino kojim će se odgovorni izvesti pred lice pravde. I na
6 kraju, iznela bih nekoliko kratkih napomena u pogledu
7 odmeravanja kazne.

8 Ubistvo i mučenje su među najtežim krivičnim delima.
9 Žrtve žele da se optuženom izrekne pravična kazna, koja
10 odražava njegovu odgovornost. I ja mogu sad samo da se
11 nadovežem na detaljne opaske koje je izneo Tužilac.

12 Optuženi je imao konkretnu odgovornost kao komandant da
13 se postara da se poštuju pravila ratovanja. Umesto toga, on je
14 aktivno sudelovao u izvršenju ratnih zločina, zbog kojih mu se
15 ovde sudi. I to treba da se uzme u obzir prilikom odmeravanja
16 kazne.

17 -- Krivična dela su uništila ne samo živote ubijene
18 žrtve, već i imaju i trajnu posledicu po one koji su
19 preživeli. Ta dela su uništila privatne živote i zdravlje
20 žrtava. Naneta šteta je ogromna. Mi smo o tome detaljno čuli u
21 ovom predmetu i govorili smo o brutalnosti i dalekosežnosti
22 tih patnji.

23 Međutim, žrtve ne traže konkretnu kaznu zatvora za
24 optuženog, već žele da se -- njihova patnja prepozna i da
25 optuženi bude pravično kažnjen.

1 Time sam završila. Hvala na pažnji.

2 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala,

3 Zastupniče žrtava.

4 Sada je 25 do 11:00h.

5 G. Branioče, predlažem da sada imamo pauzu, tako da ćete
6 imati više vremena da uzmete u obzir, ukoliko je potrebno reči
7 Zastupnika žrtava i predlažem da nastavimo sa radom u 11:30h,
8 kako je bilo predviđeno. Da li se slažete?

9 G. VON BONE: [Prevod] Da, svakako Časni Sude. Mi smo
10 spremni, ali u redu je.

11 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] U redu.

12 Nastavićemo sa radom u 11:30h.

13 --- Pauza u 10:38h

14 --- Nastavak sa radom u 11:37h

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Nastavićemo
16 sada sa završnim izlaganjima, koja će izneti Odbrana.

17 Pre nego što vam dam reči g. Branioče, želim da vas
18 podsetim da šta god budete prikazali u sudnici zarad javnosti,
19 -- time se Panel može služiti samo ukoliko je to bilo
20 dostavljeno pre roka kada je završeno predočavanje dokaznih
21 predloga, shodno Pravilu 134 Pravilnika o postupku i dokazima.

22 I sada vam dajem reč.

23 G. VON BONE: [Prevod] Hvala, Časni Sude.

24 U optužnici protiv Saliha Mustafe, Tužilaštvo je govorilo
25 tzv. kontekstualnim elementima optužbi protiv g. Mustafe. U

1 stavu 5 optužnice stoji da se BIA sastojala od otprilike 500
2 do 600 vojnika, koji su prevashodno dejstvovali u urbanim
3 područjima. Tu stoji da je jedinica BIA dejstvovala iz imanja
4 u Zlašu i da je BIA koristila to imanje kao bezbednu kuću, a i
5 kao mesto za zatočavanje i ispitivanje.

6 Odbrana bi najpre želela da se osvrnemo na terminologiju
7 koja je korišćena u tom delu optužnice. Tih otprilike 500 do
8 600 vojnika. O čemu tu govorimo? Ljudi koji su saradivali sa -
9 - OVK -- su možda mislili da su vojnici, ali u slučaju BIA-e
10 to je daleko od istine.

11 Nema nikakvih dokumenata u pogledu ljudi koji su
12 pripadali BIA-i. Nije bilo regrutovanja, niti je bilo bilo
13 kakve obuke. Nije bilo činova, niti uniformi, niti komandne
14 strukture. Ljudi su bili posvećeni tome da oslobode svoju
15 zemlju od jednog od najrepresivnijih režima u skorašnjoj
16 istoriji. Srpska dominacija nad narodom na Kosovu je podstakla
17 mnoge ljude da na ovaj ili onaj način pruže podršku u borbi za
18 oslobođenje i samoopredeljenje.

19 Mi smo u sudnici čuli brojne ljude koji su rekli da su
20 bili u OVK, ponekad u BIA-i. Niko od tih ljudi koji je rekao
21 da je bio u BIA-i, nije prošao kroz bilo kakvu obuku, niti je
22 imao neki čin, niti posebne oznake, niti je bio zaveden kao
23 pripadnik BIA-e.

24 Ljudi iz Bariljeva i drugde, to su ljudi koji su bili
25 posvećeni oslobođenju Kosova. I oni su dobrovoljno radili i

1 pružali podršku, kako god su mogli kako bi Kosovo naposljetku
2 uspelo da se oslobodi. Stoga, termin "vojnici", kada govorimo o
3 ljudima koji su bili se smatrali delom BIA-e, nije tačan
4 termin. To su bili građani koji su pružili pomoć ratnom naporu
5 kao takvom, ali nisu imali bilo kakvu vojnu ulogu.

6 Kada je reč o OVK, zaista možemo reći premda su muškarci
7 bili dobrovoljci, da je OVK mnogo više bila poput vojne
8 organizacije. Bile su obrazovane brigade, -- postojale su
9 područja delovanja na kojima su dejstvovala brigade. Brigade
10 su bile na više područja i među tim područjima je bilo i
11 područje Goljaka, a tu se nalazilo i područje Zlaša.

12 BIA je dejstvovala samo u urbanim područjima. Građani su
13 koristili svoje kuće ili davali na korišćenje svoje kuće
14 ljudima, koji su pratili kretanja trupa, vozila, vojnih vozila
15 srpskih oružanih snaga. Oni su prosleđivali informacije koje
16 su bile korisne za ono što se odvijalo na datom području.
17 Takvo prikupljanje informacija kako bi se znalo šta rade
18 neprijateljske snage ili da li imaju nekakve operacije u toku.

19 Ljudi BIA-e nisu bili disciplinovani, nisu imali bilo
20 kakva dejstva naspram srpskih snaga. Nisu bili ni na koji
21 način povezani sa brigadama. Brigada nije imala kontrolu nad
22 BIA-om, a BIA nije imala kontrolu nad ljudima koji su bili u
23 brigadi. To je tako.

24 Potpuno je nerazumevanje reći da je BIA dejstvovala u
25 Zlašu. Nije. Možda su ljudi iz BIA-e bili prisutni tamo, ali

1 oni ni na koji način nisu kontrolisali bilo šta u Zlašu. BIA
2 nije dejstvovala ni na kojem delu područja Zlaša. Ništa tu
3 nisu imali da rade. Nije postojala potreba da oni tu budu
4 prisutni. Ukratko rečeno, BIA nije imala nikakva dejstva niti
5 operacije u Zlašu.

6 Konkretno područje koje je opisano u ovom predmetu kao
7 imanje je područje gde je bila manja grupa objekata. Ti
8 objekti su se nalazili na vrh brda i sa brojnim svedocima je o
9 tome bilo reči, svedocima koji su došli ovde u Hag da svedoče.
10 Na toj lokaciji je porodica Krasniqi imala imanje i ona je
11 dala to imanje na korišćenje OVK.

12 I zaista ljudi iz BIA-e su koristili to imanje, na toj
13 lokaciji. Tu su se odmarali nakon aktivnosti u Prištini. Oni
14 nisu imali nikakve konkretne aktivnosti u Zlašu, niti na
15 području Goljaka. G. Mustafa je tu lokaciju zvao bezbednom
16 kućom, mestom gde ljudi mogu da ostanu izvesno vreme i da onda
17 odu dalje da vrše neke druge aktivnosti koje su potrebne.

18 Reći da je to imanje korišćeno kao baza BIA-e je potpuno
19 netačno. Ljudi iz BIA-e nisu tu imali nikakvu vlast. Celokupno
20 imanje je korišćeno kao bezbedna lokacija za izbeglice,
21 odnosno interno raseljena lica sa drugih područja, koja su tu
22 mogla bezbedno da borave. Mnogi svedoci su o tome govorili i
23 mi smo to pomenuli i u našem završnom podnesku.

24 Niko od ljudi koji su boravili u Zlašu nije rekao da je
25 BIA vodila to imanje, niti je rekao da je samo BIA imala

1 apsolutnu kontrolu nad tim objektima. Mi ćemo o tome nešto
2 kasnije govoriti. Ali, reći da je BIA koristila neki objekat
3 za potrebe ispitivanja i zatočenja je potpuno netačno.

4 Vratću se na optužbe iznete u optužnici.

5 Ljudi iz BIA-e nisu ni na koji način bili vojnici. Oni
6 nisu prošli kroz obuku za borbu ili neku taktičku ili
7 logističku obuku. Oni nisu obavljali bilo kakve misije vezane
8 za borbe. Ljudi iz brigade su takve stvari radili i tamo je
9 postojala jasna komandna struktura. Ljudi iz BIA-e nisu bile
10 pod komandom bilo koje brigade. To je potpuno zasebna jedinica
11 i oni su svakako doprineli ratnom naporu u celini.

12 Možemo se zapitati zašto bi ljudi iz BIA-e tamo držali
13 zatočene ljude ili zašto bi ih ispitivali? Zašto bi prikupili
14 bilo kakve informacije od običnih građana? To je važno pitanje
15 na koje treba da se odgovori, jer mora biti neke svrhe u tome
16 da se to radi ljudima. Kakve informacije bi ljudi koji kažu da
17 su tamo bili zatočeni, mogli da pruže BIA-i?

18 Nije bilo slučajeva gde su jedinice brigade OVK
19 dejstvovala zajedno jedna sa drugom, kako bi se postigao neki
20 konkretan cilj. Tako da, jednostavno tvrditi da su ljudi iz
21 BIA-e preduzimali takve mere i takva dejstva je zaista
22 neosnovano. BIA nije imala zajedničke operacije, niti
23 aktivnosti sa policijom ili bilo kakvom stražom. Zašto bi onda
24 pripadnici BIA-e, vojnici OVK ili pripadnici policije ili
25 vojne policije saradivali u cilju zajedničkog cilja da se

1 ispituju i zlostavljaju ljudi? I zašto bi oni to sad iznenada
2 radili u periodu na koji se odnosi optužnica, od 1. do 19.
3 aprila 1999.?

4 Odbrana želi da jasno kaže sledeće: Salih Mustafa niti
5 bilo ko drugi iz BIA-e, niti sam, niti zajedno sa drugim
6 vojnicima OVK, policijom, vojnom policijom ili bilo kim
7 drugim, imao zajednički cilj da proizvoljno zatočava,
8 zlostavlja, muči ili ubije bilo koga. Salih Mustafa nije imao
9 nameru da se izvrše ti zločini, kako se tvrdi, niti je bilo ko
10 drugi imao takvu nameru.

11 Zapravo, oni nikada nisu izvršili bilo koje od tih
12 krivičnih dela, za koje se optužuje.

13 Nije postojao udruženi zločinački poduhvat u kom su Salih
14 Mustafa ili pripadnici BIA-e imali bilo kakvu ulogu u
15 izvršenju krivičnih dela navedenih u optužnici. G. Mustafa
16 nije učestvovao u bilo kakvom udruženom zločinačkom poduhvatu,
17 kakav god da je bio taj poduhvat i kako god da je izgledao ili
18 postojao. G. Mustafa snažno poriče sve optužbe.

19 G. Mustafa nije imao saznanja o krivičnim delima za koja
20 se tereti u optužnici. U periodu od 1. do 19. aprila 1999., g.
21 Mustafa je možda par puta bio u Zlašu na imanju. On nikada
22 nije bilo koga tamo zatočio, ispitivao, zlostavljao ili mučio.
23 On takođe nije naredio bilo kome da to učini. On takođe nije
24 vršio nadzor nad tim radnjama za koje se tereti, a koje su
25 preuzeli neki drugi. Nema dokaza da je čak i znao da su se

1 takve stvari desile. Nikada nije video da se takve stvari
2 dešavaju.

3 G. Mustafa nikada nije ubio bilo koga i nije nikada izdao
4 naređenje da se neko ubije, niti je izložio bilo koga mučenju
5 ili naložio da se to uradi. G. Mustafa nikada nije znao da
6 postoje takve stvari.

7 Nema nikakvih dokaza da ima ikakve veze ili povezanosti
8 između g. Mustafe i vojnika OVK sa nadimcima kao što su
9 Tabuti, Ilmi Vela, Bimi, Dardan ili Afrim, prilikom izvršenja
10 ovih krivičnih dela, ako su ta krivična dela uopšte i izvršena
11 od strane i jednog od ovih pojedinaca. Bimi je to lično
12 porekao, a ostali nikada nisu pronađeni niti je sa njima
13 obavljen razgovor. I nema dokaza da su ovi ljudi u vreme
14 obuhvaćeno optužnicom uopšte bili na tom imanju. Oni nikada
15 nisu identifikovani.

16 G. Mustafa niti ljudi iz BIA-e nisu imali nikakvu
17 nadležnost nad imanjem, stukturama i ljudima koji su tamo
18 bili, niti nad stvarima koje su se tamo desile. Nema nikakvih
19 dokaza da je Mustafa imao bilo kakav način na osnovu koga bi
20 naređivao ljudima da izvršavaju krivična dela u njegovom
21 odsustvu.

22 BIA je vrlo često se spominjala u ovom kontekstu i mi
23 ćemo videti šta je Svedok 1679 rekao o BIA-i. Postavili su mu
24 pitanje [BRISANO].

25 [BRISANO]

1 "Da li ste ikada čuli za BIA-u?

2 A, on je odgovorio:

3 "Posle rata video sam kako ta slova stoje na zidovima
4 kuća" itd.

5 Časni Sude, Odbrana želi da govori o opštoj lokaciji
6 onoga što Tužilaštvo naziva zatočenički objekat u Zlašu.

7 Svedok 3593 kaže o toj lokaciji, to je bio Zlaš. Njemu
8 nepoznato mesto, nekih 7 do 8 kilometara odakle je odveden.
9 Kada su ga doveli i uveli u štalu, on je imao vreću na glavi.
10 Celo vreme je imao vreću na glavi, sve do trenutka dok nije
11 ušao u prvu štalu i ona je bila negde oko 5 metara veličine.
12 Tamo je proveo sat vremena. Onda su ga stavili u drugu štalu.
13 Druga štala je bila pokrivena nečim.

14 Kada je ponovo bio prebačen u jednu drugu štalu, opet su
15 mu stavili vreću na glavu. Druga štala je bila nekih 5-6
16 metara dalje od prve štale. Narednog dana, odveden je u neku
17 drugu štalu zajedno sa žrtvom ubistva u ovom predmetu, a ta je
18 bila štala udaljena nekih 15 do 20 metara od ove. Dakle,
19 ponovo su mu stavili vreću na glavu. Svedok je rekao u
20 transkriptu od 20. septembra 2021., stranica 402,403 i 406,
21 407 i 416. Dakle, kada su ga pustili, rekao je da je bilo
22 mnogo ljudi u dvorištu koji su bili u civilnoj odeći i u
23 uniformi, njih šezdesetak. Citiram: "Ne znam da li je bilo tu
24 jedna, dve ili tri zgrade. Nisu bile daleko od mesta gde sam
25 ja stajao. Bilo je to možda na razdaljini od nekih 50 do 60

1 metara. Od objekta gde su mene držali, vodila je jedna staza.
2 Uglavnom je to bila staza na livadi. Ali to nije bio neki
3 dobar put. Nismo mogli da spavamo, zato što je pod na spratu
4 bio drveni pod i dok su premlaćivali ljude gore, nismo mogli
5 da spavamo i plašili smo se."

6 Svedok je to rekao na stranici 476 transkripta, 20.
7 septembra 2021.

8 [BRISANO]

9 [BRISANO]

10 To je u transkriptu od 22. septembra 2021., stranice 608
11 i 609. Samo da razjasnimo, da li je on tamo bio ranije. Svedok
12 je rekao u razgovoru sa Tužilaštvom [BRISANO]., citiram
13 pitanje Tužioca i njegov odgovor:

14 "A u vezi Zlaša, da li ste vi nekada ranije tamo bili?"

15 "Pa možda sam bio tamo pre nekih desetak godina. Možda
16 sam bio tamo. Radi se o jako malom selu."

17 Zaključak o prepoznavanju mesta gde je 3593 bio zatočen
18 je sledeći.

19 To što je imao vreću na glavi, znači da u tim okolnostima
20 svedok ne može da odredi opštu lokaciju gde su ga držali.

21 Drugo, razdaljine koje navodi u stvari ne mogu objektivno
22 da se odnose ni na jedan od objekata na imanju Zlaš. Čitavo
23 imanje je manje od četvrtine fudbalskog terena. Imanje je
24 jednostavno dugačko negde oko 41 metar.

25 On kaže da ne zna da li je na imanju -- bila jedna, dve

1 ili tri zgrade. Na osnovu snimaka iz vazduha, jasno je da je
2 na imanju i oko njega bilo najmanje devet objekata. Dvorište
3 sa jedne strane nije bilo duže od 35 metara. Svedok nije
4 siguran da li je tamo ikada pre bio, tako da nije u mogućnosti
5 da prepozna to mesto od ranije. Prema tome, objektivno njegovi
6 navodi o mestu gde se nalazi Zlaš ne može biti tačno.

7 Odbrana smatra da svedok u tom aspektu svog iskaza nije
8 pouzdan.

9 W01679 svedok je rekao:

10 "Nastavili smo putem. Išli smo peške. Onda smo stigli na
11 to mesto i ja jednostavno ne znam kako da vam ga opišem. Prvi
12 put sam video to mesto. Tamo smo stigli. Rekli su mi da sagnem
13 glavu. Nisam znao šta se dešava. Kada smo se približili nekim
14 zgradama, stavili su mi neku vreću, crnu vreću ako se ne
15 varam, preko glave i onda su me uveli u jednu od zgrada."

16 Svedok je to rekao 4. oktobra 2021., stranica 867
17 transkripta.

18 Nastavljam:

19 "Uveli su me u istu tu zgradu, ali u prizemlje. Tamo je
20 bila štala." Stranica 882 istog transkripta.

21 "Pa, na osnovu onoga čega se sećam, to je bila kamena
22 građevina, sa drvenim vratima. Bilo je tamo slame i bilo je
23 vlažno." Stranica 882.

24 Nakon što je pušten iz zatočeničkog objekta, svedok nije
25 rekao ništa u vezi opšteg mesta gde su ga držali. Svedok je

1 govorio o tome da je oslobođen 5. oktobra 2021. To je stranica
2 867 transkripta. Zaključak u vezi prepoznavanja opšte lokacije
3 gde su držali Svedoka 1679 je sledeći:

4 Svedok po sopstvenom iskazu ne zna kako da opiše mesto
5 gde su ga držali.

6 Dva, svedok je rekao da -- je imao vreću na glavi i u tim
7 okolnostima on nije u mogućnosti da tačno kaže gde se nalazio.

8 Tri, to što je zgrada bila od kamena sa drvenim vratima,
9 ne može biti nešto što je specifično za bilo koju kuću na
10 području Goljaka.

11 Čak i kada je pušten, kada više nije imao vreću na glavi,
12 svedok nije ništa rekao o opštoj lokaciji gde je bio držan u
13 zatočeništvu.

14 Opšti zaključak je i naravno ja dodajem da je svedok
15 napravio skicu. To je ERN 060694. Na skici se vide samo tri
16 zgrade, a ni jedna od njih nije povezana sa drugom.

17 Opšti zaključak je da svedok u ovom aspektu svog iskaza
18 nije pouzdan.

19 Svedok 3594. Ovo je svedok koji je mogao da da opšti opis
20 mesta gde su ga držali. Opisao ga je u odgovoru na pitanje
21 Odbrane. Pitanje je glasilo:

22 "Pored te stare kuće o kojoj govorite, da li ste
23 приметили neke druge zgrade?"

24 Svedok je odgovorio:

25 "Ne. Ne."

1 Nastavio je:

2 "Kada sam tamo došao, ništa nisam drugo video zato što
3 sam išao pravo. Nisam gledao ni na desno, ni na levo. Gledao
4 sam samo ispred sebe i tu sam video jednu staru kuću, pri
5 ulasku."

6 To je svedok rekao 13. oktobra 2021., stranica 1174 i 75
7 transkripta.

8 Nastavio je dalje da opisuje šta je video:

9 "Kada sam izašao, video sam da je tu jedno veliko
10 dvorište sa još jednom zgradom, koja je bila povezana sa
11 dvorištem. Video sam taj prostor. Video sam da na imanju ima
12 dve kuće. Ne znam ko je bio vlasnik tih kuća, ali bilo je dve
13 kuće, jedna nasuprot druge. Video sam dve kuće."

14 Svedok je posebno rekao:

15 "Ako bi ste izašli iz štale, niste mogli da vidite ništa,
16 zato što je preko puta štale -- bio jedan plast sena. Ali,
17 kada bi ste malo dalje otišli, na jednu uzvisinu, tamo su me
18 odveli na taj razgovor i kada sam otišao na tu uzvišicu, video
19 sam da se radi o jednom području koje je ravno i onda sam
20 video još jednu kuću."

21 Na pitanje Predsedavajućeg sudije:

22 "Jedna kuća ili dve kuće?"

23 Svedok je odgovorio:

24 "Zajedno sa kućom u kojoj smo mi boravili, bilo je ukupno
25 dve kuće."

1 Svedok je to rekao 13. oktobra 2021., stranice 1176, 77
2 transkripta.

3 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Izvinjavam
4 se, što vas prekidam. Ali, volela bih na trenutak da pređem na
5 poluzatvorenu sednicu.

6 Molim da pređemo na poluzatvorenu sednicu.

7 [Poluzatvorena sednica]

8 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4 [Javna sednica]

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Sada smo na javnoj sednici.

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Imate reč.

7 G. VON BONE: [Prevod] Hvala, Časni Sude.

8 Nastavljam sa 03594, gde u odgovoru na pitanje Odbrane
9 koje glasi: "Da li je povezana sa štalom ili sa kućom bila još
10 neka druga kuća ili neki objekat?"

11 Svedok je rekao:

12 "Ne, nisam ništa tako video. Ne znam."

13 To je stranica transkripta 1178.

14 Zaključak Časni Sude, u vezi opšte lokacije gde su držali
15 3594 je sledeći.

16 Svedok je rekao da je tu bilo ukupno dve kuće.

17 -- Dva, rekao je da je preko puta štale bio plast sena.

18 Tri, rekao je da nije video nikakvu kuću ili drugi
19 objekat, koji je bio povezan sa štalom.

20 Četiri, svedok je mogao to da vidi, pošto tada nije imao
21 vreću preko glave i mogao je da vidi gde se nalazi.

22 Pet, dakle na osnovu onoga što je rekao, jasno je da
23 mesto gde su ga držali ne može biti imanje u Zlašu, zato što
24 je imanje u Zlašu tada imalo najmanje devet objekata koji su
25 bili relativno blizu jedan drugoga.

1 Dakle, opšti zaključak, svedok je mogao da primeti neke
2 stvari, ali to što je primetio jasno govori da on govori o
3 različitom mestu od imanja na Zlašu. Odbrana smatra da je
4 svedočenje tj. iskaz ovog svedoka pouzdan u ovom smislu.

5 Svedok W4669, on je govorio o opštoj lokaciji mesta gde
6 su ga držali. Odgovarajući na pitanje Predsedavajućeg Sudije u
7 vezi onoga što je svedok video u okolini, nakon što je izašao
8 iz štale gde su ga držali, svedok je odgovorio:

9 "Ništa. Samo polje. Zeleno polje i nužnik."

10 Tako je svedok rekao, da se seća tog mesta. U odgovoru na
11 pitanje Predsedavajućeg Sudije:

12 "Da li ste videli bilo kakve zgrade?"

13 Svedok je odgovorio:

14 "Ne. Samo tu jednu iz koje sam izašao da bi išao u
15 nužnik. Bilo je zgrada oko te, ali mi nismo smeli da gledamo
16 ni na desnu ni na levu stranu, samo da gledamo pravo, idemo
17 pravo i da se odmah vratimo."

18 A, Sudija je nastavila:

19 "A, zgrade blizu te zgrade iz koje ste vi izašli? Koliko
20 je bilo takvih zgrada?"

21 Odgovor:

22 "Oko dve ili tri, jako blizu jedna drugoj, gotovo
23 povezano. A, bilo je i drugih, koje su bile malo dalje, onako
24 kako se prostirao teren."

25 Predsedavajući Sudija je ponovo pitao o mestu gde su se

1 nalazili nakon što su ga pustili i u ovom slučaju o razdaljini
2 između škole i mesta gde su držali svedoka.

3 On je rekao, citiram:

4 "Koliko sam shvatila, vi ste rekli da je između tog mesta
5 gde su vas držali te štale i mesta gde ste imali obuku, nije
6 bilo dalje od 200 metara?"

7 On je odgovorio:

8 "Pa, otprilike tolika je bila razdaljina. Ne mogu da vam
9 kažem tačno, ali otprilike to je bila ta razdaljina. Zbog
10 obuke i vežbi, a mi smo držali vežbe u brdima, dakle ne znam
11 da li govorite o obuci unutra ili napolju. Kao što sam rekao,
12 mi smo imali teoretska predavanja u školi, a napolju smo imali
13 fizičku obuku. Međutim, generalno govoreći razdaljina je tu
14 između tih zgrada. Ne mogu tačno da vam kažem koliko je --
15 čitavo to imanje bilo. Otprilike to je malo tačno."

16 Svedok je to rekao na stranici 1175, 76 [kao što je
17 prevedeno] transkripta.

18 Naš zaključak Časni Sude u vezi sa ovim svedokom jeste da
19 ovaj svedok nije identifikovao ni jednu od zgrada. On čak nije
20 identifikovao ni zgradu u kojoj su njega samog držali. Tamo ga
21 je doveo svedok 4600, koji je takođe doveo i navodnu žrtvu
22 ubistva, u ovom predmetu. On ne navodi nikakav opis drugih
23 objekata koje je video, a koji su bili odmah pored objekta u
24 kome su njega držali. Ali, pomenuo je da je bilo najviše tri
25 zgrade koje su bile veoma blizu jedna drugoj.

1 I najzad poslednja u vezi sa time, zgrada u kojoj su ga
2 držali nije bila više od 200 metara udaljena od škole, gde je
3 prolazio obuku. Tako da je naš opšti zaključak u vezi sa time
4 da ovaj svedok, koji nije imao kesu na glavi ili nije imao
5 slab vid, navodi da se zgrada nalazila samo 200 metara
6 udaljena od škole, a to je činjenica koja navodi na zaključak
7 da se uopšte ne radi o imanju u Zlašu. Imanje u Zlašu je
8 najmanje 20 minuta hoda ili više udaljeno od škole. Taj svedok
9 govori o nekoj drugoj lokaciji, a ne o imanju u Zlašu. Imanje
10 u Zlašu ima još devet drugih objekata. Tako da ovaj svedok
11 govori o nekom drugom mestu.

12 Što se tiče svedoka Odbrane, najmanje pet svedoka Hadri,
13 Canolli, Krasniqi, Ajeti, Humolli, svi su bili u mogućnosti da
14 opišu mesto gde se nalazilo imanje u Zlašu, što se sasvim
15 konzistentno poklapalo sa fotografijama iz vazduha, koje su
16 usvojene u spis predmeta.

17 Još jedna tema je ograda. Svedok 3593 ništa nije rekao o
18 opštem položaju imanja, pa ništa nije rekao ni o ogradi koja
19 je trebalo da postoji oko tog imanja.

20 Svedok 1679 ništa nije rekao o ovome.

21 Svedok 3594 rekao je da se ne seća i da ne veruje,
22 odnosno da nije gledao. Citiram ga:

23 "Ako je i postojala ograda, možda je bila iza kuća, sa
24 druge strane kuće odnosno iza kuće. Ispred kuće ja nisam
25 primetio nikakvu ogradu."

1 13. oktobra 2021., na strani 1181 transkripta. To je
2 mesto gde je svedok to rekao.

3 Najzad, Časni Sude svedok 4669 na pitanje Predsedavajućeg
4 Sudije:

5 "Da li je na tom mestu gde su vas držali zatočenog,
6 postojala ograda oko tog imanja?"

7 Svedok je odgovorio:

8 "Ograda? Možda i jeste negde malo dalje, ali ne blizu tog
9 mesta gde smo se mi nalazili. Bio je jedan mali deo tarabe.
10 Taraba se obično pravi od drvenih letvica, koliko sam ja
11 razumeo."

12 "Pa, da li je bila ograda ili nije?"

13 "Ne takva kakvu vi mislite", odgovorio je svedok.

14 "Bio je samo jedan mali deo, ali veoma daleko od mesta
15 gde sam se ja nalazio. Možda nekih 30, 40 metara dalje. Tako
16 se ja sećam."

17 To je iskaz od 11. novembra 2021., strane 1546
18 transkripta.

19 Opšti zaključak u vezi sa ovim svedokom, odnosno ovim
20 svedocima. Niko od njih nije rekao da je oko imanja u Zlašu
21 postojala ograda. Samo jedan svedok navodi da je postojala
22 nekakva ograda, ali kaže, "Ne takva kakvu vi mislite."

23 Na osnovu svedočenja svedoka Tužilaštva ne može se izvući
24 zaključak u vezi sa postojanjem ograde oko imanja u Zlašu. Sa
25 druge strane, svedoci Odbrane svi su dosledno izjavljivali da

1 je to bio otvoreni prostor koji nije bio ograđen.

2 Svedok 4600 navodno je doveo navodnu žrtvu ubistva u ovom
3 predmetu na imanje, izjavio je da se ne seća da je postojala
4 ograda.

5 To je rekao 19. januara 2022., na strani 2049
6 transkripta.

7 Tužilaštvo je skrenulo pažnju na to da je ovaj svedok
8 odstupio od svoje prethodne izjave iz [BRISANO].

9 Časni Sude, zamolio bih da pređemo na poluzatvorenu
10 sednicu.

11 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim
12 Sudskog službenika da nas prebaci na poluzatvorenu sednicu.

13 [Poluzatvorena sednica]

14 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća za Kosovo – Osnovni Sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 50

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4 [Javna sednica]

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni Sude, ponovo smo na
6 javnom zasedanju.

7 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

8 G. Branioče, mislim da možete ponovo da pročitate taj
9 odlomak izjave, da bi sve na našem zasedanju bilo što više
10 raspoloživo javnosti.

11 G. VON BONE: [Prevod] Hoću, Časni Sude.

12 Počeću od početka.

13 "Sećate li se", glasilo je pitanje, "da li je sa jedne
14 strane tog imanja, na njegovoj ivici postojala ograda?"

15 A, on je odgovorio:

16 "Pa, svaka kuća ima ogradu ili je deo dvorišta ograđen.
17 Nisam baš sasvim siguran, koliki je deo bio ograđen. Ali, sama
18 kuća nije. Ta porodica nije tamo više živela, tako da nisam
19 baš obratio mnogo pažnje na okolinu, niti na zgradu, ni na
20 ogradu. Moguće je da je deo ograde još uvek postojao. Možda je
21 tako bilo, pa je posle spaljeno. Za mene to nije bilo važno.
22 Možda za vas jeste, ali meni je to jedno te isto."

23 Svedok je to rekao 19. januara 2022., na strani
24 transkripta 2050.

25 Naš opšti zaključak u vezi sa ovim je da svedok nije

1 rekao ništa definitivno u vezi sa ogradom ovog dvorišta, pa se
2 ništa definitivno ne može ni izvući kao zaključak iz
3 svedočenja ovog svedoka.

4 Što se tiče svedoka Odbrane, najmanje pet njih Hadri,
5 Canolli, Krasniqi, Ajeti, Humolli opisali su opšti položaj
6 imanja u Zlašu. Rekli su da je to bio otvoreni prostor. Niko
7 od njih nije pominjao nikakvu ogradu, kapiju, ulaz u imanje,
8 niti bilo kakvu vrstu kapije koja omogućava ulazak u imanje.

9 Reći ću još nešto o dodatnim aspektima dvorišta, Časni
10 Sude.

11 A, u vezi sa time, zamolio bih Sudskog službenika da nam
12 pre svega na ekranu prikaže dokument DSM00436. U pitanju je
13 fotografija koja nam je dobro poznata, Časni Sude. Više puta
14 smo je videli. To je snimak iz vazduha. Možda možemo malo i da
15 uvećamo, pa ćemo onda moći to bolje da vidimo.

16 Hvala, najlepše.

17 Zatim bih zamolio da sledeće prikažemo REG00013.

18 Zahvaljujem, Sudskom službeniku.

19 Evo ovde vidimo istu tu fotografiju snimljenu iz vazduha
20 i ovo smo imali prilike da vidimo i ranije, gde su označeni
21 svi objekti koji su vidljivi na tom snimku. Posetiću vas da su
22 te fotografije snimljene 2006. godine. Ne fotografije iz
23 vazduha, već ono što je u spisu predmeta, a odnosi se na
24 imanje u Zlašu, ako to tako mogu da formulišem.

25 Sledeći dokument koji bih molio da prikažemo je

1 fotografija označena kao DSM00412. Možda bi smo mogli da je
2 postavimo pored ove prethodne.

3 Izvinjavam se Sudskom službeniku, ali to bi nam bilo od
4 velike pomoći, da bi smo mogli da ih vidimo jednu pored druge
5 i tako ih uporedimo.

6 U suštini, ono što želimo ako ih postavimo jednu pored
7 druge, Odbrana je napravila i trodimenzionalnu projekciju. To
8 izgleda otprilike ovako, jer nam to pruža bolji uvid u objekte
9 kakvi su oni najverovatnije bili dok su još uvek svi
10 neoštećeni stajali na imanju.

11 Sada bih zamolio da prikažemo sledeća dva slajda, a to su
12 DSM00412, ako je to tačna referenca.

13 Izvinjavam se, izgleda da sam pogrešio.

14 U stvari je reč o dokumentu DSM00035, odnosno 315. A,
15 pored njega --

16 Da. Hvala.

17 Pored toga bi trebalo prikazati DSM00424.

18 Uz ova dva slajda, želeo bih da nešto kažem o samom
19 dvorištu. Na osnovu naših merenja koje smo izvršili u to vreme
20 na licu mesta, obavili smo to merenje pa smo napravili i kartu
21 sa razdaljinama koje su približne, ali ipak smo sigurni da smo
22 to manje-više tačno izmerili, Časni Sude.

23 Dakle, dvorište. Šta je Svedok 3593 rekao? On nije rekao
24 ništa o opštem položaju, ali su mu postavljana pitanja u vezi
25 sa dvorištem kako ga je video kada je bio oslobođen.

1 Tužilaštvo ga je pitalo sledeće:

2 "Juče ste nam rekli da ste kada ste oslobođeni, videli
3 puno ljudi napolju. Da li je to tačno?"

4 On je odgovorio:

5 "Juče sam vam rekao da sam kada sam izašao u dvorište
6 video tamo mnoštvo ljudi, a mi smo svi samo želeli da
7 pobegnemo što pre možemo. Zato nisam baš mnogo gledao
8 unaokolo. To me nije interesovalo. Bio sam samo zabrinut za
9 sopstveni život."

10 21. septembar, strana 516 zapisnika.

11 Ranije smo već citirali ovog svedoka, koji je rekao da je
12 video najmanje šezdeset ljudi u tom dvorištu, od kojih su neki
13 nosili civilnu, a neki vojnu odeću. On nije dodao nikakve
14 pojedinosti, da bi поближе opisao dvorište, a ovo je rekao 22.
15 septembra 2021., na stranama 608 i 609 zapisnika.

16 Zaključak o tome šta je ovaj svedok rekao o dvorištu
17 jeste da on nije baš obratio pažnju na dvorište, nije ga
18 pažljivo pogledao jer ga to nije zanimalo i stoga nije bio u
19 mogućnosti da ga opiše. Iako nije imao problema sa vidom, taj
20 svedok nije ništa dodatno mogao da kaže o dvorištu, budući da
21 je tu bilo devet objekata, a dvorište u sredini između njih,
22 svedok je sa tako male razdaljine morao da vidi te zgrade.
23 Odbrana stoga smatra da je taj svedok bio zatočen na nekom
24 drugom mestu.

25 Svedok 1679 ništa nije rekao na ovu temu.

1 Sledeći Svedok 3594 opisao je da je mogao da ode u
2 dvorište bez maske na glavi, ali pri tome nije zaista opisao
3 samo dvorište. Pustili su ga da ide u toalet izvan štale gde
4 su ga držali.

5 To je rekao 12. oktobra 2021., na strani 1074
6 transkripta.

7 Opet, kada je reč o samom dvorištu, ovaj svedok koga smo
8 ranije već citirali rekao je:

9 "Video sam taj prostor i video sam da su tu, na tom
10 imanju nekakve dve kuće. Ne znam ko je bio vlasnik tih kuća,
11 ali bile su dve kuće, jedna preko puta druge. Video sam dve
12 kuće."

13 Da bi sve bilo jasno, svedok je to opisao u kontekstu
14 događaja kada je odlazio u sobu na spratu, gde je razgovarao
15 sa drugima i gde su mu ponudili kafu.

16 Na pitanje Predsedavajućeg Sudije:

17 "Da li je bila jedna kuća ili dve?"

18 Svedok je odgovorio:

19 "Računajući kuću u kojoj smo mi bili, ukupno je bilo dve
20 kuće."

21 To je rekao 13. oktobra 2021., na strani 1176, 77
22 transkripta.

23 Ovaj svedok nije dao nikakav dalji opis, ali on je makar
24 nešto mogao da izjavi, pošto nije imao masku preko glave.

25 Svedok 4669, kada mu je postavljeno pitanje od strane

1 Predsedavajućeg Sudije, šta je video u okolini kada je izašao
2 iz štale gde su ga držali, odgovorio je sledeće:

3 "Ništa. Samo jedno polje, zeleno polje i toalet."

4 Svedok je rekao da se tako toga seća.

5 Na drugo pitanje koje mu je postavljeno, kada ga je

6 Predsedavajući Sudija pitao:

7 "Jeste li videli neke zgrade?"

8 Svedok je rekao:

9 "Ne. Samo onu iz koje sam izašao, da bih išao u toalet."

10 "A, kuće koje su bile pored nje ili iza nje?"

11 "Nije nam bilo dozvoljeno da gledamo desno ili levo.

12 Mogli smo da idemo samo pravo i da se vratimo."

13 Sudija je dalje pitao:

14 "A, -- te kuće blizu one iz koje ste izlazili, koliko ih
15 je bilo?"

16 Odgovor:

17 "Dve ili tri, blizu jedna drugoj, skoro da su bile
18 spojene. A, bilo je i nekih drugih malo dalje, sudeći po
19 konfiguraciji tla."

20 To je rekao 11. novembra 2021., na strani 1575, 76
21 transkripta.

22 Takođe je rekao da se nije osvrtao kada su ga pustili i
23 da nije znao da li postoji neka kapija dvorišta. Postojala su
24 samo vrata na kući, odnosno štali.

25 To je rekao 11. novembra 2021., na strani 1549

1 transkripta.

2 Zaključak za oba Svedoka 3594 i 4669 glasi:

3 Pod jedan, oba svedoka opisala su da je u tom dvorištu
4 ili oko njega bilo najviše dve ili tri kuće.

5 Kao što smo ranije rekli, Svedok 3594 pominjao je neki
6 stog sena koji se nalazio ispred štale.

7 I pod tri, Svedok 3594 pomenuo je -- jednu staru kuću
8 koja je bila preko puta i nije dao nikakav dalji opis
9 dvorišta.

10 Opšti zaključak je sledeći. Sa devet zgrada oko dvorišta,
11 od kojih je jedna bila usred dvorišta kao što smo videli na
12 prethodnoj fotografiji i na tako maloj udaljenosti, svedok je
13 morao biti u mogućnosti da ih prepozna. Na osnovu njihovog
14 opisa, ti svedoci govore o različitim lokacijama.

15 Svedoci Odbrane, makar pet svedoka Odbrane Hadri,
16 Canolli, Krasniqi, Ajeti i Humolli su svi opisali opštu
17 lokaciju gde je bilo imanje u Zlašu. Rekli su da je to bilo
18 jedno otvoreno područje. Niko nije govorio o nekakvoj ogradi,
19 kapiji ili ulazu na imanje. Svi su govorili bilo o tome da su
20 samo išli preko nekog dvorišta, boravili u dvorištu.

21 A konkretno Svedok Fatmir Humolli je govorio satima sa --
22 svojim članovima porodice u tom dvorištu. Svedok Humolli je
23 konkretno govorio o tome da je sa članovima svoje porodice
24 razgovarao u tom dvorištu. To je dvorište koje se nalazi
25 između zgrada na fotografiji ERN DSM00119 do 00133 Prilog 2. On

1 je rekao da je u tom dvorištu se sastao sa svojom porodicom,
2 zato što nije mogao da se sa njima sastane drugde. I on je
3 imao taj sastanak koji je trajao satima.

4 Časni Sude, svedok je rekao u ponedeljak 4. oktobra
5 2021., na stranici 915 transkripta. Svedok je na toj stranici
6 transkripta to izjavio [ispravka prevodioca]. Oprotite, moja
7 greška, ne to je transkript od 2. februara, stranica 2405 i
8 2425, kao i transkript od 1. februara, stranica 2366.

9 Časni Sude, sada bih prešao na više objekata i možda
10 bismo mogli sada da se vratimo na prethodnu fotografiju koju
11 smo pogledali, a to je ERG to je [ispravka prevodioca] REG
12 000013, broj objekata.

13 Svedok 3593 je govorio o tri mesta. Prvo mesto je mesto
14 gde je odveden, to je štala, koja nije imala više od 5 metara
15 u dužinu, to je stranica 403 od 20. septembra 2021.

16 Drugo mesto je mesto gde je bio odvučen napolju, koje je
17 bilo 5 ili 6 metara udaljeno od mesta gde je prvo odveden i u
18 toj drugoj štali su počela premlaćivanja i ta druga štala je
19 bila pokrivena nečim kako je rekao. To je stranica 408
20 transkripta od 20. septembra 2021.

21 Treće mesto je mesto gde je odveden nekih 15-20 metara
22 dalje. tamo su ga odveli sa navodnom žrtvom ubistva i kao što
23 smo već rekli, on je tom prilikom imao vreću preko glave, to
24 je na stranici 416 od 20. septembra 2021. I u toj poslednjoj
25 štali, je ostao preostali period dok je bio u zatočeništvu.

1 On je nacrtao skicu mesta gde su ga držali i to vidimo u
2 dokumentu sa ERN brojem 061012 do 06015. Kasnije ćemo govoriti
3 o samom opisu štale, ali je važno istaći u ovom trenutku da je
4 svedok pokušao da na skici prikaže kako je izgledalo mesto
5 njegovog zatočeništva. I nakon što je pušten, on nije naveo
6 ništa dalje kao što smo već istakli.

7 Svedok 1679, on je pomenuo samo jednu zgradu, a to je
8 zgrada u kojoj je držan. On nije opisao ni jednu drugu zgradu.
9 On je izjavio da dok su ga ispitivali, tj. kada su ga
10 ispitivali, išao je na sprat i svedok 1679 je odveden na to
11 mesto sa vrećom preko glave i kada bi ga nakon ispitivanja
12 odvodili, ponovo bi imao vreću preko glave.

13 I na sprat je išao stepenicama koje su bile ispred
14 zgrade.

15 Svedok je nacrtao skicu na kojoj se vide ukupno 3 kuće.

16 Sada bih Časni Sude, da pređemo na poluzatvorenu sednicu.

17 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim
18 poluzatvorenu sednicu.

19 [Poluzatvorena sednica]

20 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća za Kosovo – Osnovni Sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 60

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11 [Javna sednica]

12 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Sada smo na javnoj sednici.

13 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala,
14 možete nastaviti.

15 G. VON BONE: [Prevod] I nastaviću:

16 "Dakle, tamo smo pristupili preko spoljih stepenica, a ne
17 stepenica koje su bile unutra."

18 I to je bilo na stranici transkripta 915 od 4. oktobra
19 2021. Drugim rečima, svedok nije rekao ništa u vezi sa drugim
20 zgradama, već je govorio samo u zgradi u kojoj je držan tokom
21 18 dana dok je bio u zatočeništvu. U ovom trenutku bih želeo
22 sledeće: imamo ovu fotografiju i zamolio bih Sudskog
23 službenika da pokaže sledeću fotografiju, a to je
24 SPOE00128410.

25 Da, to je ta. Odlično, hvala. Molim da ova druga slika

1 bude malo više sa leve strane, to bi bilo od pomoći. Da, puno
2 hvala.

3 Dakle, vidimo zgradu, građevinu br. 7 i vidimo objekat
4 br. 8. odn. 9. Odbrana smatra, da fotografija sa desne strane
5 prikazuje objekat koji je označen pod brojem 7. Stav je
6 Odbrane da taj objekat koji se ovde vidi, odgovara objektu pod
7 brojem 7 na fotografiji sa leve strane.

8 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Kako bih ja
9 ovo sve dobro razumela. G. Branioče, objekat za koji kažete da
10 je br. 7, to je fotografija 00013.

11 Kažete da na drugoj fotografiji koja ima broj -- koja ima
12 oznaku 128420RED, na toj fotografiji vidimo građevinu koja ima
13 oštećen krov i kažete da je to građevina pod brojem 7?

14 G. VON BONE: [Prevod] I sa desne strane, vidimo iza ove
15 građevine koja je urušena i drvo, vidimo nešto što odgovara
16 objektu koji je označen brojem 9 na levoj strani.

17 Molim da se sada skloni desna fotografija i da se prikaže
18 sledeća, a to je SPOE00128410. To je ERN broj -- to zapravo
19 nije 410, izvinite, treba mi ERN broj 00128389. To je
20 fotografija A2.

21 Naš je stav, Časni Sude, da sa leve strane, dakle, kada
22 gledamo fotografiju sa leve strane, ova fotografija sa desne
23 strane je usnimljena verovatno sa mesta gde stoji broj 9 na
24 fotografiji sa leve strane. Dakle, to mesto pod brojem 9 je
25 mesto odakle je manje-više snimljena fotografija koja se vidi

1 na desnoj strani ekrana, fotografija A2. Želeli smo da to bude
2 jasno.

3 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Broj zgrade
4 koja se vidi na desnoj strani, kom broju to odgovara na levoj
5 strani?

6 G. VON BONE: [Prevod] Zgrada koja je urušena je pod
7 brojem 7.

8 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] A, zgrada sa
9 desne strane?

10 G. VON BONE: [Prevod] To je verovatno zgrada pod brojem
11 6.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] U redu,
13 hvala.

14 G. VON BONE: [Prevod] Hvala, Časni Sude, zahvaljujem i
15 Sudskom službeniku.

16 Sada bih nastavio sa svedokom 3594. Govorimo dakle o
17 broju objekat itd.

18 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Oprostite,
19 šta ste želeli da kažete kada ste izneli ovo što ste maločas
20 izneli?

21 G. VON BONE: [Prevod] Doći ćemo do toga malo kasnije.

22 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Da, jer moja
23 znatiželja nije bila zadovoljena. Hoću da vidim celokupnu,
24 imam uvid u celokupnu sliku.

25 G. VON BONE: [Prevod] Da, pa mogu već sad da kažem.

1 Ukoliko je svedok 4600 kao što je rekao oslobodio bilo koga, a
2 kao što znamo, taj svedok je rekao da je predao navodnu žrtvu
3 ubistva u jednom trenutku blizu lokacije u Zlašu. I on je
4 govorio o trenutku kada se desilo i mestu gde se to desilo i
5 manje-više u odnosu na to mesto na koje je ukazao svedok,
6 nemoguće je videti kuće koje se vide sa desne strane imanja.

7 Ako ponovo pogledamo poslednju fotografiju objekta, to je
8 ona sa silnim brojevima.

9 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Da li
10 Sudskom službeniku treba broj?

11 G. VON BONE: [Prevod] To je broj REG, to je taj. Molim da
12 se malo uveća. Vidimo i broj 9.

13 Dakle, gledajući sa mesta kod broja 9, bilo bi nemoguće,
14 a zahvaljujem Sudskom službeniku, dakle, mi smatramo da
15 objekat pod brojem 7, zakljanja vidik ka bilo kojoj građevini
16 koja se nalazi sa desne strane odn. konkretno građevine pod
17 brojevima 2, 3, 4 i 5. One se ne mogu videti. Jednostavno se
18 ne mogu videti odatle. I tu vidimo i jednu malu padinu. Molim
19 da se ponovo prikaže fotografija A20.

20 Molim Sudskog službenika da ponovo prikaže fotografiju
21 koja ima oznaku 0018410. Puno hvala.

22 Jasno vidimo da tu imamo padinu, što znači da ako ste kod
23 -- na položaju kod broja 9, urušena zgrada blokira vidik ka
24 bilo čemu što se nalazi na desnoj strani te lokacije u Zlašu.

25 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Možete li

1 nam objasniti -- ponoviti to objašnjenje?

2 G. VON BONE: [Prevod] Da, svakako.

3 Dakle, ako pogledamo tu urušenu zgradu i drvo i pogledamo
4 između njih. Mi smatramo da se tu vidi mesto pod brojem 9 sa
5 prethodne fotografije.

6 Dakle, sa tog mesta vidite da tu ima malo uzvisine i
7 vidite tu urušenu zgradu i vidite da imamo tu padinu, da se
8 ide nizbrdo.

9 U svakom slučaju, osoba koja je na položaju broj 9 manje-
10 više, ne bi mogla da vidi, zato što bi mu zgrada pod brojem 7
11 smetala da vidi šta se tamo iza nalazi.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala na
13 pojašnjenju. Ako je nešto nejasno, možda ja mogu to u ovom
14 trenutku da razjasnim ako ima ikakvih pitanja.

15 SUDIJA BITTI: [Prevod] U redu. Ako sam vas shvatio tačno,
16 ako ste na položaju 9, a to izgleda kao neka ograda.

17 Ako ste tu, onda jedine zgrade koje bi ste videli bili
18 10, 11 i 12, ili postoji nešto što nisam razumeo.

19 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Možda da
20 vratimo te fotografije, pa da onda o tome komentarišemo.

21 SUDIJA BITTI: [Prevod] Dakle, ako neko uđe kroz 9, ako
22 sam vas pravilno shvatio, bi video zgrade sa leve strane 10,
23 11, 12, ali zbog zgrade br. 7 i možda drveta, ne bi video
24 zgrade 3, 4, 5 i 6. 2, 3, 4, 5 i 6. Da li sam pravilno
25 shvatio?

1 G. VON BONE: [Prevod] Da, pravilno ste me shvatili i da
2 budem jasan, 4600 je objasnio da je video Saliha Mustafu na
3 verandi a to je jedino mesto sa desne strane gde se nalazila
4 veranda. Dakle, to je onda trenutak kada je on njega video.

5 SUDIJA BITTI: [Prevod] Aha, dakle, vaš stav je da onda
6 4600 nije mogao da vidi g. Mustafu, zato što prema onome što
7 vi kažete, g. Mustafa bi u tom trenutku bio na desnoj strani a
8 ne na levoj.

9 G. VON BONE: [Prevod] Da, da. Upravo je to ono što je
10 svedok 4600 rekao.

11 G. VON BONE: [Prevod] Zahvaljujem.

12 U redu. Dakle, sa tim objašnjenjem, Časni Sude, ja onda
13 nastavljam sa svedokom 3594.

14 Želim samo da kažem da ovaj svedok govori samo o dve
15 kuće. Odgovor na pitanje Predsedavajućeg Sudije:

16 "Da li je bilo u pitanju jedna ili dve kuće?"

17 Svedok je odgovorio: "Zajedno sa kućom gde su nas držali,
18 bilo je ukupno dve kuće."

19 Onda, o ovom istom pitanju 4669 na pitanje o bilo kojoj
20 drugoj zgradi gde su ih držali, svedok je rekao:

21 "Ne, ne. samo ta iz koje sam izašao da bih išao u nužnik.
22 Bilo je zgrada blizu te, oko nje, ali nama nije bilo
23 dozvoljeno da gledamo na levu i na desnu stranu, već samo da
24 odemo pravo, tamo gde smo pošli da se vratimo."

25 "Dakle, dve ili tri kuće vrlo blizu jedna drugoj, gotovo

1 su bile spojene, a bilo je i drugih malo dalje.

2 Dakle, to je svedok rekao 11. novembra 2021. stranica
3 1542, 1543 transkripta.

4 Opšti zaključak u vezi broja zgrada svedoka Tužilaštva
5 3593, 1679, 3594 i 4669, je da ni jedan od njih četvorice nije
6 mogao da identifikuje i opiše zgrade na ili oko mesta gde su
7 ih držali. Da su ih držali zatočene na imanju u Zlašu, gde je
8 bilo 9 objekata od kojih su neki bili veliki, čak i jedan u
9 sredini dvorišta, oni ne bi mogli, a da ne vide te zgrade.

10 Prema tome, Odbrana smatra da su njih držali na nekoj
11 drugoj lokaciji.

12 Zatim, Časni Sude, govoriću o zgradi ili objektu gde su
13 ljude držali, o štali.

14 3593 je rekao da je boravio u sledećim objektima tokom
15 svog zatočeništva. Prvo su mu stavili vreću na glavu i uveli
16 ga u štalu gde su onda skinuli vreću.

17 Dakle, onda je izveden na jedno drugo mesto, mesto br. 2,
18 gde su izvršiocu počeli da ga tuku. To je stranica 406, 407 i
19 stranica 408 i na kraju sledećeg dana, u stvari vratili su ga
20 posle na mesto broj 1, gde je druga osoba ostala, to su
21 stranice 406, 407 i 408.

22 Sledećeg dana, prebačen je na jedno drugo mesto, to je
23 mesto broj 3, gde su ga na kraju držali 18 dana. To mesto broj
24 3, je mesto gde je on prebačen zajedno sa navodnom žrtvom
25 ubistva, a na tom mestu je zatekao dvojicu ili trojicu drugih

1 lica i on je rekao da je ukupno bilo njih 5. To su stranice
2 418 i 419.

3 A, neću da sad navodim šta je on opisao, rekao je da je
4 mesto broj 1, nije bilo veće od 5 metara. Dakle, to su sve
5 dokazi od 20. septembra 2021.

6 Mesto broj 2, nije bilo dalje od nekih 5, 6 metara od
7 mesta gde je boravio. Rekao je da je tamo bilo drva,
8 različitih stvari, tamo su počeli da me tuku. Dalje je opisao
9 to mesto u odgovoru na pitanje Tužilaštva.

10 "Bilo je pokriveno nečim, ali nije mogao da odredi čime.
11 Ne mogu da vam kažem, zato što zapravo nisam gledao."

12 To je bilo jedno tamno mesto i nije mogao da vidi koga
13 bije. Ljudi su koristili baterije da osvetle prostor s vremena
14 na vreme. To je rekao 20. septembra 2021., stranica 410
15 transkripta.

16 Nastavio:

17 "Pa to je bilo nekakvo mesto bez zidiva, ali je bilo
18 natkriveno ne znam ništa više, jer je bio mrak i nisam ništa
19 video, ništa nisam video."

20 Dakle, to je transkript od 21. septembra 2021., stranica
21 562.

22 Tužilac ga je pitao da li je na tom mestu bilo
23 osvetljenja ili da li je imalo prozore, odgovor:

24 "Ne, ne. Ničega nije bilo".

25 Svedok je rekao 20. septembra 2021., stranica 417

1 transkripta.

2 Svedok je zatim opisao mesto broj 2. Govorili su o
3 osvetljenju ili prozorima. U odgovoru na pitanje Odbrane, on
4 je odgovorio u vezi štale gde su ga držali celo vreme, da li
5 je tamo bilo prozora, on je odgovorio:

6 "Ne, mesto je bilo zatvoreno". Dakle, mesto je bilo
7 otvoreno bez zidova, ali je bilo naktriveno i ne znam ništa
8 drugo zato što je bio mrak, nisam ništa video. Ne znam da li
9 je bilo struje, ali je bilo mračno. Nisam mogao da vidim krov,
10 bio je mrak, nisu mi omogućili ili dozvolili da to vidim.
11 Uopšte nisam video krov".

12 To je rečeno 21. septembra 2021, stranica 562 transkripta
13 iskaza svedoka.

14 Zatim je opisao mesto br. 3. Svedok je objasnio:

15 "Da, nismo mogli da spavamo, zato što je gornji deo imao
16 drveni pod."

17 Tužilac je pitao:

18 "Da li kažete da je plafon tog mesta gde ste bili bio
19 napravljen od drveta"? odgovorio:

20 "Pa, radilo se o jednostavnim drvenim gredama. Tamo su
21 nekada držali hranu za životinje, ali su to onda koristili kao
22 jednu prostoriju."

23 Svedok je to rekao 20. septembra 2021., stranica 476
24 transkripta.

25 On je napravio skicu. Osim svedoka koji je napravio

1 skicu, a to je SPOE061012, svedok je objasnio u sudnici kada
2 mu je predočena ta skica.

3 To je bilo 21. septembra 2021., stranica 518 transkripta,
4 kasnije su mu pokazane i fotografije spoljašnjosti zgrade u
5 kojoj se nalazila oda. Ja ću se vratiti na tu zgradu. Mi to
6 zovemo zgrada sa odom, ali to u suštini zgrada koja je imala
7 prizemlje i gornji sprat. Ja ću kasnije objasniti koju zgradu,
8 za koju zgradu mislimo da je to zgrada ode.

9 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod]

10 Pa, skoro je pauza za ručak, tako da vas molim da nađete
11 jedan prikladan trenutak, pa da završimo.

12 G. VON BONE: [Prevod] Da, da. Upravo to radim,

13 Časni Sude. Možda možemo da pogledamo fotografiju koja je
14 obeležena brojevima i onda ćemo završiti sa iskazom ovog
15 svedoka.

16 Ja se zahvaljujem Sudskoj službenici.

17 Zgrada broj 12 je zgrada sa odom. I to vidimo na ovoj
18 fotografiji.

19 Časni Sude, zaključak je sledeći: Svedok je na osnovu
20 fotografije, a to je SPOE00128392, prepoznao zgradu koju je
21 obeležio brojem 2. To je ERN broj, lako je to pogledati
22 ERN100967, sa zvaničnom beleškom koja je priložena 3. juna
23 2021. To je drugi način identifikacije koji se koristio sa
24 ovim svedokom.

25 Ja sada dolazim do zaključka za ovog svedoka i onda

1 mislim da je to zgodan trenutak da prekinemo za pauzu za
2 ručak.

3 Dakle, ako mi dopustite, ovaj svedok je opisao samo
4 unutrašnjost ovog objekta, ali nije opisao spoljašnjost
5 objekta, pošto nije bio u mogućnosti da to vidi, zato što je
6 imao na glavi vreću.

7 Broj 2. Kao što sam rekao ranije, svedok W03593 je svaki
8 put govorio o unutrašnjosti objekta, nikad o spoljašnjosti.

9 3. Bez obzira, predložena mu je fotografija ode.

10 4. Svedok 3593, prema tome, nikada ne može da
11 identifikuje spoljašnjost zgrade na osnovu fotografije.

12 Na osnovu skice koju je napravio i kada se ta skica
13 uporedi sa onim što je on naveo da stoji na fotografiji broj
14 2, a to je SPOE00128392, znači na osnovu skice i poređenja sa
15 zgradom broj 2, potvrđuje se položaj, potvrđuje stav Odbrane
16 da on nije bio u mogućnosti da opiše zgrade spolja. Zbog toga
17 što je celo [sic] vreme on imao vreću na glavi, čak i tokom
18 prebacivanja.

19 I kao što sam rekao, on je opisao samo unutrašnjost.

20 Dakle, opšti zaključak, a onda ću završiti sa ovim delom,
21 ovaj svedok nije na pouzdani način identifikovao zgradu u
22 kojoj su ga držali. Svedok nije bio u mogućnosti da prepozna
23 spoljašnjost zgrade, pošto nikada nije mogao da vidi gde je
24 prošao kada su ga prebacili na mesto gde je bio premlaćen.

25 Skica i fotografija koje su mu pokazane, ne mogu biti

1 pouzdane i nemaju nikakvu dokaznu vrednost. Pokazivanjem
2 pojedinačne fotografije, posebno kada svedok nikada nije
3 opisao spoljašnjost. Dakle, pokazivanje u takvim okolnostima
4 jedne fotografije svedoku je sugestivno i vođenje svedoka. U
5 takvom slučaju, svedoku je trebalo pokazati nekoliko
6 fotografija sličnih zgrada na osnovu kojih bi onda mogao da
7 izabere onu pravu.

8 Dakle, njegov iskaz u ovom delu i dokazi na koje se
9 oslanja Tužilaštvo nisu pouzdani.

10 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Dakle, ovo
11 je zgodan trenutak da prekinemo. Ja se zahvaljujem.

12 --- Pauza za ručak u 13:05h

13 --- Nastavak sa radom u 14:30h

14 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Dobrodošli
15 natrag u sudnicu.

16 Da proverimo sastav timova u Tužilaštvu. Sastav je isti.
17 Zastupnici žrtava, vidim da klimate glavom kao i s moje leve
18 strane u timu Odbrane, a g. Mustafa je takođe prisutan.

19 U redu, dobro.

20 G. Branioče, izvolite, možete nastaviti.

21 G. VON BONE: [Prevod] [nije uključio mikrofon] Hvala
22 najlepše, Časni Sude.

23 Nastavićemo sa raspravom o svedocima, pa bismo zamolili
24 Sudsku službenicu da na ekranu prikaže dokument sa šifrom ERN
25 REG 00001 do 00013.

1 Časni Sude, nastavljamo tamo gde smo i stali. Želeli
2 bismo da kažemo nekoliko reči o svedoku 4600.

3 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim vas
4 samo da uključite mikrofon.

5 G. VON BONE: [Prevod] Samo moram da se za časak
6 organizujem, Časni Sude, izvinjavam se.

7 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Samo
8 izvolite.

9 G. VON BONE: [Prevod] Hvala, Časni Sude. Sada ćemo
10 govoriti o svedoku 4600. Imajući to u vidu, odn. ovu sliku
11 koju vidimo na ekranu, ja bih želeo da citiram ono šta je
12 svedok -- taj svedok rekao. Svedok 4600, 23. septembra 2021.,
13 citiram iz transkripta na strani 732:

14 "Da, bili smo na kapiji", kaže taj svedok.

15 A, pitanje je glasilo:

16 "Čini mi se da ste nam možda rekli, ali ako biste mogli
17 da ponovite, koja je razdaljina između tog mesta gde ste se vi
18 nalazili i mesta gde je bio komandant Cali?"

19 Odgovor:

20 "Kao što sam ranije rekao, ne znam baš tačno, ali nekih
21 20 do 30 metara, nisam siguran. Tako je, 20 do 30 metara".

22 A pitanje glasi: "Da li je to bio nekakav balkon ili
23 doksat gde se nalazio komandant Cali, da li je to bila neka
24 vrsta balkona?"

25 Odgovor je glasio:

1 "Da, neka vrsta balkona". On je izašao iz jedne
2 prostorije, kao što sam rekao, a taj balkon odn. *doksat*,
3 povezivao je tri ili četiri sobe koje su sve izlazile na
4 njega. Ne znam tačno koliko ih je bilo. On je izašao, tu su
5 bila vrata, on je odatle izašao kroz ta vrata i pozdravio nas
6 je.

7 Pitanje:

8 "Da li je taj balkon bio uzdignut iznad tla ili je bio na
9 istom nivou kao i to mesto gde ste vi stajali?"

10 Odgovor:

11 "Ne, nije bio na istom nivou, zato što je to bilo na
12 padini i ovo je bilo uzbrdo, ne mnogo visoko, balkon nije bio
13 mnogo više od nivoa tla, i tamo se Cali nalazio."

14 Časni Sude, ako mogu, zamoliću Sudsku službenicu da na
15 ekranu prikaže dokument sa šifrom DSM00412. U pitanju je
16 trodimenzionalni prikaz koji je sačinila Odbrana.

17 Ako bi moglo malo samo da se umanji. Hvala, najlepše,
18 zato što -- sad molim da još malo uvećate, u stvari.

19 Tu stoji da je ovaj prikaz zasnovan na uvećanoj
20 fotografiji iz vazduha. To je jedna od onih fotografija iz
21 vazduha koje su vam dobro poznate, to je ona sa oznakom
22 SPOE00213478.

23 To piše ovde ispod. Dakle, tako se čini da izgleda
24 konfiguracija terena.

25 Ako sada pogledamo dokument DSM00388 još jednom, to je

1 manje-više isti prikaz u stvari još jednom, sa unetim merama
2 na osnovu mera -- merenja koje je Odbrana izvršila prilikom
3 posete nekadašnjem imanju u Zlašu i ovde možemo da vidimo i
4 objekat koji je kasnije srušen, koji nije unet na ovaj prikaz,
5 a u toj zgradi smo ranije govorili.

6 Međutim, ako pogledamo dokument DSM, u stvari ovde bih
7 ukazao na ovu porodičnu kuću sa desne strane. Imaću nekih
8 komentara u vezi s tim.

9 A, ako sada pogledamo drugi dokument, a to je DSM 00436.
10 Tako je. I ako bismo to mogli malo da uvećamo, što više u
11 stvari. Da, hvala.

12 Evo sad malo udesno. Tako. Ovaj deo sa desne strane, tu
13 se sasvim jasno desno vidi kuća koja je skroz na desnoj
14 strani. Ova velika zgrada dole desno, a tu je i ova jedna
15 srušena kuća, što smo videli na prethodnoj fotografiji. Gore
16 desno, vidimo kuću ili barem nekakvu prostoriju bez krova i ja
17 bih hteo da skrenem pažnju Panela upravo na tu kuću.

18 Zamoliću Sudsku službenicu da nam sada prikaže dokument
19 sa šifrom DSM00392. Ovo je napravila Odbrana, to je pogled
20 uzbrdo na osnovu one karte, pogled je sada usmeren prema ovoj
21 kući, kako smo mi to rekonstruisali na osnovu svedočenja
22 Selatina Krasniqija. Kao što znamo, Selatin Krasniqi je čovek
23 koji je tu živeo i čija je porodica sagradila tu kuću. Na
24 osnovu njegove izjave, a mi smo s njim obavili razgovor u vezi
25 sa time, kasnije smo uz njegovu pomoć sačinili mapu, a zatim i

1 ovaj prikaz.

2 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim vas,
3 g. Branioče, da kažemo za zapisnik da je broj ove kuće, po
4 fotografiji koju ste nam pokazivali, gde su svi objekti
5 pobrojani, možete li nam samo reći koji bi to bio broj, a
6 mislim na one kuće koje je naznačio g. Krasniqi, pa bih želela
7 da uspostavimo vezu između ove slike i one prethodne
8 fotografije.

9 G. VON BONE: [Prevod] Da, da. Ovo bi bila zgrada koja na
10 onom drugom prikazu odn. na slici nosi brojeve 2345.

11 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

12 G. VON BONE: [Prevod] Budući da smo razgovarali sa
13 Selatinom Krasniqijem o toj kući, on nam je naveo kakva je
14 bila konfiguracija te kuće, što se može videti u dokumentu
15 DSM00406.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] G. Branioče,
17 ja bih više volela, uzimajući u obzir kolika je ova slika. Ako
18 bismo mogli u isto vreme da prikažemo i onu fotografiju iz
19 vazduha, jer bi nam to pomoglo da bolje pratimo ovo o čemu nam
20 govorite.

21 G. VON BONE: [Prevod] Pretpostavljam da mislite na ovu
22 fotografiju sa unetim brojevima.

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Da.

24 G. VON BONE: [Prevod] Molim onda Sudsku službenicu da nam
25 to prikaže. Da, hvala.

1 Dakle, ovaj objekat sastojao se od 4 prostorije ovih
2 dimenzija koje su navedene na slici koju vidimo na desnoj
3 strani ekrana, otprilike, to su približne dimenzije, koje se
4 takođe zasnivaju na svedočenju Selatina Krasniqija.

5 Kao što možemo da vidimo, te prostorije sve izlaze na
6 neku vrstu balkona ili trema i očigledno je da je to jedna
7 građevina, jedan objekat koji ima -- koja jedina ima trem od
8 svih kako god ga nazvali od svih ovih kuća na imanju.

9 I da pogledamo još jednu sliku, to je fotografija A1 odn.
10 SPOE00128388, pa ću zamoliti Sudsku službenicu da nam i to
11 postavi na ekran.

12 Ako bismo mogli samo da malo uvećamo prikaz ovih kuća,
13 naročito u kuću koja je sa desne strane. Da, to je sasvim
14 dobro.

15 Stav je Odbrane da se ovde na ovoj kući nigde ne vidi
16 nikakav balkon ili trem ili doksat. Mi stoga verujemo da
17 svedok 4600 u svemu što je rekao, nije mogao imati na umu ovu
18 kuću, jer ovde nije bilo takve zgrade, kuće ili objekta o
19 kojima on govori, jer ponavljam njegovo svedočenje od 23
20 septembra sa strane 732 transkripta, gde on kaže:

21 "Da, neka vrsta balkona, on je izašao iz jedne od
22 prostorija. Kao što sam rekao, taj balkon je povezivao ili su
23 na njega izlazile tri ili četiri prostorije, ne znam tačno
24 koliko. On je izašao iz te prostorije, tu su bila jedna vrata.
25 On je izašao iz te prostorije na vrata i pozdravio nas je."

1 Zatim se dalje postavlja pitanje:

2 "Da li je taj balkon bio uzdignut od tla, to mesto na
3 kome je on stajao ili je bio u visini tla?

4 Odgovor:

5 "Nije zato što je to bilo na padini, na uzvišici, ali to
6 nije bilo mnogo više od nivoa tla i tu je stajao Cali."

7 Časni Sude, stav je Odbrane da svedok 4600 u delu svog
8 svedočenja u kome govori o tome da je video Calija sa mesta
9 gde se nalazio i na koje je ukazao, a napomenuo bih da je on
10 na to ukazao ne samo jednom, već u stvari dva puta. U svom
11 ranijem svedočenju, on je nacrtao kartu sa položajem imanja i
12 tu nam je pokazao da je on gledao udesno. Ako uzmemo da je
13 stajao kod kapije, a i u svom svedočenju.

14 Kada je odogvarao na pitanja Specijalizovanog Tužioca, a
15 u to vreme to je bio g. Carney, on je i tom prilikom naveo,
16 samo nisam siguran da li imam sada taj dokument pri ruci, ali
17 -- da, imam ga, Časni Sude. on je nacrtao skicu gde je položaj
18 imanja, a to je učinio kada je sa njim obavljen razgovor [BRISANO]
19 [BRISANO] i tu na

20 toj skici [BRISANO] on je sasvim

21 jasno naveo odn. uneo je dve oznake, oznaka 1 i oznaka 2.

22 Oznaka 1 je položaj kod kapije o čemu smo ranije govorili, to
23 je pod brojem 9 na ovoj fotografiji gde su svi brojevi. Možda
24 bismo to mogli opet za trenutak da prikažemo na ekranu.

25 Ne, nije to ta slika. Da, da, evo ova.

1 Znači ova na levoj strani. I takođe je govorio o mestu
2 koje je označio brojem 2. Broj 2 je kuća koja se nalazila sa
3 njegove desne strane. Navešću i broj tog dokumenta, u pitanju
4 je dokument 072908 do 07214RED1. To je dokument gde je on uneo
5 te oznake, a tačan broj te konkretne skice koju je on nacrtao,
6 da budemo što precizniji je ERN072909.

7 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Da li vi to
8 nameravate da pokažete na ekranu?

9 G. VON BONE: [Prevod] Ne, Časni Sude.

10 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Ali, ja bih
11 želela da to vidim na ekranu, kako bih bolje razumela.

12 G. VON BONE: [Prevod] Mislim da to nije uvršteno u spis.

13 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Meni sada
14 nije jasno kako ste vi to opisali.

15 G. VON BONE: [Prevod] Možda bih mogao nešto da uradim s
16 tim u vezi, ali da vam prvo objasnim šta je svedok rekao.

17 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] U redu.

18 G. VON BONE: [Prevod] On je u svojoj izjavi rekao, to je
19 transkript od 23. septembra 2021., on kaže sledeće
20 odgovarajući na pitanje cenjenih kolega, pitanje je:

21 "Da li se sećate da ste ovo nacrtali dok ste imali
22 informativni razgovor sa Tužilaštvom, koji se odigrao 21.
23 januara 2020.?"

24 Odgovor:

25 "Da, sećam se."

1 "Pri dnu, sa leve strane je strelica na skici, da li to
2 vidite?"

3 Odgovor:

4 "Da."

5 Pitanje: "Da li možete da nam kažete šta se vidi tu na
6 vašem crtežu?"

7 Odgovor:

8 "Imamo dve strelice. Jedna je sa puta ka kapiji, druga je
9 ulazi -- unutar dvorišta."

10 Pitanje je:

11 "Da, to je mislim pod brojem 1, ali to ne izgleda kao
12 strelica."

13 A odgovor svedoka: "Ne, ne, ne, to je strelica."

14 Pitanje:

15 "U redu, kaže Tužilac, možete li nam reći šta vidimo na
16 tom crtežu, šta ste tu nacrtali."

17 Odgovor:

18 "Ja sam ovde pokušao da prikažem, da kada dođete sa leve
19 strane puta i stanete ispred kapije, tu vidite ovo što je
20 prikazano prvom strelicom, a druga strelica pokazuje kako
21 ulazite unutra i zato sam je tu nacrtao.

22 "Hvala. Izvinjavam se", kaže Zastupnik Tužilaštva.

23 Pitanje je dakle:

24 "Hvala, izvinjavam se zato što sam pogrešno opisao vaš
25 crtež. Vidite ovde nešto što -- kao broj 2, sa desne strane

1 pored ovog kvadrata, pravougaonika, da li vidite?

2 A svedok je odgovorio:

3 "Da".

4 Pitanje:

5 "Recite Panelu šta tu vidimo."

6 Odgovor: "Ovo je zgrada, samo prizemna zgrada, dakle, i
7 onda ovde vidite gde je bio neko -- bila neka vrsta balkona i
8 onda tu bilo nekoliko prostorija, 1, 2, 3, 4, ne znam koliko
9 ih je bilo i one su sve izlazile na tu -- izlazili na tu
10 velandu [sic]."

11 Pitanje:

12 "Da li vas je tu pozdravio komandant Cali?"

13 Odgovor:

14 "Da."

15 Pitanje:

16 "A, gde je bio komandant Cali kada vas je pozdravio?"

17 Odgovor:

18 "Evo, ovde."

19 Pitanje:

20 "I, gde ste vi bili kada je došlo do te razmene reči?"

21 Odgovor:

22 "Da, bili smo kod kapije."

23 Pitanje:

24 "Mislim da ste nam rekli, ali možete li nam reći

25 otprilike, kolika je razdaljina između mesta gde ste vi bili i

1 gde je bio komandant Cali?"

2 Odgovor:

3 "Kao što sam već rekao, ne znam tačno, ali nekih 20 do 30
4 metara, nisam siguran."

5 Pitanje:

6 "Da li je to bio nekakav balkon gde je stajao komandant
7 Cali, neka vrsta balkona?"

8 Odgovor:

9 "Da, neka vrsta balkona. Izašao je iz jedne prostorije i
10 kao što sam rekao, tri ili četiri prostorije su izlazile na
11 taj balkon, ne znam koliko ih je bilo. On je izašao kroz --
12 izašao je kroz vrata koja su tu bila i pozdravio nas."

13 I tu ću se zaustaviti sa ovim svedokom, jer sam već
14 pročitao ostatak.

15 Da rezimiram, Časni Sude, svedok 4600 je kao što je stav
16 Odbrane, sa mesta gde se nalazio, nije mogao da vidi g.
17 Mustafu ako je on uopšte tamo i bio, rekao bih.

18 U svakom slučaju, svakako je tu bila jedna urušena kuća,
19 urušeni objekat, koji ga je sprečavao da ga vidi.

20 Nastaviću sa sledećim svedokom 1679, to je još jedan
21 svedok o kom ću govoriti u pogledu toga, da li je on mogao da
22 prepozna bilo koju zgradu ili objekat na toj lokaciji.

23 Po rečima svedoka 1679, on je govorio o štali gde je bio
24 držan i rekao je --

25 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Oprostite

1 što vas prekidam, ali mislim da možemo da sklonimo ovu sliku.

2 G. VON BONE: [Prevod] Da. možemo ih sve skloniti jer nam
3 više nisu potrebne.

4 Dakle, Svedok 1679 je govorio o štali je držan i rekao:

5 "Koliko se sećam, to je bila zgrada od kamena, bila su
6 drvena vrata i tu je bilo neko -- neka slama i bilo je
7 vlažno."

8 I onda je rekao da je:

9 "...tu bila i štala, dakle nije bilo životinja, nije bilo
10 stoke, ali vidi se da je to bila štala za stoku. Videlo se da
11 je za to služila nekada da su tu nekada držane krave.

12 I onda mu je postavljeno pitanje da li je štala bila
13 zaključana, on je rekao:

14 "Da, bila su tu drvena vrata kroz koja smo prolazili i na
15 vratima su bile drvene prečage.

16 Svedok je to rekao 4. oktobra prošle godine, na stranici
17 919 transkripta i onda je svedok upitan o štali gde je držan i
18 svedok je rekao sledeće, pitanje je dakle bilo:

19 "Možete li nam opisati to mesto kako god da je ono, kako
20 god da ga nazovete, koliko je bilo?"

21 Svedok je rekao:

22 "To je bilo -- to je bila veća prostorija, ne znam kolika
23 je bila. Bilo je slame na podu, bilo je vlažno, kameni zidovi
24 i tu su bile drvene grede, ne znam kolika je bila veličina, to
25 je bila neka obična prostorija."

1 Onda je rekao da nije mogao da dotakne plafon, a kada je
2 reč o dimenzijama štale, rekao je:

3 "Ne znam, gospodine, ne bih mogao da vam kažem".

4 I na kraju, u vezi s tim da li je bio prozor u toj
5 prostoriji, svedok je rekao:

6 "Ne sećam se. koliko se sećam, nije bilo prozora. Imali
7 smo -- tu su bila samo drvena vrata i bilo je mesta gde bi
8 svetlo prošlo kroz drvene daske, ali nisam obraćao pažnju na
9 to".

10 Svedok je to izjavio 5. oktobra 2021., na stranici 982
11 transkripta.

12 I, na kraju, prepoznavanje putem dve fotografije, svedok
13 je pogledao dve fotografije. Jedna je SPOE00128388 i
14 SPOE00128392 objekta koji je označio sa brojem 2, a to je
15 ERN100803 i 100805. Uz specijalnu belešku koja je priložena
16 [BRISANO].

17 Zaključak u vezi sa svedokom 1679 je sledeći: svedok je
18 samo jednom opisao kako je izgledalo -- kako je to sve
19 izgledalo izvan zgrade, budući da mu je glava sve vreme bila
20 pokrivena vrećom, čak i kada su ga sprovodili, on nije mogao
21 da to vidi, budući da su mu stavili vreću preko glave odmah po
22 dolasku.

23 Zatim, kao što smo mi već rekli, svedok 1679 je gotovo
24 sve vreme govorio o unutrašnjosti ovog objekta, nikad o tome
25 kako je to izgledalo spolja. Opis spoljašnjosti je bio

1 izuzetno ograničen.

2 Pod 4, međutim, njemu su predložene dve fotografije onoga
3 što mi zovemo oda -- odom na tom imanju i na osnovu izjave tog
4 svedoka, vidimo da on u njoj ne daje tačan opis kako je spolja
5 izgledalo to mesto gde je držan.

6 Osim toga, svedok nije opisao izgled dvorišta, a iz opisa
7 unutrašnjosti podruma u kom je držan, ne vidimo nikakve
8 konkretne detalje koji bi mogli da ukažu na unutrašnjost
9 zgrade u kojoj je oda ili bilo koje druge zgrade na tom
10 imanju. Dakle, to nije precizan opis podruma. Mogao bi da bude
11 bilo koji podrum na -- u tom kraju.

12 Pod 6, Svedok 1679 nije dakle prepoznao kako je izgledala
13 spoljašnjost zgrade na osnovu fotografije.

14 On je tada -- bio tada tu prvi put i nikada potom
15 kasnije.

16 Zatim, skica, a to je ERN060694 od 5. juna 2019., je
17 takva, da kada je uporedimo sa onim što mi znamo o tom imanju,
18 nemoguće je bilo šta zaključiti na osnovu te skice. Ona ni na
19 koji način ne odražava bilo šta što se može videti na tom
20 imanju.

21 I na kraju, kada je reč o fotografijama SPOE00128388 i
22 SPOE00128392, na kojima se vidi zgrada gde je oda, to
23 potvrđuje stav Odbrane, da on nije bio u mogućnosti da izvrši
24 prepoznavanje zgrada u kojoj je držan. Dakle, ovaj svedok nije
25 pouzdano prepoznao zgradu u kojoj je držan.

1 Svedok nije mogao da prepozna spoljašnjost ispred zgrade,
2 budući da nikada nije mogao da vidi gde ga odvede, kuda ga
3 vode do mesta gde su ga tukli. Skica i fotografije koje su mu
4 pokazane, ne mogu biti pouzdane i nemaju dodatnu -- nemaju
5 dokaznu vrednost [ispravka prevodioca].

6 Pokazati mu samo jednu fotografiju, naročito kada je to
7 fotografija, gde spoljašnjost tog mesta nije opisana na
8 detaljan način i pokazati svedoku u takvim okolnostima
9 fotografiju samo jedne zgrade je sugestivni način ispitivanja
10 i u takvim okolnostima, svedoku je trebalo pokazati više
11 fotografija sličnih zgrada, kako bi on mogao da napravi izbor.
12 Stoga, njegovo svedočenje je u tom smislu i iskaz koji je dao
13 Tužilaštvu nije pouzdan.

14 Preći ću na svedoka 3594, on je opisao zgradu u kojoj je
15 držan:

16 "To je zgrada na dva nivoa, ispod te kuće u donjem delu
17 su bila jedna starija vrata. Oni su otvorili vrata i ja sam
18 kroz njih ušao.

19 To nije bio veći prostor, rekao bih, nije bio veliki,
20 nije bio ni mali. Tu sam držao životinje, tu je bio mali
21 prozor."

22 Svedok je to rekao 12. oktobra 2021., na stranici 1039
23 transkripta.

24 "Tu nije bilo kreveta, nije bilo reči o bilo kakvom
25 krevetu, doneli su nam neku slamu, jer je bilo slame ispred

1 zgrade i na njoj smo ležali i imali smo i nekakvu ćebad.”

2 Svedok je to izjavio 12. oktobra 2021., na stranici 1073
3 transkripta.

4 Sada, pitanje je:

5 “Da li se u štali mogla videti svetlost dana?

6 On je rekao:

7 “Da, zato što je tu bio prozor i bila su dva proreza kroz
8 koji je ulazila svetlost. Prozor nije imao staklo, već je to -
9 - već je bio pokriven daskama, ali se kroz te daske moglo
10 videti. Dakle, bilo je dovoljno otvora za svetlost da uđe. To
11 su bile drvene daske, to je bio prostor -- prozor namenjen
12 prostoriji u kojoj su držane životinje.”

13 “Da li se moglo gledati kroz taj prozor napolje?”

14 On je rekao: “Ne”.

15 I to je bilo 12. oktobra na stranici 1185 i 1186
16 transkripta.

17 Zaključak u vezi sa ovim svedokom je da svedok je opisao
18 objekat uopšteno iako nije imao vreću na glavi i mogao je da
19 vidi gde se nalazi. Kao što smo već rekli, on je prevashodno
20 govorio o tome kako je prostorija izgledala iznutra, ali nije
21 dao detalje o spoljašnjosti. Opis onoga što je bilo spolja je
22 ograničen, nije dovoljno detaljan.

23 On je opisao jednu kuću preko puta koje je bila jedna
24 druga stara kuća.

25 Zaključak u vezi sa ovim svedokom je, da on nije na

1 pouzdan način prepoznao zgradu u kojoj je držan.

2 I sledeći Svedok 4669.

3 Svedok je rekao sledeće u vezi sa štalom:

4 "Štala je bila neka vrsta prostorije, poveće iznutra. Tu
5 je bilo korito iz kog su pile životinje vodu i hranile se. to
6 je bilo od drveta, zidovi su bili od drveta i zemlje, u zidu
7 su bile pukotine, mogli smo da vidimo šta je spolja. Zidovi su
8 bili, dakle, od drveta, slame i blata. Sećam se da je uvek
9 bilo mračno, tu je bio i prozor, ali je bio zatvoren i
10 svetlost nije mogla da prodre.

11 Svedok je to izjavio 10. novembra 2021., na stranici 1430
12 transkripta.

13 A, kada je reč o uslovima u štali, svedok je rekao da
14 nije -- na pitanje da li je bilo moguće da gleda kroz prozor,
15 svedok je rekao:

16 "Ne", kaže svedok, "ali, mogli smo da gledamo kroz
17 pukotine u drvetu na zidu". Od onog trenutka kada je svedok tu
18 uveden, mogao je da vidi osobe u okruženju, zato što je mogao
19 da vidi njihovo kretanje kroz pukotine. Video je njihove
20 siluete, video je desetine ljudi koje su tu obavljale svoj
21 posao i svedok je to izjavio 11. novembra 2021., na stranici
22 1532 transkripta.

23 Kada je upitan kako je izgledala štala i u kom je stanju
24 bila, svedok je rekao da je to bila štala i da je tu i tamo
25 slame i osećala se stočna baleka. Svedok je to izjavio na

1 stranici 1545 transkripta 11. novembra.

2 I na kraju, svedok je odgovorio:

3 "Da su tu bila drvena vrata od dasaka i da su vrata bila
4 spolja zaključana kao na našim tradicionalnim klasičnim
5 vratima. Oni su to zaključavali sa bravom ili nečim drugim,
6 nisam video. Vrata su bila neke sivkasto-crne boje."

7 To je na stranici 1547 transkripta od 11. novembra.

8 U svom podnesku, u vezi sa tim Panelom [sic] Panela --
9 pitanjem Panela, Tužilaštvo je podnelo dokument, to je F00471.
10 U tom dokumentu na stranici 3, je fotografija SPOE128388, koja
11 ima plavi kružić pri vrhu stranice. Međutim, svedok je rekao
12 tokom svog svedočenja:

13 "G. Svedoče, imamo tamni plavi kružić oko dve zgrade. Da
14 li ste vi uneli taj kružić?" Odgovor je: "Crtež? Ne sećam se
15 da sam ga ja nacrtao. Verovatno je to učinio neko drugi. On je
16 najpre pitao da li je ovo to mesto i verovatno su oni ucrtali
17 taj kružić. Strana transkripta od 10. novembra 2021., stranica
18 1471.

19 Svedoka su tokom razgovora sa Tužilaštvom tada,
20 [BRISANO], njemu su pokazali čitav foto album, to je
21 SPOE0820023-TR-ET, drugi deo stranice 29 do 30. Na dokumentu
22 se nalazi broj ERN SPOE00128386 do 128420.

23 Tada, kada su mu tokom razgovora pokazali taj album, on
24 je ukazao na fotografiju SPOE00128407, da je to u stvari
25 drugačija, različita fotografija.

1 Prema tome, on je svoje komentare dao na različitu
2 fotografiju. SPOE128407, zato što tu se tokom razgovora ne
3 govori tačno ili ne navodi tačno koju je on fotografiju
4 obeležio.

5 Dakle, zaključak za ovog svedoka, je sledeći. Jedan
6 svedok je opisao samo štalu i na osnovu tog opisa nedavno je
7 bila korišćena za držanje životinja.

8 2, opisao je zgradu u opštim crtama iako mu nije smetalo
9 to, jer nije imao vreću na glavi.

10 3, opis spoljašnjosti koji je dao je bio ograničen, nije
11 sadržavao mnogo pojedinosti i ne može se porediti sa nekim
12 fotografijama.

13 Dakle, i 4, rekao je da ne veruje da je bilo šta
14 zaokružio na fotografiji.

15 Tako da je opšti zaključak da ovaj svedok nije pouzdano
16 identifikovao zgradu u kojoj su ga držali.

17 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Mi smo
18 jutros bili na poluzatvorenoj sednici i želim da vas podsetim
19 o onome što smo razgovarali tada, a sada ne moramo zbog toga
20 da prelazimo na poluzatvorenu sednicu.

21 G. VON BONE: [Prevod] U redu, Časni Sude.

22 Želim sada da govorim o islednicima i prvo ću da govorim
23 o svedoku 03594.

24 Svedok je rekao, da su ga -- da ga je saslušavao
25 optuženi. To je bilo nekih 6 do 7 dana pre 18-tog. Dva vojnika

1 su ga uputila gore na sprat, tamo je bila jedna prostorija i
2 optuženi je počeo da mu postavlja pitanja. On mu je postavljao
3 pitanja kao npr. "ko je lopov"? Svedok je rekao da je 20.
4 septembra 2021., tj. on je to izjavio 20. septembra 2021., i
5 to je stranica 419 transkripta.

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim da --

7 G. VON BONE: [Prevod] Molim da sada pređemo na
8 poluzatvorenu sednicu.

9 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] U redu.
10 Molim da pređemo na poluzatvorenu sednicu.

11 [Poluzatvorena sednica]

12 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3 [Javna sednica]

4 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Sada smo na javnoj sednici.

5 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Izvolite,
6 nastavite, Odbrana.

7 G. VON BONE: [Prevod] Ovaj svedok je tek 2021. godine
8 počeo da koristi ime optuženog. Međutim, tad nije želeo ni da
9 izgovori ime optuženog, koje nije spomenuo nigde drugde.

10 Dakle, zaključak u vezi ovog svedoka je na osnovu
11 njegovog svedočenja, ne može se dokazati da je optuženi bio
12 taj, koji ga je ispitivao i bila osoba sa crvenom kapom.

13 Sada govorimo o svedoku 1679. On tvrdi da ga je ispitivao
14 komandant Cali. Nakon što je stigao, izveden je iz školske
15 zgrade, na mestu gde su ga kasnije držali zatočenim. Dakle, on
16 je to rekao na stranici 867 transkripta od 4. oktobra 2021.

17 Na osnovu svedočenja ovog svedoka, ne može se dokazati da
18 je na dan hapšenja svedoka, komandant koji ga se saslušavao,
19 se predstavio kao komandant Cali.

20 Sada ćemo govoriti o svedoku 3594. Ovaj svedok uopšte
21 nije spomenuo optuženog kao jednog od islednika.

22 Svedok 4669 je ispitivanja samo jedanput, to je bilo
23 trećeg dana nakon što je tamo doveden. Saslušanje je trajalo
24 od 20-tak minuta do pola sata, uključujući i premlaćivanje. U
25 jednom trenutku ušle su i dve žene i stajale su u blizini

1 ostalih, a njega su premlatili nakon što su drugi saslušenic
2 bili saslušani ili bili isprebijavani.

3 Dakle, ko je ispitivao ovog svedoka? Tokom ispitivanja,
4 on nikada nije primetio da je iko bio komandant. Tamo je bilo
5 dve osobe koje su ga ispitivale od nekih 17 godina starosti,
6 bilo je dvojih drugih lica koja su stajale blizu ove dvojice
7 mladića, dakle bili su spremni, ako je potrebno da
8 intervenišu, dakle tu je bilo 4 osobe oko njega. Nije znao ko
9 su lica koja ga ispituju.

10 U transkriptu i opšti zaključak u vezi njega je, da on
11 nije uopšte spomenuo optuženog kao jednog od islednika.

12 Dakle, ja sada imam referentni broj za osobu o kojoj smo
13 govorili na privatnoj sednici, i sada je možda zgodan trenutak
14 na otvorenoj, na javnoj sednici. ERN broj je sasvim u redu.
15 ERN broj je 00127751 do SPOE00127752.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala vam.

17 G. VON BONE: [Prevod] Časni Sude, sada ću govoriti o
18 broju lica koja su bila zatočena.

19 Počeću sa Svedokom 3593. Taj svedok je spomenuo nekoliko
20 lica koji su došli tamo gde su njega držali i ispostavilo se
21 tokom vremena da je bio tamo. Tamo je sreo samo navodnu žrtvu
22 ubistva. Tamo su ga držali sat, sat i po vremena. To je bilo
23 prvo mesto gde su ga doveli, a zatim se vratio na mesto br. 2,
24 tamo nije nikoga sreo, zato što su ga tamo premlatili, onda se
25 vraća na mesto broj 1, gde je ponovo sreo lice koje je navodno

1 žrtva ubistva u ovom predmetu. Zatim, odlazi na mesto broj 3,
2 zajedno sa tom navodnom žrtvom koja je ubijena. Dakle, u
3 početku, po dolasku, tamo je video dva ili tri lica, koji su
4 već bili tamo. To je iskaz svedoka od 20-tog septembra 2021.,
5 stranica 416 transkripta.

6 "Dakle, otvorili su vrata, ja ne znam zato što smo imali
7 vreće na glavi, oni su nas ugurali, sklonili vreću i onda smo
8 tu videli te tri druge osobe. Dakle, tako smo mi tamo stigli."
9 To je svedok opisao na stranici 419 od 20. septembra 2021.
10 godine.

11 Onda nastavlja:

12 "Dovodili su ljude tamo svake noći. U jednom trenutku nas
13 je u toj prostoriji bilo sedamnaestorica."

14 Nije nikoga prepoznao od onih koji su bili dovedeni u tu
15 prostoriju. Svedok je to rekao u ponedeljak, 20. septembra
16 2021., na stranici 419 transkripta.

17 Nakon što ga pustili, svedok je takođe govorio o broju
18 ljudi koji su bili tamo u vreme kada je pušten, citiram:

19 "Tu smo bili mi, lica koja su bila tamo, ja sam bio
20 predzadnji. Mislím da nas je bilo skoro 17. Mi smo otišli
21 odatle i samo jedna osoba je ostala tamo, a na kraju je bilo
22 samo nas trojica. Dakle, ja sam se zaustavio i onda sam otišao
23 kada sam napustio zgradu. Iza mene je ostalo dvoje ljudi."

24 Dakle, iako svedok nije potpuno jasan o tome koliko je
25 ljudi bilo s njim, na osnovu odgovora se može zaključiti da je

1 u vreme kada je on oslobođen tamo bilo najmanje 17 lica.

2 I zaključak je da je to jedini svedok koji govori da je u
3 jednom trenutku tamo bilo 17 ljudi. Nije čak moguće, ako
4 pogledamo objektivno mesto gde su navodno bili zatočeni, da
5 toliko puno ljudi stane na to mesto. Ja sada govorim o
6 prizemlju ode.

7 Svedok 1679, Časni Sude, on je rekao sledeće: kada su ga
8 tamo odveli. Tamo je zatekao navodnu žrtvu ubistva, zatim
9 3594, 3593 i iako je rekao da je prezime ove osobe bilo
10 drugačije od imena 3593, i spomenuo je još jednu osobu, a to
11 je osoba koja, Časni Sude nikada nije identifikovana.

12 Možda možemo na trenutak da pređemo na poluzatvorenu
13 sednicu.

14 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] U redu.

15 [Poluzatvorena sednica]

16 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Javna sednica]

2 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni Sude, sada smo na javnoj
3 sednici.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Zahvaljujem.

5 G. VON BONE: [Prevod] Hvala, Časni Sude. Dakle, sada
6 govorimo o 3594:

7 "U redu. Sa koliko ljudi ste otprilike bili u toj štali,
8 koliko ih je bilo najviše u jednom trenutku?"

9 Odgovor:

10 "Pa, da li pitate koliko je moglo tamo da stane, da li je
11 to tačno, da li je to pitanje"?

12 Pitanje:

13 "Ne, ne, izvinjavam se. Pitanje je koliko je ukupno ljudi
14 bilo tu sa vama u toj štali uključujući i vas"?

15 Odgovor:

16 "Pa, jedanput nas je bilo petorica, zatim šestorica, to
17 je svedok rekao 12. oktobra 2021., to je stranica 1186
18 transkripta.

19 Sada Svedok 4669. I on je govorio o broju ljudi. On je
20 rekao:

21 "Kada sam ušao u tu prostoriju, video sam tamo dva druga
22 lica".

23 Svedok je to rekao 10. novembra 2021., na stranici 1415
24 transkripta.

25 On kaže da nije znao ko su ti ljudi koji su bili tamo,

1 nikada nije saznao njihova imena. Posle rata, od jednog od
2 njih je dobio brojeve telefona. Ta osoba je imala dva sina
3 koji su se priključili OVK.

4 Svedok je to rekao 10. novembra 2021., stranica 1417
5 transkripta.

6 A, što se tiče ostale dvojice u štali, rekao je da se
7 seća da su druga dvojica dovedena tamo tri ili četiri dana
8 pred svedoka. To je bilo 10. novembra 2021., tako je to svedok
9 rekao, stranica je 1424, red 19 u transkriptu. U određenom
10 trenutku, navodna žrtva ubistva je dovedena tamo gde je boravo
11 svedok. Svedok je poznavao tu osobu. Poznavao je.

12 Časni Sude, sada želim da pređemo na poluzatvorenu
13 sednicu.

14 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim da
15 pređemo na poluzatvorenu sednicu.

16 [Poluzatvorena sednica]

17 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2 [Javna sednica]

3 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni Sude, sada smo na javnoj
4 sednici.

5 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Izvolite,
6 nastavite.

7 G. VON BONE: [Prevod]

8 Naš opšti zaključak u vezi svedoka o kojima smo upravo
9 govorili 1679, 3593, 3594 i 4669, je sledeći: svedoci spominju
10 ljude koji drugi ljudi ne spominju. Posebno, 1679 je spomenuo
11 3593, 3594, navodno žrtvu ubistva, 4669 i osobu po imenu
12 Burmak.

13 Ako pogledamo 3593, on je spomenuo navodno žrtvu ubistva
14 3594 i Burmaka.

15 Svedok 3594 je spomenuo 3593 Burmaka i navodnu žrtvu
16 ubistva i, dakle, pomenuo je tri lica po imenu i 4669 na kraju
17 je spomenuo samo navodnu žrtvu ubistva u ovom predmetu.

18 Znači jednu osobu po imenu. Dakle, oni su u isto vreme
19 bili na istom mestu. Međutim, niko nije spomenuo iste osobe,
20 ni direktno ni indirektno. Mi smatramo da na osnovu toga,
21 iskazi svih ovih svedoka nemaju dokaznu vrednost.

22 Da dam samo jedan primer, a imamo ih više. 1679 smešta
23 4669 sa sobom u štalu, a istovremeno, 4669 nikada ne spomene
24 1679 i mogli bismo da navodimo druge privode u ovom smislu.

25 Časni Sude, ja želim u ovom trenutku da završim i da sada

1 pređem na temu proizvoljnog lišavanja slobode. Lišavanje
2 slobode 7 ljudi.

3 Proizvoljno lišavanje slobode. Prema pretpretresnom
4 podnesku Tužilaštva, u stavovima 52 do 59, što je dokument
5 F00088/A01, bilo je 7 zatočenih ljudi. Odbrana neće govoriti o
6 onima koji su svedočili. Oni drugi koji nisu svedočili ili su
7 nestali, ili su mrtvi ili nije bilo moguće da se pronađu. Time
8 preostaje četvoro zatočenih ljudi.

9 Prvo o zatvaranju svedoka W1679 prema tezama Tužilaštva.

10 Prema pretpretresnom podnesku Tužilaštva, ovog Svedoka
11 W1679, uhapsili su 1. aprila naoružani pripadnici jedinice BIA
12 OVK. U završnom podnesku Tužilaštva, u stavu 33, pominje se,
13 da su Svedoka W1679 uhapsili 5. dana njegove obuke, najmanje 4
14 naoružana vojnika obučen u crne uniforme koji su ga odveli sa
15 sobom.

16 Iz niza razloga, mi ne verujemo u ono što Tužilaštvo
17 tvrdi u vezi sa datumom. Čak i kada se uzme u obzir da je ono
18 što je svedok rekao o obuci moguće. Važno je napomenuti da
19 svedok W1679, tvrdi da ga je obučavao Adem Shehu. To je
20 posvedočio 4. oktobra 2021., na strani 864 transkripta.

21 Znamo kao činjenicu da je Adem Shehu, komandant 153
22 brigade, po sopstvenoj izjavi, nije došao na teren pre 28.
23 marta 1999., znači nije pre tog datuma došao na svoje mesto u
24 153 brigadu. Tužilaštvo je obavilo razgovor sa Ademom Shehuom
25 27. januara 2021. godine. Relevantna šifra je ERN 090258-TR-

1 ET, drugi deo, strana 6, redovi 9 do 16 i strana 10, redovi 19
2 do 20.

3 Odbrana je takođe obavila razgovor sa g. Shehuom u isto
4 vreme. Adem Shehu nikada nije rekao da je obučavao bilo koje
5 regrute u Zlašu. On je ljude obučavao u Tirani. To je rekao
6 27. januara iste godine pod ERN brojem 090258-TR-ET, drugi
7 deo, strana 5, redovi 13 do 15.

8 Po tvrdnjama Muslija Halimija, u vreme koje je on tamo
9 proveo, komandant centra za obuku je do 7. ili 10. aprila, a
10 on je bio komandant centra za obuku od 7. do 10. Aprila, Adem
11 Shehu nije bio instruktor regruta. To je rekao u svojoj izjavi
12 od 20. aprila 2022.

13 Drugo, ako je svedok W1679 uhapšen, kako je rekao i po
14 tvrdnjama Tužilaštva, petog dana obuke, imajući u vidu
15 činjenicu da je Adem Shehu došao tamo 28. marta 1999., Svedok
16 W1679, izlgeda da je bio odveden i uhapšen 2. aprila. Nije
17 verovatno da bi Adem Shehu počeo da obučava ljude u centru za
18 obuku u Zlašu. Istoga dana, kada je tamo došao

19 Ne zaboravimo, Časni Sude, da je Adem Shehu peške došao
20 iz Albanije na Kosovo i da je peške stigao i u Zlaš. On je to
21 rekao u sredu, 27. januara pod ERN brojem 090258-TR-ET, drugi
22 deo, strana 6, redovi 9 do 16 i strana 10, redovi 19 do 20.

23 G. Shehu je čovek u dobroj formi, ali ja ipak isključujem
24 mogućnost da je posle 18 dana provedenih u pešačenju, da bi
25 odmah počeo da obučava regrute istog dana kada je stigao u

1 Zlaš. Dakle, i u teoriji, mogućnost da je Svedoka W1679 Adem
2 Shehu obučavao u martu, ako se sve proračuna, od 28. marta, pa
3 do 1. aprila, čak i ukoliko je svedoka W1679 obučavao Adem
4 Shehu na dan kada je bio uhapšen, njegova priča se prosto ne
5 uklapa.

6 To je zbog sledeća [sic] -- i u tom kontekstu,
7 interesantna je sledeća tvrdnja. Da je u sudnici prilikom
8 svedočenja, Svedok W1679 rekao, da kada je došao na mesto gde
9 je bio zatočen, tamo zatekao navodno žrtvu ubistva, zatim
10 svedoka W03594, W03593, ali navodi drugačije prezime za njega
11 i lice po imenu, ali bolje da pređemo na poluzatvorenu
12 sednicu.

13 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim Sudsku
14 službenicu da nas prebaci na poluzatvorenu sednicu.

15 [Poluzatvorena sednica]

16 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17 [Javna sednica]

18 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni Sude, sada smo na javnoj
19 sednici.

20 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

21 G. Branioče, izvolite, imate reč.

22 G. VON BONE: [Prevod] Tačka 4, po tvrdnjama Svedoka
23 W3594, on je uhapšen 4. aprila 1999.

24 Svedok W1679, naveo je kada prvi put ušao u štalu, tamo
25 zatekao četvoro ljudi, uključujući i svedoka W3594. Tako da se

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 103

1 ispostavlja da je Svedok W1679 uhapšen posle Svedoka W3594,
2 koji je već u to vreme bio zatočen. Inače Svedok W1679, nije
3 mogao da ga vidi kada su ga tamo doveli.

4 Svedok W3594, smatra da je siguran kog je datuma uhapšen.
5 To je bilo posle datuma koji je on pomenuo.

6 Možda bismo radi toga morali ponovo da pređemo na
7 zatvorenu -- na poluzatvorenu sednicu.

8 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim Sudsku
9 službenicu da nas prebaci na poluzatvorenu sednicu.

10 [Poluzatvorena sednica]

11 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Javna sednica]

2 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni Sude, sada smo na
3 otvorenom [sic] zasedanju, Časni Sude.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.
5 Izvolite, možete nastaviti, g. Branioče.

6 G. VON BONE: [Prevod] Odbrana smatra da je važno da se
7 napomene da jedno lice koje je moglo da se osloni na neki
8 konkretni događaj ili datum bio Svedok W5394. Ni jedan od
9 drugih svedoka Tužilaštva, u vezi sa vremenom koji su proveli
10 u zatočenju, nisu mogli da daju nekakav orijentir ili
11 referentnu tačku, na osnovu koje se orijentišu u vremenu.

12 Rekli bismo da je to u velikom kontrastu u odnosu na
13 svedoke Odbrane. Pa, ipak, ako svedok W1679, tvrdi da su ga u
14 zatočenju [sic] držali 18 dana ili 17 noći, to bi značilo da
15 je pušten 23. aprila, što je bilo posle srspeke ofanzive.

16 Ukoliko je ovaj svedok uhapšen, 1. aprila, njegova priča
17 opet nema smisla. Svedok 1679, tvrdio je da je uhapšen u
18 kasnim jutarnjim satima oko 11 časova. Međutim, navodna žrtva
19 ubistva odn. W4600, nije tamo došao do kasnih popodnevni sati
20 i u tom slučaju, ne bi bilo moguće da je Svedok 1679, zatekao
21 navodnu žrtvu ubistva u tom zatvoru.

22 Svedok 1679, takođe je naveo da je svedok pod šifrom
23 4669, doveden posle nekoliko dana. Međutim, Svedok 4669
24 zatekao je samo dvoje ljudi kada su ga doveli u štalu. Jedan
25 je bio iz Mitrovice, [BRISANO]

1 [BRISANO]

2 svedoka W4669. A sada je ponovo potrebno da pređemo na kratko
3 na poluzatvorenu sednicu.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molim Sudsku
5 službenicu da nas prebaci na poluzatvorenu sednicu.

6 [Poluzatvorena sednica]

7 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

[Javna sednica]

19 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni Sude, sada smo na javnom
20 zasedanju.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala,
22 izvolite.

23 G. VON BONE: [Prevod] Tačka 7. Pomenuli smo da je čovek
24 koji je obučavao mlade regrute, rekao kada bi oni počinjali i
25 završavali svoju obuku. Musli Halimi je rekao da je to bilo

1 otprilike oko 15-tog u mesecu. Svaka grupa počinjala bi obuku
2 otprilike u to vreme. Situacija nije bila takva da bi ljudi
3 mogli prosto da dođu, jave se u školu i da se priključe OVK
4 kao vojnici, već je postojala procedura po kojoj se to radilo.
5 Novi regruti su dolazili po spisku koji je dostavljala komanda
6 brigade.

7 Osim toga, kada je govorio o svom oslobađanju, Svedok
8 W3593, rekao je da su samo 3594 i još jedno ranije pomenuto
9 lice, pomenuto na poluzatvorenoj sednici, otišli u porodični
10 dom navodne žrtve ubistva. On, Svedok 3593, nikada nije
11 pomenuo da je Svedok 1679 zajedno sa njima otišao tamo.

12 Deveto, dokazi koji potkrepljuju spisak dokaza, ne
13 uklapaju se. Tužilaštvo se poziva na taj spisak zatvorenika u
14 pasusima 171 do 174 svog završnog podneska.

15 Međutim, taj spisak na koji se Tužilaštvo oslanja da bi
16 potkrepilo tvrdnju da je Svedok W1679 otet početkom aprila, se
17 ne uklapa. Spisak zatvorenika gde je i lice sa imenom svedoka
18 1679, navodi da je on zatvoren 3. aprila.

19 Dakle, ukoliko je računica svedoka 1679 tačna, a ako kaže
20 da su ga držali u zatvoru 18 dana i 17 noći, to znači da je
21 pušten 20. aprila, to je otprilike vreme za koje dr Teuta
22 Hadri i ibadette Khaci-Canolli, već bile tamo i lečile
23 pacijente u zgradi gde Svedok W1679 tvdi da su ga držali. To
24 je njegova izjava od 4. oktobra 2012., strana 883.

25 Zatim, zatvor u kome je bio svedok 3593, kako to

1 Tužilaštvo predstavlja. Po tvrdnjama iz pretpretresnog
2 podneska Tužilaštva, stav 54, Tužilaštvo tvrdi da je ovaj
3 svedok uhapšen oko 1. aprila. U završnom podnesku Tužilaštva,
4 u 45. stavu, tvrdi se da je uhapšen početkom aprila.

5 Jedno opšte zapažanje u vezi sa ovim svedokom, jeste da
6 on nikada nije mogao da poveže svoju priču sa bilo kojom
7 referentnom tačkom. on nije to povezivao sa NATO
8 bombardovanjem, niti sa bilo čime što se odigralo u blizini
9 njegove kuće, čega je mogao da se seti i na šta bi mogao da se
10 osloni i da to upotrebi kao orijentir. On prosto kaže, da je
11 to bilo 4-tog. Mi ne znamo na osnovu čega da je siguran u taj
12 datum. To je samo nekakva brojka. On čak ne navodi ni mesec,
13 prosto ne zna. Upućujem na njegovu izjavu od 20. septembra
14 2021., strana 394.

15 Činjenica da neki svedok samo navede neku brojku i ne
16 može da je poveže ni sa kakvim trenutkom, nekim rođendanom ili
17 bombardovanjem, ili nekim ličnim događajem ili nekim drugim
18 događajem koji se desio u njegovom selu, ukazuje na to da šta
19 god taj svedok kaže, nije pouzdano.

20 Samo tako objaviti neki datum i ne smeštati ga ni u kakav
21 vremenski okvir, nema nikakvu dokaznu vrednost u krivičnom
22 predmetu, ali može objasniti zašto je Tužilaštvo izmenilo
23 svoju prvu tezu po kojoj je on navodno uhapšen 1. aprila, kako
24 je rečeno u pretpretresnom podnesku, pa su onda u završnoj
25 reči to promenili na početak aprila, što je manje određeno.

1 Dokazi koji ovo treba da potkrepljuju, odn. spisak
2 zatvorenika takođe ne idu u prilog tvrdnjama Tužilaštva da je
3 do hapšenja došlo 1. aprila. Tužilaštvo se poziva na ovaj
4 spisak zatvorenika u paragrafu 171 i 174 svog završnog
5 podneska. Spisak zatvorenika na koji se Tužilaštvo oslanja, da
6 bi potkrepilo tvrdnju da je svedok 3593 otet početkom aprila,
7 ukazuje da je to bilo 2. aprila, zatim, tvrdi se da je baš
8 optuženi bio onaj koga je tukao. On kaže da zna i da tvrdi da
9 je to činjenica. To je njegova izjava 20. septembra na strani
10 413.

11 Citiram on kaže:

12 " Taj čovek je bio tamo -- taj čovek koji je bio tamo, bio
13 je optuženi.

14 " Kako to znate? ", kada su ga pitali, on kaže:

15 " Znam, to je činjenica ".

16 Međutim, nije bio u stanju da odgovori bolje na to, samo
17 nastavlja da ponavlja isto to drugo. To je njegova izjava od
18 22. septembra 2021., strana 595.

19 Obrana smatra da ako neko kaže " To je činjenica, nema
20 nikakvu dokaznu vrednost. " Još jedan primer kako ovaj svedok
21 nije sasvim verodostojan, što treba uzeti u obzir kada se
22 njegov iskaz bude ocenjivao.

23 U vezi sa ovom temom i drugim temama. Prema njegovim
24 tvrdnjama, njega su uhapsili i stavili ga u neku štalu. To je
25 bilo 4-tog i to je sve. Ni reči više.

1 Ako je dokument koji se zove spisak zatvorenika tačan,
2 onda to nije bilo 4-tog, dakle to nije činjenica. Po tom
3 dokumentu bilo je 2. aprila. Možda je svedok u pravu. Onda je
4 zaključak da dokument spisak zatvorenika nije tačan i nema
5 dokaznu vrednost i ne može da potkrepi druge tvrdnje.

6 Taj svedok ukupno opisuje tri mesta gde su ga određeno
7 vreme držali. Ali od prvog momenta kada su ga smestili na neko
8 mesto, on je samo naveo koje je bilo doba dana.

9 Pod 2, svedok je izjavio da je 4-tog zatočen i ako
10 verujemo tom -- ako verujemo svedoku, budući da je to događaj
11 koji mu je promenio život i koji se ne može zaboraviti, onda
12 kako je moguće sledeće da je toliko dugo tamo proveo. Rekao je
13 da je spavao u vodi 18 dana. Svedok je to izjavio 20.
14 septembra. To bi značilo da je svedok pušten 22. aprila, iako
15 je rekao da je ofanziva počela 18-tog. Svedok je to rekao na
16 stranici 419 transkripta. To je isto. On samo navodi datum,
17 ali ne može da poveže taj datum, ili da navede neki drugi
18 događaj. Ukoliko je datum njegovog puštanja bio 18-ti, a ako
19 je bio zatočen 4-tog, to znači, da je on tamo ostao svega 14
20 dana.

21 Zatim, zatočenje Svedoka 3594, po rečima Tužilaštva,
22 Svedok 3594, kako vidimo u pretpretresnom podnesku Tužilaštva,
23 u stavu 55, svedok je uhapšen 5. aprila i u završnom podnesku
24 Tužilaštva, se navodi da on nije uhapšen, već je svojevolejno
25 otišao sa još dvoje ljudi koji su došli po njega i to je bilo

1 negde oko 4. aprila. Dakle, zatočen je istog dana.

2 Iz par razloga, taj -- svedočenje tog svedoka je
3 pouzdano. On nije imao masku, nije imao masku preko lica ni u
4 jednom trenutku i mogao je da navede opis onoga što je video.
5 Nije imao vreću preko glave, izveden je iz štale, kako bi,
6 kako je on rekao, obavio razgovor. Mogao je da prepozna ljude
7 i prepozna ljude koji su ga ispitivali i one koji su stajali
8 pored. Mogao je da opiše mesta, čemu su služile prostorije gde
9 je ispitivan, i na kraju, on je otišao iz štale -- odn. mogao
10 je da izađe iz štale kako bi otišao u toalet i mogao je da
11 opiše kako je izgledala ta lokacija.

12 Časni Sude, iako Tužilaštvo tvrdi da je on uhapšen 5.
13 aprila, svedok je rekao da je to bilo 4-tog. Iz tog razloga,
14 Tužilaštvo je promenilo svoje prvobitno stanovište u pogledu
15 dana hapšenja te osobe. Svedok Tužilaštva je rekao, da
16 optuženi Salih Mustafa nije bio prisutan kada je on ispitivan
17 ili tokom razgovora koji je obavio. Na pitanje Odbrane, da li
18 je neko ko je bio prisutan kada je vođen taj razgovor, govorio
19 o Salihu Mustafi, svedok je rekao:

20 "G. advokatu, ja Saliha lično poznajem. Da je neko
21 pomenuo njegovo ime, ja bih rekao 'da'.

22 A on je znao Saliha Mustafe od ranije, lično ga je
23 poznavao. On nikada nije čuo niti video Saliha Mustafu dok je
24 bio u Zlašu."

25 Citiram svedoka: "Da sam ga tamo video, ja ga ne bih

1 branio, čak i da mi je brat, ali ja ga nisam video tamo". A,
2 video bih ga gore kada sam išao na sprat, ali ga nisam tamo
3 video.

4 To je na stranici 1210 transkripta od 13. oktobra.

5 Dakle, ovaj svedok je vrlo jasan i mogao je da dâ neke
6 informacije zato što nije imao vreću preko glave. Mi verujemo
7 da je ovaj svedok mogao da utvrdi stvari o kojima je svedočio.

8 Svedok 4669. Po rečima Tužilaštva, u pretpretresnom
9 podnesku, stavu 56, on je uhapšen u aprilu 1999. Po rečima u
10 završnom podnesku Tužilaštva, on je zaustavljen u martu ili
11 aprilu, ali svedok nikada nije tačno rekao u vezi s tim.

12 Svedok 4669 je zapravo rekao da je to bilo negde u
13 februaru 1999. Kao što vidim u njegovoj izjavi, stranica
14 transkripta 1391 od 10. novembra. On je rekao, citiram:

15 "To je bilo 4 ili 5 dana kasnije, ili nedelju dana
16 kasnije, kada smo otišli tamo u Zlaš da se javimo."

17 Nakon što je završio sa obukom u Zlašu, vratio se kući.
18 Procenjujemo da ovaj svedok ukoliko je prošao kroz obuku u
19 Zlašu, mora biti da je to bilo početkom marta. Mi znamo da se
20 obuka završila 15. marta, kao što je Musli Halimi, koji je
21 vršio obuku u toj školi rekao." On je zatim rekao da se vratio
22 u Zlaš jedanput, dvaput, tri ili četiri puta, budući da je
23 morao da se javi u Zlašu. Mora biti da je to bilo poslednjeg
24 puta, četvrtog puta da je zaustavljen, da ga je 4600 odveo u
25 Zlaš.

1 Ali nije jasno, Časni Sude, kada je on na početku bio --
2 na posletku bio zatočen. To je mart ili april.

3 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] G. Branioče
4 -- G. VON BONE: [Prevod] Suviše brzo govori.

5 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Čuli ste šta
6 vam je rečeno, i pogledajte na sat, skoro je 16:00h. Pokušajte
7 da završite negde do 16:00h, pa ćemo imati pauzu od pola sata,
8 i imaćemo još sat vremena.

9 G. VON BONE: [Prevod] Da. Posle pauze bih prešao na drugu
10 temu. Voleo bih pre pauze da završim sa ovom temom.

11 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Da, ali bih
12 želela da u 16:00h imamo pauzu, jer prevodioci rade već ceo
13 dan i zaista želim da se držimo našeg dogovora kada ćemo imati
14 pauzu.

15 G. VON BONE: [Prevod] U redu.

16 Na stranici 1452, Svedok 4600 je izjavio:

17 "Ali kasnije sam se tamo ponovo vratio, ali to je bila
18 druga vrsta povratka. Tada sam bio naoružan i bio sam sa
19 mnogim drugim ljudima. Mi smo dostavili robu za vojsku i to je
20 bilo poslednji put nakon što je NATO počeo bombardovanje.

21 Svedok 4699 je rekao da su ga neki ljudi pretukli. Ljudi
22 koji su ga pretukli bili su mlađi od njega, imali su 17 ili 18
23 godina. U to vreme, Svedok 4669 je [BRISANO]. On nije
24 video da li je neko tamo bio glavni i ništa nalik tome nije
25 primetio. Salih Mustafa je u to vreme [BRISANO],

1 [BRISANO].

2 Želim da se ovo rediguje, Časni Sude.

3 Svedok 4669 nije poznavao Saliha Mustafu u to vreme i
4 nije znao njegov nadimak.

5 Časni Sude, sada bih govorio o zakonu, pravu.

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hoćete li da
7 o tome počnete nakon pauze?

8 G. VON BONE: [Prevod] U redu.

9 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Dobro,
10 hvala.

11 Sada ćemo imati pauzu do 16:30h. Pretres se prekida.

12 --- Pauza u 15:58h

13 --- Nastavak sa radom u 16:30h

14 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Nastavićemo
15 sa radom. Imamo još sat vremena za današnji pretres.

16 G. Branioče, imate reč.

17 G. VON BONE: [Prevod] Puno hvala, Časni Sude.

18 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Moram da
19 kažem za zapisnik da smo u istom sastavu kao i pre pauze.

20 G. VON BONE: [Prevod] Mi bismo želeli da iznesemo neke
21 argumente u pogledu prava o proizvoljnom lišavanju života.

22 U stavu 23 do 30, odluke o potvrđivanje optužnice, Sudija
23 za prethodni postupak, a to je podnesak F0008/CONF/RED,
24 napominje da krivično delo proizvoljnog lišavanja slobode,
25 nije navedeno u Zakonu o Specijalizovanim većima.

1 Član 6 Zakona kaže da Specijalizovana veća imaju
2 nadležnost nad krivičnim delima navedenim u Članovima 12 do 15
3 Zakona. Ratni zločini, surovo postupanje, mučenja i ubistva,
4 koje Specijalizovani Tužilac navodi, su pobrojani u Članu
5 14(1)(c)(i) Zakona i stoga potpadaju pod sudsku nadležnost
6 Specijalizovanih veća.

7 Sudija za prethodni postupak navodi u stavu 23 Odluke o
8 potvrđivanju optužnice, da je Tužilaštvo ostavilo u dodatno
9 revidiranoj optužnici, da je g. Mustafa takođe krivično
10 odgovoran za ratni zločin proizvoljnog lišavanja slobode,
11 Tačka 1, čime je prekršio Član 14(1)(c) Zakona.

12 Sudija za prethodni postupak napominje, da:

13 "Iako ta odredba ne navodi eksplicitno proizvoljno
14 lišavanje slobode kao ratni zločin u nemeđunarodnom oružanom
15 sukobu, to ne ograničava krivična dela koja su u nadležnosti
16 Specijalizovanih veća, na ona koja su eksplicitno navedena u
17 tom Članu."

18 "Međutim, kako bi imao sudsku nadležnost za ratni zločin
19 koji nije naveden u Članu 14(1)(c) 1 do 4 Zakona, takav --
20 takvo krivično delo mora pod 1 Teško kršenje zajedničkog Člana
21 3, i pod 2, da bude zabranjen na osnovu običajnog mećunarodnog
22 prava, u vreme kada je izvršen, u skladu sa Članovima 3(2)(d)
23 i 12 Zakona."

24 Sudija za prethodni postupak navodi u stavu 24, da
25 zajednički Član 3 kaže da "lica koja ne učestvuju aktivno u

1 neprijateljstvima...uključujući ona koja su *hors de combat*,
2 zato što su bolesni, ranjeni, zatočeni iz nekog drugog
3 razloga, u svakom slučaju moraju biti tretirana na human
4 način..."

5 Ta zaštita predviđena Članom 14(1) protokola -- dodatnog
6 protokola Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949., a u vezi
7 sa zaštitom žrtava u nemeđunarodnom oružanom sukobu, Protokol
8 2 od 8. juna 1977., moraju da sprovode sve strane u postupku
9 oružanom sukobu i tako se moraju tretirati sva privedena
10 zatočena lica, bez obzira na razlog zašto su lišena slobode.

11 Sudija za prethodni postupak dalje napominje:

12 "Pretpostavka humanog postupanja pretstavlja osnovnu
13 obavezu shodno Međunarodnom humanitarnom pravu i odražavao
14 Običajno međunarodno pravo. Ono je šire od zabrana eksplicitno
15 navedenih u zajedničkom Članu 3, koji predstavlja primere
16 postupanja koji su jas -- koji su jasno kršenje te odredbe."

17 Sudija za prethodni postupak u stavu 25 navodi, da:

18 "Lišavanje slobode bez pravnog osnova ili kao kršenje
19 osnovnih garancija, nije kompatibilno i predstavlja kršenje
20 pretpostavke humanog postupanja sa svim licima koja su van
21 borbenog stroja, uključujući putem zatočavanja, shodno
22 Zajedničkom Članu 3."

23 Sudija za prethodni postupak dalje napominje u stavu 26,
24 da:

25 "Običajno međunarodno pravo zabranjuje proizvoljno

1 lišavanje slobode -- lišavanje slobode. Državne prakse u
2 obliku između ostalog, vojnih priručnika, krivično
3 zakonodavstvo, dokumenti međunarodnih organizacija sa
4 konferencija i međunarodni pravosudni organi i *quasi*
5 pravosudni organi, utvrđuju primenljivost ove odredbe, kako u
6 međunarodnom i u nemeđunarodnom oružanom sukobu. To je takođe
7 i potvrdio Međunarodni komitet Crvenog krsta u Pravilu 99, u
8 svojoj studiji o Međunarodnom humanitarnom običajnom pravu iz
9 2005.

10 S obzirom na gore navedeno, Sudija za prethodni postupak
11 konstatuje da proizvoljno lišavanje slobode predstavlja teško
12 kršenje zajedničkog člana 3, i da je bilo zabranjeno na osnovu
13 međunarodnog običajnog prava, u vreme kada su izvršena
14 krivična dela koja se navode u dodatnoj revidiranoj optužnici.
15 Status prava nam na nacionalnom i međunarodnom nivou je bio
16 dovoljno jasan i predvidljiv, tako da bi lišavanje nekoga
17 slobode na proizvoljan način moglo da povuče sa sobom
18 individualnu krivičnu odgovornost."

19 Shodno tome, Sudija za prethodni postupak zaključuje u
20 stavu 28, da Specijalizovana veća imaju nadležnost nad ovim
21 ratnim zločinom, na osnovu člana 14(1)(c), uzevši zajedno sa
22 članom 12 Zakona.

23 Sudija za prethodni postupak definiše proizvoljno
24 lišavanje slobode na sledeći način u potvrđivanju optužnice u
25 stavu 49:

1 "Krivično delo proizvoljnog lišavanja slobode, kao ratni
2 zločin u smislu Člana 14(1)(c) Zakona, vrši se putem radnji
3 ili propusta, usled čega je neko lice lišeno slobode, a koje
4 nije aktivno učestvovalo u neprijateljstvima i to bez pravnog
5 osnova ili bez pridržavanja osnovnih proceduralnih garancija."

6 Kada je reč o proizvoljnom lišavanju slobode, stav
7 Odbrane je sledeći.

8 Krivično delo proizvoljnog lišavanja slobode, nije
9 navedeno ni u jednom od članova Zakona o Specijalizovanim
10 većima. Zajednički Član 3 Ženevskih konvencija, odnosi se na
11 postupanje sa zaštićenim licima. U prvoj Ženevskoj konvenciji,
12 kao i u Drugoj, Trećoj i Četvrtoj, kaže se sledeće: "postupaće
13 se humano". Formulacija "postupaće se" nije tek olako
14 izabrana.

15 To postupanje koje je zabranjeno, navedeno je u više
16 akata, koji su pobrojani u Članu 14 Zakona o Specijalizovanim
17 većima. Pogrešno je tumačenje Zakona kada Sudija za prethodni
18 postupak navodi da je proizvoljno lišavanje slobode nešto što
19 se podvodi pod zajednički Član 3 Ženevskih konvencija.

20 Zakon Specijalizovanih veća definiše kao ratni zločin u
21 Članu 14 Zakona sledeće:

22 "U svrhu ovoga Zakona, po Običajnom međunarodnom pravu,
23 ratni zločin znači..."

24 I onda navodi dugačak spisak radnji.

25 Činjenica je, Časni Sude, da ni jedna od radnji u Članu

1 14 pod c, navodi radnju proizvoljno lišavanje slobode. Radnja
2 protivpravno zatočenje, se navodi po Članu 14(a)(7).

3 Proizvoljno lišavanje slobode se ne navodi u Članu 14(c)
4 uopšte. Član 14(c) govori o uzimanju talaca, međutim, samo
5 zatočenje po sebi, ne odnosi se samo na taoce. U formulaciji
6 koja se uobičajeno tumači u međunarodnom pravu.

7 Zatočenje samo po sebi ne predstavlja nasilne radnje
8 opasne po život, niti podrazumeva ubistvo, sakaćenje, surovo
9 postupanje ili mišljenje. Te formulacije se koriste u Članu
10 14(c)(2) Zakona Specijalizovanih veća.

11 Ponovo mi ovde vidimo da se radi o postupanju sa osobama
12 i to je u skladu sa radnjama koje se navode u zajedničkom
13 Članu 3, Četvrtih ženevskih konvencija.

14 Zaštićena lica po Četvrtoj ženevskoj konvenciji, je naša
15 sledeća tema.

16 Četvrta ženevska konvencija pruža zaštite za nekoliko
17 kategorija lica. U svakoj od konvencija, te se kategorije
18 definišu ranjenici, bolesnici iz prve konvencije, kao i
19 zaštićena lica iz Druge i Treće konvencije. Treća ženevska
20 konvencija bavi se civilnim stanovništvom.

21 Član 4 Četvrte ženevske konvencije -- izvinjavam se, Član
22 14 Četvrte ženevske konvencije glasi:

23 "Lica zaštićena Konvencijom su ona koja u datom trenutku
24 i na određeni način se nađu u slučaju oružanog sukoba ili
25 okupacije u rukama strane u sukobu ili okupacione sile koju

1 oni po nacionalnosti ne pripadaju." Komentar Četvrtih

2 ženevskih konvencija glasi:

3 "Sam naziv konvencije pokazuje kategorije koje su
4 obuhvaćene. No, preporučuje se da se odredi tačno koje klase
5 lica ili kategorije lica su zaštićene. To je svrha ovog člana.
6 Ovaj član je u određenom smislu ključni član za konvenciju,
7 zato što se tu definišu ljudi koji su obuhvaćeni po
8 Konvenciji.

9 Komentar člana 14 konvencije, dalje glasi -- tj nastavlja
10 se definicijom lica koja su pokrivena članom 3 Konvencije, a
11 on glasi:

12 "Što se tiče teritorije zaraćenih država, zaštita se
13 pruža po članu 14 svim licima stranog državljanstva i licima
14 bez državljanstva."

15 Zatim, komentar glasi: "Definicija je izražena u
16 negativu, pošto je svrha da obuhvati svakoga ko nije iz iste -
17 - iste nacionalnosti kao strana u sukobu, ili okupaciona sila
18 u čijem se posedu nalazi. Konvencija, prema tome, ostaje
19 verna, priznatom principu Međunarodnog zakona. Dakle, ne meša
20 se u odnose države sa sopstvenim državljanima.

21 Odbrana se prema tome, ne slaže sa opservacijom
22 Pretpretresnog sudije u stavu 25 potvrđene optužnice, gde
23 stoji:

24 "Lišavanje slobode bez pravne osnove, ili kao prekršaj
25 osnovnih garancija, nije dosledna i krši uslov humanog

1 postupanja sa svim licima koja su izvan borbe, uključujući i
2 zatočena lica, kao što se navodi u Zajedničkom Članu 3.

3 Ponovo, Zajednički Član 3, ni na koji način ne predviđa,
4 niti je po načinu na koji je formulisano po Članu 14(1), da
5 govori o zatočenju lica. Radi se o postupanju sa licima koja
6 se nalaze u rukama neprijatelja.

7 Strane u sukobu iz tog razloga, Odbrana zaključuje da
8 osnova za optužnicu, Član 14(1)(c) ne navodi, čak ne definiše
9 krivično delo proizvoljno lišavanje slobode.

10 Pošto Konvencija jasno kaže da se ne treba mešati sa --
11 ne treba uticati na princip Međunarodnog prava koji glasi da
12 se ne treba mešati u odnose države sa sopstvenim državljanima,
13 Odbrana smatra da radnja proizvoljno lišavanje slobode, ne
14 može da se obuhvati zajedničkim Članom 3 Ženevskih konvencija,
15 onako kako to navodi Tužilaštvo u optužnici.

16 Dakle, u slučaju lica koja su navodno proizvoljno lišena
17 sloboda, tj. zatočena u ovom predmetu, oni su bili državljani
18 Savezne republike Jugoslavije ili Autonomne socijalističke
19 pokrajine Kosovo. Prema tome, zakon te zemlje bi važio za ovu
20 vrstu dela. U svakom slučaju, ne radi se o Zakonu
21 Specijalizovanih veća koji se može primeniti na ove ljude.
22 Član 14(c) nije primenljiv, jednostavno se ne može primeniti,
23 zato što on nije obuhvaćen zajedničkim Članom 3.

24 Zatim nešto o oružanom sukobu.

25 Kosovo je proglasilo svoju nezavisnost 2008. godine.

1 Kosovo je 1999. godine, periodom koji obuhvata optužnica, bio
2 deo Socijalističke federativne republike Jugoslavije. Do
3 1990., Kosovo je bilo poznato kao Socijalistička autonomna
4 pokrajina Kosovo. Posle 1990., to je bila jednostavno
5 pokrajina Socijalističke federativne republike Jugoslavije,
6 pošto je srpski parlament ukinuo parlamentarni status.

7 Od juna 1999. godine, bilo je pod privremenom upravom
8 Ujedinjenih nacija, UNMIK-om. Sa pravnog aspekta, čak i sa
9 različitom administracijom, time se nije promenio njen status.
10 Na kraju, Kosovo je uspelo da postane nezavisna suverena
11 država po cenu brojnih života i u čijoj su borbi mnogi ljudi
12 izgubili živote.

13 Geografski status Kosova, kao i sam status je važan u
14 kontekstu klasifikovanja sukoba. Na početku, oružani sukob na
15 Kosovu bi se mogao klasifikovati kao oružani sukob koji nije
16 bio međunarodnog karaktera. Međutim, 23. marta 1999. godine,
17 g. Javier Solana, generalni Sekretar NATO-a, izjavio je na
18 konferenciji za štampu sledeće: "Ja sam upravo dao uputstva
19 generalu Clarku i snagama NATO-a, da započnu operaciju u
20 Saveznoj republici Jugoslaviji. U Beogradu je proglašeno
21 vanredno stanje u isto vreme. Vazdušni udari NATO-a pod imenom
22 'Operacija Savezničke snage', je izvršena u pet faza i
23 završila se u junu 1999. godine. NATO naravno, se sastoji od
24 grupe zemalja, i sve su te zemlje pristale da se izvede
25 operacija 'Saveznička akcija' i kao takve, sve zemlje članice

1 NATO-a su postale deo sukoba u određenom smislu, jer su
2 postale jedne od zaraćenih strana u sukobu.

3 Nije relevantno da li je Jugoslavija ciljala te
4 pojedinačne zemlje, ali u svakom slučaju su se borili protiv
5 snaga i sile koju je -- koju su ispoljile zemlje NATO-a. U
6 određenim slučajevima su i vrlo efikasno ciljali snage NATO-a.

7 Bez obzira koji su bili motivi NATO-a, to nije relevantno
8 za predmet Saliha Mustafe. Ono što je relevantno je da je od
9 24. marta nadalje, još jedna zaraćena strana, tj. ujedinjene
10 zemlje NATO-a, da su se one priključile sukobu. Da li su -- da
11 li je Srbija bombardovala zemlje NATO-a, uopšte nije
12 relevantno. Bez obzira, Srbija je proglasila rat protiv
13 zemalja NATO-a i to stoji u dokumentu OEBS-a od 25. marta
14 1999. godine, REM broj SPOE006124-43.

15 Odbrana smatra, Časni Sude, da od 24. marta 1999. godine,
16 nadalje, taj oružani sukob bi se mogao kvalifikovati kao
17 oružani sukob međunarodnog karaktera i to je u skladu sa
18 sudskom praksom MKSJ-a, posebno stavom 1580 i 1581 iz predmeta
19 Đorđević, to je predmet I-05-87/I-T.

20 Što se tiče NATO-a, koji su izvršili napade, i tu isto
21 važe Ženevske konvencije. Činjenica da je NATO postala strana
22 ili učesnica u oružanom sukobu, je nešto na osnovu čega se
23 može zaključiti da se i kriterijumi odnose i na NATO. Dva
24 elementa oružanog sukoba su intenzitet sukoba i stepen
25 organizovanosti strana.

1 Što se tiče ta dva elementa, za određivanje sukoba,
2 Obrana smatra da je NATO apsolutno ispunio te elemente. Može
3 se to zaključiti iz sledećih radnji:

4 Ozbiljnosti napada NATO-a, kao i porast oružanih sukoba,
5 posebno protiv snaga NATO-a. Dakle, širenje sukoba širom
6 teritorije tokom određenog vremenskog perioda, dok je NATO
7 bombardovao i Kosovo i Srbiju i druge delove FRJ [sic] -- SRJ.
8 Pored toga, došlo je do povećanja broja vladinih snaga, došlo
9 je do mobilizacije i deljenja oružja na obe strane sukoba. I
10 na kraju, sukob je privukao pažnju Ujedinjenih nacija, Saveta
11 bezbednosti UN-a.

12 Što se tiče organizacije strana, tj. organizovanosti
13 strana u sukobu, Obrana smatra da što se tiče NATO-a, mora se
14 uzeti u obzir sledeće: postojanje štaba određene -- omeđene
15 zone operacije, kao i sposobnost da se nabavi, transportuje i
16 deli oružje.

17 Od 24. marta 1999., do juna 1999., došlo je do porasta
18 intenziteta sa strane NATO-a, što se tiče ciljeva na Kosovu i
19 u Saveznoj republici Jugoslaviji. Takav je bio intenzitet, da,
20 negde oko 9. juna, neprijateljstva su prestala.

21 To sve znači, da kada se pogleda period koji obuhvata
22 optužnica, a to je april 1999., to je deo perioda kada je NATO
23 vršio vazdušne udare. Ti napadi iz vazduha su poticali izvan
24 Kosova i SRJ. NATO nije imao mandat Ujedinjenih nacija i ti
25 vazdušni napadi nisu bili deo nikakve mirotvorne operacije.

1 Vazdušni napadi NATO-a su uvek bili predmet vrlo ozbiljnih
2 debata, pošto on nije imao zakonski mandat za tako nešto.

3 Kao kvalifikacija sukoba, Odbrana smatra, da kada je to u
4 pitanju, Član 14(1)(c) Zakona nije merodavan, pošto se on
5 odnosi samo na oružani sukob, a ne sukob sa međunarodnom --
6 međunarodne prirode.

7 Sada prelazim na okrutno postupanje -- surovo postupanje.
8 Odbrana želi da govori o navodnom mučenju pojedinaca, to je
9 tačka 3, krivično delo surovo postupanje se nalazi u Članu
10 14(1)(c)(i) Zakona Specijalizovanih zakona.

11 Ratni zločin surovo postupanje nije definisan u Zakonu
12 Specijalizovanih veća, samo se spominje uz sakaćenje i
13 mučenje. Oružani sukob, ne želim da se ponavljam, Časni Sude,
14 međutim Odbrana ponavlja svoj stav o klasifikaciji oružanog
15 sukoba, kao i stvari koje smo upravo rekli o zaštićenim licima
16 pod zajedničkim Članom 3 Ženevskih konvencija.

17 Zaštićena lica, po zajedničkom Članu 3. Odbrana smatra da
18 u vezi pojedinaca koji su bili zatočeni, da oni potpadaju na
19 isti način u kategoriju zaštićenih lica. Dakle, mi smo istakli
20 da pojedinci ne -- nisu obuhvaćeni zaštitom lica koja se
21 navode u Članu 14 Ženevske konvencije iz 1949.

22 Opšti stav Odbrane u vezi ovog krivičnog dela iz tačke 2
23 je sledeći.

24 G. Mustafa nije izvršio ovo krivično delo. To je
25 jednostavno tako. On čak nije ni znao za činjenicu da su ova

1 lica u stvari zatočena, ili da su iz bilo kojih razloga možda
2 bila zatočena. On ne zna ni gde su bila zatočena. On nije
3 naredio niti naveo lica na ova krivična dela. G. Mustafa nije
4 izvršio nikakvo tj. nije odgovoran ni za kakvo surovo
5 postupanje kroz oblike odgovornosti koje je navelo Tužilaštvo.

6 Nema dokaza koji bi dokazali da je on kriv za bilo kakve
7 propuste, kada je u pitanju surovo postupanje prema bilo kojim
8 od tih pojedinaca. Dakle, nije došlo ni do izvršenja putem
9 propusta.

10 On čak ne zna tri od četiri pojedinca o kojima ćemo
11 govoriti. Četvrti pojedinac, Svedok 3594, je neko koga je on
12 poznavao. Međutim, Svedok 3594 je rekao, da on nikada nije
13 video Saliha Mustafu na licu mesta. I rekao je da ga je video,
14 on bi to tako i rekao. Dakle, to je bilo vrlo jasno u njegovom
15 iskazu. Kako je rekao:

16 "Čak i da je moj brat, ja ga ne bih branio."

17 Elementi krivičnog dela.

18 Kada je u pitanju surovo postupanje kao ratni zločin,
19 potrebno je da izvršitelj nanese tešku fizičku ili psihičku
20 bol i patnju jednoj ili više lica. Pored toga, postupanje
21 prema tim osobama mora da se desi u kontekstu ili da bude
22 povezano sa oružanim sukobom koji nije međunarodnog karaktera.

23 Što se tiče *mens rea*-e, izvršilac mora da izvrši radnju
24 sa direktnom namerom da surovo postupa, ili indirektno, da ima
25 saznanje da je surovo postupanje verovatna posledica njegovog

1 činjenja ili nečinjenja.

2 Uslovi u Zlašu.

3 Zlaš je zabačeno seoce na vrhu brda, kao što smo videli,
4 nema kanalizacije, nema stalnog snabdevanja vodom, nema pijaće
5 vode, struje nije bilo na osnovu svedočenja svedoka koji su
6 bili prisutni na imanju, nema uličnog osvetljenja. To su
7 svedoci Odbrane koji su to rekli. Nema asfaltiranih puteva,
8 nema toaleta gde se može pustiti voda, niti uopšte toaleta u
9 kućama, samo poljski klozeti koji postoje. Nema ni tuševa ni
10 mogućnosti da se pere veš, niti veš mašina za pranje odeće.

11 Opisujući kuće, Fatmir Sopi je rekao da je:

12 "Lokacija gde je bila BIA, bila slična bilo kom drugom
13 mestu na tom području."

14 On je rekao kao da su kuće na tom imanju izlgedale kao
15 sve kuće na području Goljaka, tako je tvrdio Fatmir Sopi.

16 Citiram njegove reči:

17 "To je bila obična seoska kuća sa dvorištem i kućama za
18 život, ista kao naše kuće, jer OVK nije imala kasarnu."

19 Sopi je to rekao sa svoje tačke gledišta, zabeleženo na
20 strani transkripta 2048, 18. januara 2022.

21 Kuće na tom mestu, izgradili su sami njihovi stanovnici.
22 To nije nekakav -- nekakva razvijena urbana sredina. Nije bilo
23 građevinske firme koja je gradila kuće kao u gradskim
24 područjima. Ove kuće uglavnom su delo ruku onih ljudi koji su
25 ih sami podigli zajedno sa svojim porodicama. Drugim rečima,

1 nije bilo nikakvih mogućnosti za održavanje higijene, kako nam
2 je to poznato u ovoj godini 2022. Čak ni stanovnici grada
3 Prištine, ne bi živeli na takvom mestu u vreme predmetnih
4 događaja.

5 Ljudi koji su tamo došli tražeći utočište, ili oni koji
6 su tamo živeli, nisu imali nikakvih prednosti. Uslovi koji su
7 tamo bili takvi kakvi su.

8 Stav Tužilaštva o surovom postupanju.

9 Tužilaštvo govori o surovom postupanju u završnom
10 podnesku u stavovima 295 do 302.

11 Po mišljenju Tužilaštva, okrutno postupanje sastoji se od
12 dva različita faktora navedena u 295. stavu završnog podneska
13 uspostavljanja i održavanja nehumanih uslova i premlaćivanje i
14 drugi vidovi zlostavljanja, uključujući i ozbiljno nanošenje
15 mentalnog i fizičkog bola. Po njima, optuženi i drugi
16 pripadnici OVK, najmanje su 7 lica izložili okrutnom
17 postupanju, kako smo upravo opisali.

18 Kada je reč o uspostavljanju i održavanju nehumanih
19 uslova, stav Odbrane je da ove uslove nisu uspostavljeni ni
20 optuženi ni bilo ko drugi od vojnika OVK, koje Tužilaštvo za
21 to krivi. Odbrana napominje da je bilo jako mnogo ljudi koji
22 su bili interno raseljena lica. Ti ljudi su takođe bili
23 prisutni najmanje u Zlašu, gde se navodi da su zatvorenici
24 bili držani, ali ti ljudi nekad su čak spavali napolju pod
25 otvorenim nebom. Nisu imali toalete niti mesto gde su mogli da

1 održavaju ličnu higijenu ili peru odeću. Svi ti ljudi morali
2 su da podnesu tu situaciju takva, kakva je bila. Velika grupa
3 njih je prosto kampovala napolju.

4 Što se tiče dokaza, ništa ne ukazuje na to da su uslovi
5 bili na neki način organizovali, ili da ih je uspostavila OVK
6 ili BIA ili bilo ko drugi konkretno. Nema svedočenja koje bi
7 ukazivalo na to da je neko bilo šta udesio u tom smislu, da
8 uslovi budu takvi kakvi su bili.

9 Četiri lica koja su svedočila o tome kako su prema njima
10 postupali.

11 Od sedam pojedinaca, koji su navodno bili zatvoreni u
12 zatvoru na imanju u Zlašu, ima ih troje koji su u određenim
13 trenucima govorili o tome da se prema njima okrutno postupalo.
14 Nema informacija o Burmaku koji je do danas još uvek nestalo
15 lice. Nema ni informacija o navodnoj žrtvi ubistva. Lice po
16 imenu [BRISANO], nikad nije svedočilo pred Sudom, niti od
17 njemu postoji informacija iz prve ruke.

18 Ni jedno od lica koja su ispitana nisu ispitivana
19 zajedno, niti u prisustvu bar nekog od drugih zatvorenika.
20 Dakle, dokazi koje treba izvesti, trebalo bi da ukažu bilo na
21 to, odn. oni ukaz -- dokazi koji jesu izvedeni, ukazuju na to
22 šta su ta lica lično posvedočila, ili šta su videla pošto se
23 neko drugo lice vratilo na mesto gde su boravili.

24 Dakle, imamo 4 pojedinca koja su svedočila pred Sudom.

25 Svedok 3594, rekao je sledeće u vezi sa time kako su

1 prema njemu postupali. Pitanje koje mu je postavljeno, glasilo
2 je:

3 "Kažete da su vas jednom istukli, a drugi, njih su
4 istukli najmanje još jednom, da li se toga sećate?" Odgovor
5 glasi:

6 "Ne, ne sećam se, verovatno me niste dobro razumeli.
7 Dakle, nije bilo jednom više ili manje. Udarili su ih po
8 šakama. Nije to bilo nešto veliko. Kao neka 'šljepka' koju bi
9 dobio đak u školi. Nisu me tukli po udovima ili drugim
10 delovima tela. Kao što sam i rekao, taj čovek koji me udario
11 bio je veoma mlad. Ja sam se prema njemu odnosio kao prema
12 svojoj deci. Nisam se ljutio. Bilo mi ga je žao. Nisam žalio
13 samog sebe i kao što sam rekao, to se desilo samo jednom. Tako
14 je bilo i sa svima drugima. Prema meni nisu postupali
15 drugačije nego prema ostalima. To je bio samo jedan čovek.

16 "Ne znam za štap, taj koji me je udario odn. za palicu,
17 da li je bila gumena ili drvena palica, ali bila je vrlo laka,
18 tako da nisam mnogo patio, niti me je bolelo, mada mi je šaka
19 povređena.

20 Strana transkripta 1070 od 12. oktobra 2021.

21 Ovaj svedok takođe je odustao od svog statusa žrtve.
22 Tokom svedočenja u Sudu.

23 Stav odbrane u ovom licu, Svedoku 03594, je da prema
24 njemu niko nije okrutno postupao. Uslovi pod kojim su ga
25 držali, sami po sebi ne mogu predstavljati okrutno postupanje.

1 Oni ni na koji način ne nanose težak bol niti patnje, a
2 navodni čin, to što ga je neko udario po prstima, čak nije
3 uključivalo ni oštar bol ili velike patnje. Ako to uopšte
4 nešto predstavlja, to je onda neki lokalni minorni prekršaj
5 kojim bi trebalo da se bavi lokalni Sud.

6 Svedok 4669 rekao je sledeće o tome kako su prema njemu
7 postupali.

8 On nikad nije rekao da ga je tukao neko po imenu Cali.
9 Ovaj svedok nikad nije pomenuo Calija, tako da nema indicija,
10 da je optuženi Salih Mustafa na bilo koji način ikada tukao. U
11 stvari taj svedok uopšte nije imenovao ni jedno lice bilo
12 imenom ili nadimkom, tvrdeći da ga je takvo lice zlostavljalo.
13 Samo je naveo uzrast ljudi koji su ga zlostavljali. Po ovom
14 svedoku, ta dvojica koji su ga tukli, imali su 17 ili 18
15 godina. Transkript od 10. novembra 2021., strana 1446.

16 I ako su u blizini stajala još dvojica starijih
17 muškaraca, oni nisu učestvovali u premlaćivanju, a svedok ih
18 nije poznao niti je pomenuo njihova imena. Što se tiče
19 premlaćivanja rekao je sledeće:

20 "Rekli su mi da se sagnem. Hoćete li da vam pokažem kako
21 su mi tačno rekli da postupim? Ja sam stajao, oni su mi
22 tražili da se sagnem i ja sam onda stajao, evo ovako. Kao što
23 sam rekao, bio sam go do pojasa i udarili su me u rame.

24 Otprilike odavde dovde. Udarili su me pendrekom. To je bila
25 nekakva palica koju je koristila milicija odn. srpske vojne

1 snage. To nije bila metalna šipka, već policijska palica odn.
2 pendrek.”

3 Pitanje:

4 “Da li se sećate kako?”

5 “To je bio pendrek.”

6 10. novembar 2021., strana 1444.

7 Pitanje koje mu je zatim postavljeno glasilo je:

8 “Da se vratimo na moje pitanje, sećate li se koliko puta
9 su vas udarili tim gumenim pendrekom?”

10 Odgovor:

11 “Samo te noći”. A onda se dalje kaže.

12 Pitanje:

13 “Moje pitanje se nije odnosilo na to koliko puta su vas
14 tukli dok ste bili u Zlašu, već koliko puta su vas udarili po
15 leđima tim pendrekom, ako se sećate?”

16 Odgovor: “10 do 12 puta, možda i više.”

17 To je taj svedok rekao.

18 10. novembra na strani 1445.

19 Motivi za premlaćivanje ili okrutno postupanje.

20 Svedok 3594: “Nemamo nikakvih objektivnih informacija o
21 motivima, zašto su ljudi tučeni.”

22 Svedok 3594, rekao je, odgovarajući na sugestivno pitanje
23 Tužilaštva, koje je glasilo ovako:

24 “Hvala, g. Svedoče, da li mislite da je [BRISANO]

25 [BRISANO]

1 [BRISANO]

2 [BRISANO] imalo neke veze sa činjenicom da su vas
3 uhapsili?

4 Odgovor:

5 "Mislim, odn. sumnjam, imam određenih sumnji, da je to
6 verovatno jedan od razloga zašto sam bio zatvoren".

7 Sledeće pitanje glasilo je -- izvinjavam se.

8 "Zašto bi [BRISANO] bio mogući razlog za vaše
9 hapšenje. Da li biste mogli to da nam objasnite, nama i
10 Panelu, šta vas je navelo da to pomislite?"

11 Odgovor je glasio:

12 "Da. Razlog za to je što [BRISANO]

13 [BRISANO]

14 [BRISANO]

15 [BRISANO]

16 To nije jedan od razloga koje mi je neko naveo dok sam bio
17 zatvoren u Zlašu, ali to je možda bio jedan od razloga zašto
18 su me tamo poslali." Strana 1169, svedočenje od 13. oktobra
19 2021.

20 Možemo prosto zaključiti da, šta god da su bili motivi da
21 se ovaj svedok zatvori ili tuče, zaključak o tome zasniva se
22 samo na mislima ovog svedoka. Nema potvrde iz objektivnih
23 izvora šta bi bili motivi, dakle to je samo nagađanje, a
24 zaključak glasi: da se ne može utvrditi razlog za njegovo
25 hapšenje, niti se može utvrditi zašto su ga udarili po

1 prstima, a do toga je došlo dok je bio zatvoren u donjoj
2 prostoriji.

3 Dakle, to navodno premlaćivanje, ne može da se podvede
4 pod okrutno postupanje. Odbrana je već rekla da se prema ovom
5 svedoku nije okrutno postupalo.

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Molimo vas
7 da se sada zaustavite odn. da prekinete, zato što smo izgubili
8 video vezu sa vašim klijentom.

9 G. VON BONE: [Prevod] U redu.

10 [Tehničke poteškoće]

11 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] G. Mustafa,
12 da li nas čujete?

13 OPTUŽENI: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Da,
14 čujem vas i vidim vas. Ranije je došlo do prekida.

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Ja ću
16 zamoliti vašeg branioca da rezimira nešto od onoga što je
17 rekao.

18 Imate reč, izvolite.

19 G. VON BONE: [Prevod] Hvala najlepše.

20 Možemo prosto da zaključimo da šta god da je bio motiv da
21 se ovaj svedok zatvori ili tuče, zaključak o tim motivima
22 zasniva se samo na njegovim mislima. Ne postoji nikakva
23 potvrda iz bilo kog objektivnog izvora, koja bi ukazivala na
24 to šta bi bio motiv za tako nešto. Da bi se popunile praznine
25 u izjavi svedoka, odn. ukoliko se to radi, to predstavlja samo

1 nagađanje. Zaključak glasi da se ne može utvrditi razlog za
2 njegovo hapšenje, kao ni zato što su ga udarili po prstima, a
3 pri tome se to dogodilo dok je on bio zatvoren u donjoj
4 prostoriji.

5 Tako da to navodno premlaćivanje pod znacima navoda, ne
6 može da se podvede pod okrutno postupanje. Odbrana je već
7 zaključila, da se prema ovom svedoku nije okrutno postupalo, a
8 kamoli da je to radio Salih Mustafa. Svedok 4669, nemamo
9 objektivnih informacija o motivima za to da ljude neko tuče.

10 Svedok 4669 rekao je:

11 "Ne znam za druge ljude. Verovatno da je bilo nekih
12 starijih. Međutim, kasnije, pošto sam sve analizirao, mislim
13 da oni nisu planirali da me tuku. Mislim da je to možda imalo
14 veze sa našim političkim uverenjima. Uverenjima u vezi sa
15 ratom. To je nešto što se dešavalo i drugima. Mislim da je to
16 bio razlog za tako nešto. Nije se radilo o tome da smo mi
17 špijuni, jer to nije imalo nikakve veze sa time da smo mi
18 navodno špijuni.

19 Možemo prosto, Časni Sude, zaključiti da šta god da je
20 bio motiv da se ovaj svedok zatvori ili tuče, zaključak o tome
21 ponovo se zasniva samo na kasnijoj analizi koju je izveo taj
22 svedok. Ne postoji potvrda iz objektivnih izvora koja bi
23 ukazivala na motive. A popunjavanje praznina u izjavi svedoka
24 predstavlja samo nagađanje.

25 Zaključak je da se ne može utvrditi razlog za njegovo

1 hapšenje, zatvaranje, pritvor i/ili premlaćivanje kome je bio
2 izložen. Sud ništa o tome ne može da zaključi. Preostaju nam
3 još dva svedoka prema kojima se navodno surovo postupalo.

4 3593. Koliko često su ga tukli?

5 Kako taj svedok tvrdi, njega su istukli dva puta. Jednom
6 kada su ga doveli tamo i još jednom drugom prilikom. Prvi put
7 tamo kada su ga doveli u tamnicu. Koliko je bilo izvršilaca,
8 to su ga pitali. Odgovor je glasio:

9 "Trojica ili četvorica ljudi. Kao što sam rekao, stavili
10 su mi kesu na glavu i izveli su me napolje, kao što sam već
11 rekao, pa su počeli da me tuku. Nisam tačno znao ko su uopšte
12 ti ljudi".

13 20. septembar, strana 407.

14 I još jedan odgovor:

15 "Pa ne znam ko me je tada udarao, ne mogu da znam. bilo
16 ih je četvorica ili petorica. Tukli su me na svaki mogući
17 način, kako god im je palo na pamet. Kao što sam rekao, par
18 puta sam se unesvestio i ne znam ništa drugo."

19 20. septembar, strana 415.

20 Što se tiče mogućnosti da vidi izvršioce, on je rekao:

21 "Pa ne znam kako su me tukli. Mogu vam samo reći da sam
22 par puta izgubio svest, dva ili tri puta. Udarali su me nečim
23 drvenim. Šutirali su me, udarali su me na razne načine, ali ne
24 znam čime. Slomljen mi je prst, slomili su mi zube, tako da
25 imam povrede u glavi. Morao sam da se podvrgnem i hirurškoj

1 intervenciji i to je sve što mogu reći."

2 20. septembar strana 409.

3 Kada je reč o povredama, ovaj svedok rekao je sledeće:

4 "Kao što sam vam rekao, prvog dana kada su me doveli
5 tamo, udarali su me pesnicom u lice i polomili mi nekoliko
6 zuba, ali ne sve. A, kada su me tukli, udarali su me i
7 šutirali, udarali me raznim predmetima i tada su mi polomili
8 zubi. Ne sećam se svega, jer sam povremeno gubio svest."

9 "Šta su tom prilikom rekli izvršiocima?"

10 Odgovor svedoka: "Nisu rekli ništa, samo su me nazivali
11 nekim pogrđnim imenima i govorili su o najrazličitijim
12 stvarima. Tukli su me, psovali me, kao što sam rekao, jednom
13 su me udarili u glavu, šutirali me, udarali me, udarili me
14 nekom palicom ili motkom. To je sve što bih mogao da kažem. U
15 stvari, ne znam."

16 Strana 409, 20. septembar.

17 "Govorim sada o prvoj prilici. Nisam mogao da čujem, jer
18 me istovremeno udaralo 5 ili 6 ljudi. Nisam čak ni bio svestan
19 šta mi se događa."

20 20. septembar, strana 429 i 430.

21 A, što se tiče trajanja, rekao je:

22 "Nemam uopšte ideju koliko dugo su me tukli, jer nisam
23 imao sat, nije bilo ni struje, ne znam. Verovatno sam proveo
24 tamo 2 ili 3 sata. Ne bih mogao da kažem. Ne znam."

25 Tužilac je pitao sledeće: "Moje pitanje se ne odnosi na

1 vreme kada su vas tukli, već na taj trenutak kako se završilo
2 premlaćivanje, jer u nekom trenutku su prestali da vas tuku.
3 Kako se to desilo, to je moje pitanje.”

4 Odgovor:

5 “To je očigledno. Dugo vremena su me tukli, izgubio sam
6 svest par puta, posipali su vodu po meni, onda su me odvukli u
7 drugu prostoriju i tada nisam ništa znao u tom trenutku. Samo
8 sam ležao u toj lokvi vode u štali, verovatno do sledećeg
9 dana. Ne znam koliko je tada bilo sati, ali onda sam ustao i
10 tako stajao do sledećeg dana. Kada je reč o korišćenju oružja,
11 ta osoba kaže:

12 “Tokom premlaćivanja koje ste upravo opisali, da li je
13 neko od izvršilaca koristio neko oružje?”

14 Odgovor: “Da.”

15 Pitanje:

16 “Da li možete da nam kažete nešto više o tom oružju?”

17 Odgovor:

18 “Dok sam ležao, jedan od njih je uzeo revolver i stavio
19 ga ovde, stavio je ovako ovde revolver i ja sam čuo zvuk. Imao
20 sam utisak kao da me ubijaju na trenutak. Dakle, on je
21 napravio tu takav zvuk sa revolverom, ali činjenica je da nije
22 opalio. I onda je ta osoba rekla: ‘Znaš šta, pusti ga. Ovaj je
23 srećković’”.

24 Kada je reč o motivima za surovo postupanje, svedok je
25 rekao -- oprostite, pitanje je bilo: “Da li su izneli bilo

1 kakvu optužbu na vaš račun?", odgovor je: "Da, ništa nisu meni
2 rekli, ali su me optužili da sam kolaboracionista, da
3 saradujem sa Srbima."

4 A, onda u pogledu drugog premlaćivanja, postavljeno je
5 pitanje:

6 "Rekli ste da vam je postavljeno pitanje ili pitanja su
7 vam postavljena, koja se tiču činjenice da možda poznajete
8 neke lopove. Da li se sećate toga?"

9 Odgovor je: "On ništa drugo nije rekao. Samo me pitao da
10 li poznajem neke lopove. Reci nam, jer ako nam ne kažeš,
11 ubićemo te. A, ako nam kažeš, poslaćemo te kući. To mi je
12 rekao."

13 To je 20. septembra bilo na stranici 438.

14 Zatim, pitanje da li su izneli neke optužbe na vaš
15 račun?"

16 Odgovor: "Ne, ne. Ništa mi nisu rekli. Samo su me
17 optužili da saradujem sa Srbima."

18 Zatim, prelazimo na Svedoka 1679.

19 Sredstvo korišćenja prilikom premlaćivanja.

20 "Pa, udarali su nas, tukli su nas nogama, drvenim
21 palicama, metalnim šipkama, nanosili opekotine svećom,
22 primenjivali elektro-šokove, povezivali žice na noge. Bilo je
23 tu raznih vrsta mučenja. I koristili su i pendreke poput onih
24 u policiji, ali su bili od gvožđa, i time su me udarali."

25 "Pomenuli ste sveće. Šta su radili?"

1 "Seli bi na stolicu, upalili sveću, približili je leđima
2 i onda su kapi voska padale po koži i nanosile opekotine."

3 I zatim je svedok nastavio i pričao o tom užarenom
4 gvozdenom predmetu.

5 "Da li mislite zapravo na peglu, na takvu -- ?" "Da, da.
6 na peglu mislim. Ona je radila nešto tu u prostoriji, nisam je
7 videla, bila je iza mene."

8 "A, lokacija da li je to bilo gore ili dole?"

9 "To je bilo na spratu. Budući da ste pomenuli i štalu i
10 ono na spratu, šta su radili dole u štali, kakvo
11 zlostavljanje?"

12 Odgovor je bio:

13 "Ko god bi otvorio vrata, bi vas udario nogom ili
14 ošamario. Uvek bi vam nešto uradili."

15 To je izjava od 4. oktobra na stranici 884 i 885.

16 Druga postupanja su se odvijala dole.

17 "To se desilo dole dok sam bio u prizemlju, tražio sam
18 vodu, tražio sam da nam donesu vode i onda su dva vojnika
19 došla i tukla me. Ja sam ležao na podu i na kraju, oni su me
20 popišali i rekli, evo ti voda".

21 Učestalost premlaćivanja.

22 Odgovor je bio:

23 "To se dešavalo gotovo svakog dana. Možda bi se nekim
24 delom -- danom desilo da nisam toliko pretučen. Dakle, tim
25 datima bi intenzitet bio manji, ali su me tukli gotovo svakog

1 dana.”

2 Časni Sude, svedok u svojoj izjavi govori o svemu tome.

3 Ja bih sada prešao na mučenje.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] G. Branioče,
5 gotovo je došao trenutak da završimo sa pretresom za danas,
6 tako da predlažem da nastavimo sutra sa vašom završnom rečju.

7 Možete li nam reći koliko će vam još vremena biti
8 potrebno?

9 G. VON BONE: [Prevod] Skoro sam pa završio. Možda sat
10 vremena. Najviše sat vremena.

11 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Ako sam
12 dobro izračunala, vama je ostalo još 40 minuta na
13 raspolaganju, ali naravno odobrićemo vam i dodatno vreme.

14 Dakle, vi ćete tokom prve sednice završiti.

15 G. VON BONE: [Prevod] Da, svakako.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Onda ćemo
17 organizovati tako, da Tužilaštvo i Zastupnik žrtava će imati
18 određeno vreme kako bi mogli da se pripreme i iznesu svoj
19 odgovor na ono što ste dosad rekli, što ćete sutra reći.

20 G. VON BONE: [Prevod] U redu.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Nisam vas
22 čula.

23 G. VON BONE: [Prevod] Da. Mislim da smo onda završili za
24 danas.

25 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] To ću

1 uraditi kada završimo pretres.

2 Dakle, slažete se da ćete sutra završiti tokom prve
3 sednice?

4 G. VON BONE: [Prevod] Apsolutno sam siguran da će tako
5 biti.

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Onda ćemo
7 sutra raditi na sledeći način. Najpre će Odbrana završiti sa
8 svojom završnom rečju, onda ćemo imati odgovore Tužilaštva i
9 Zastupnika žrtava na argumente Odbrane u pogledu nevinosti i
10 krivice optuženog i eventualnoj kazni. Zatim ćemo čuti
11 komentare Odbrane na odgovore Tužilaštva i Zastupnika žrtava,
12 zatim ćemo videti da li će biti pitanja Panela i na kraju
13 dana, možda ćemo raditi i u petak, sve zavisi koliko će nam
14 vremena biti potrebno, onda ćemo govoriti o reparacijama, ako
15 ih bude.

16 To je sve za danas. Zahvaljujem se stranama u postupku i
17 Zastupniku žrtava, zahvaljujem se prevodiocima kojima je ovo
18 zaista bio dug dan, zahvaljujem im se. Zahvaljujem se i
19 stenografu i tehničarima i službenicima obezbeđenja.

20 Pretres se prekida do sutra.

21 --- Sednica se završava u 17:29 časova

22

23

24

25